

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Δ' ΤΑΞΙΣ

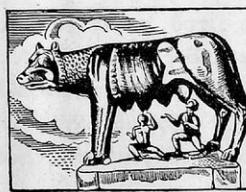
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

18126
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

ΕΠΡΙΚΟΥ Λ. ΣΚΑΣΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

ЗО ФЛЕН МОЛНИЯ

ОН 8

1950

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

‘Ο Κορνήλιος Νέπωας, οδυτινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ προώνυμιον καὶ διάγονο γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 100/99 π.Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν "Αλπεων Γολατία". Ἡτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν Po), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιότητος γνωστόν. Κατ' ἄλλους πατρίς του ἦτο ἡ Hostilia (ἡ νῦν Ostiglia), κατ' ἄλλους τὸ Ticinum (ἡ νῦν Pavia). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 64 π.Χ. διέμενεν ἐν ‘Ρώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὸν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνήκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἥρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἱτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

‘Ο Νέπωας κατώρθωσε να ἀσκήσῃ ἐνωπίοις τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προεψύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἡδη εὐθὺς ἔξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν ‘Ρώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἡτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, δύστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

‘Ο Κορνήλιος Νέπωας φαίνεται, ὅτι ἔζησεν διάγονο μετὰ τὸ ἔτος 27 π.Χ., ὅπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡτο τότε γέρων καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

‘Ο Νέπωας συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἴστορίαν καὶ τὴν ἑωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἵκανως διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἡθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἴστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἴστορικὸς μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτής ἡθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωμάτων.

A) Ἀπολεσθέντα ἔργα :

1. Χρονικὰ (Chronicēn libri ἢ Chronica) εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων γρένων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς Ἰταλικῆς ἴστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τούλαχιστον βιβλία, ἤτοι: συλλογὴ ἀνεκδότων (ἡθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθέατων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἵσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπως τὰ ἥθη τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγγρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπως φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ρώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος του Τιμητοῦ κατὰ παράλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σφραγίδην ἐπιτομὴ (ἰδ. κατωτ. σελ. 7, Ρ 1.) δὲν πρέπει νὰ συγχέεται πρὸς τὸ ἔργον τούτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ρώμην, παρακινθεὶς βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἐλληνιστικὴν ἵδια φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγεισῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος
6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ρωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ἥρητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἴστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τούλαχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανοτητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἄλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αιῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπειρων μεγαλυτέρας κολλιτεγνικῆς καὶ ἥγτορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εὑρυτέρας ἀνέσεως.

Ἐκ πάντων τούτων σφράγονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἔξῆς :

B) Σ ωζόμενα ἔργα:

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὃν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, δλως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κύρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ δποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὅρματο ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ’ ὁ Νέπως εἴχεν εἰς αὐτὸ προδρόμους ἐν Ῥώμῃ τὸν M.T. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὁλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σωζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομὴ τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος, οὐχὶ ὁρθῶς, ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου Πρόβου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ’ ὅλα ὑπόδειγμα ἀκρας ὁρθοεπείας, ὡς ἡ τὸν Κικέρωνος καὶ τὸν Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπὸ ὅψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίδην, τὸν Ξενοφῶντα γράψαντα τὸ Ἀγησιλάου ἐγκώμιον, τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείνωνα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber annalis) περιέχον τὴν ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1).

‘Ο Νέπως ἵσως ἔλαβεν ὑπὸ ὅψιν καὶ ἄλλους, τοὺς δόποίους ὅμιλος δὲν

* Ο Νέπως ἔκρινεν ἐπωφελές νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὄμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν Ἀφρικῇ κατά τε τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἔξεχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινῶνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὄποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἥδυ-
νατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς δὲ Νέπως εἶναι μέτριος ὡς ἴστορικὸς καὶ συχνάκις περι-
πίπτει εἰς ἀνακριβείας. Δίκαιοι δέ μιας εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, διτι
πρῶτος ἐκ τῶν ρωμαίων ἴστορικῶν ἐπραγματεύθη ἴστορίαν ξένων
ἔθνῶν.

‘Ως πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ δὲ Νέπως διηγεῖται διτι εἰχεν ἔδει
καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13,7).

ΜΕΡΟΣ Α'

K E I M E N O N *

H A M I L C A R

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius ad-
ventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium,
ipse, ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data lacescivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amisi-
sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vide- 243
retur. interim Karthaginenses classe apud insulas Aegates a C. 3
Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli facere fi- 241
nem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi flagra-
bat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod pa-
triam exhaustam sumptibus diutus calamitates belli ferre non
posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, si paulum mo- 4
do res essent refectae, bellum renovare Romanosque armis per-
sequi, donicum aut virtute vicissent aut victi manus dedissent.
hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Ca- 5
tulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem
tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria
ipse peritum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum
rediret: non enim suaes esse virtutis arma a patria accepta ad-
versus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.
Αἱ σημειώμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντί-
στοίχοις γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἱστορικὰ γεγονότα.

2 At ille, ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem
 publican se habentem cognovit. namque diuturnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in pari* pe-
 2 riculo fuerit Karthago, nisi cum deleta est. primo mercennarii mi-
 lites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quorum
 numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Africam, ip-
 3 sam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt Poeni
 perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque impetrar-
 runt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem pervenissent,

239 **4** Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum hostes a muris
 238 Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent arm-
 atorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plu-
 res fame quam ferro interirent. omnia oppida abalienata, in eis
 5 Uticam atque Hippomem, valentissima totius Africae, restituit
 patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propa-
 gavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum
 videretur multis annis fuisse.

3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 237 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit
 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu-
 lescens illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam in ma-
 3 trimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamil-
 care occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et princeps
 largitione vetustos pervertit mores Karthaginiensium eiusdem-
 229 que post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque
 221 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi-
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 2 pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre meditaretur,
 nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans
 219 **3** aduersus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Ro-
 manos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum.
 namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo
 est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1 247/183 quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus antecedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum eo 2 congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse, sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3 Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indigeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut o- 2 215-205 mittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma 192 conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Roma- 2 ni, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis clandestinis, ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id frusta fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interioribus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, eique 3 cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar, puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit. quae divina 237 res dum conficiebatur, quae sivit a me vellemne secum in castra 4 proficiisci. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiuran- 5 dum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare, si quid amice de Romanis cogitabis, non impru- 6

denter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris'.

3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatui omni praefuit. hoc quoque imperfecto exercitus summan imperii ad eum detulit. in Karthaginem delatum publice comprobatum est. sic Hannibal, minor quinque et viginti annis natus, imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. *ut* saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem nisi vici tum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpicos conantes prohibere transitu concidit, loca patetfecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

4 Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc *in* itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aequa bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumennenum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

5 Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in

propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies cas- 211
 tra habuisse et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dict-
 tator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum 2 217
 angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedivit Fa-
 bioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta
 nocte sarmenta in cornibus iuvencorum deligata incendit eius-
 que generis multitudinem magnam dispalatam immisit, quo re-
 pentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romano-
 rum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem ges- 3
 tam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum e-
 quitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proeli-
 um fugavit. Ti Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lu-
 canis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar-
 cellum, quinques consulem, apud Venusiam pari modo interfeci-
 cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis 4
 erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu
 in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post
 Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit ad. 6 203
 versus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud 202
 Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat.
 cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesen- 2
 tiarum bellum componere, quo valentior postea congrederetur.
 inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt. post id
 factum paucis diebus apud Zamam cum eodem conflixit; pul- 3 202
 sus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumetum per-
 venit, quod abest ab Zama circiter milia passuum trecenta. in hac
 fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt 4
 ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Hadrumeti
 reliquos e fuga collegit, novis dilectibus paucis diebus multos
 contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginen- 7
 ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius exer- 201
 citui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago, fra-
 ter eius], usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim 2 200
 magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui se-

- natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque fratrem eius Magonem.
- 4 hoc responso Karthaginenses cognito Hannibalem domum et
199 Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim Romae con-
5 sules, sic Karthagine quotannis annui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam superest,
6 set, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post praeturam]
- 196 M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthaginem vene-
runt. hos Hannibal ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in Syriam ad An-
7 tiochum perfugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum comprehendenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudicarunt.
- 8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, L.
193 Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque [navibus Africam accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginenses ad bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persuaserat ut cum exercitibus in Italiam proficeretur. huc Magonem fra-
2 trem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria prodita est: namque alii naufragio, alli a servulis ipsius imperfectum eum 3 scriptum reliquerunt. Antiochus autem, si tam in gerendo bello consiliis eius parere voluisse, quam in suscipiendo instituerat, propius Tiberi quam *in Thermopylis* de summa imperii dimi-

casset. quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat 4 in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. in quo cum multitudine adversariorum 190 sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190 disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidi autem vir omnium cal- 2 lidissimus in magno se fore periculo, nisi quid providisset, propter avaritiam Cretensem: magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium. 3 amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo Diana, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem in- ductis statuas aeneas, quas secum portabat, omni sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum mag- 4 na cura custodint, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret sua secumque duceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illusis Cretensi- 10 bus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem arma- vit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis 2 opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiun- gebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eu- menes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et 184 mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter Ro- 3 manorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal op- primi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. classe paucis die- 4 bus erant decreturi. superabatur navium multitudine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo fac- 5 turus erat navale proelium, classiarios convocat iisque praeci- pit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrent navem, a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium mul- 6

titidine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno
11 iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, prius quam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum. tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egressus,
3 se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit, nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius *rei* etsi causam mirabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere
4 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecepto universi navem Eumenis adoruntur. quorum vim rex cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in proximo litore
5 erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra mentionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes
6 verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.

12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent, atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
2 in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatu detulit.
189 patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Flaminum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum
3 haberet sibique dederet. his Prusia negare ausus non est; illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile

inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit

183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M Claudio Marcello Q. Fabio Labeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Polybius L Aemilio Paulo Cn Baebio Tamphilo Sulpicius autem Blitho P.2 Cornelio Cethego M Baebio Tamphilo. atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios 3 de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius belli gesta multi memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylos Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graecarum usus est doctore.

4

- 234/149 1 M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, priusquam
 honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi here-
 dium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci,
 quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna
 censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse
 217 2 coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque.
 214 Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit.
 inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique
 207 opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Has-
 214 3 drubal, frater Hannibal. quaestor obtigit P. Africano consuli,
 cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo per-
 199 petua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. pree-
 198 4 tor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore
 tempore ex Africa decedens Q. Ennium poëtam deduxerat, quod
 non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardi-
 niensem triumphum.
- 199 2 Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi
 194 cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum cuius
 in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia de-
 pellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit,
 cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum
 non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re ira-
 3 tus senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato,
 184 censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati.
 nam et in complures nobiles animadvertisit et multas res novas
 in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum
 4 incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extre-
 mam aetatem ab adulescentia, rei publicae causa suscipere inimi-
 citias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimen-
 tum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.
- 3 In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola
 sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et proba-
 2 bilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium

etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adulescentia confecit orationes. senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem, pri-
mus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Ori-
genes viderur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est
primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt 4
dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad
praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum 150
bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit.
in eisdem exposuit, quae in Italia Hispaniisque [aut fierent aut]
viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia
comparet, nulla doctrina.

ATTICUS

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae 1
generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit
dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora,
diti in primisque studio litterarum. hic, prout ipse amabat litteras,
omnibus doctrinis, quibus pueri aetas impertiri debet filium
eruditivit. erat autem in pueri praeter docilitatem ingenii 3
summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter accipe-
ret quae tradebantur, sed atiam excellenter pronuntiaret. qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplen-
descebat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. 4
itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L.
Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero, quos consuetudine sua
sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.

Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinita- 2
tem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers
fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nup-
serat Servio, fratri Sulpicii. itaque imperfecto Sulpicio postea- 2
quam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque

sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adulescentem Marianum hostem iudicatum iuvit opibus suis, cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adulescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice necesse esset neque eius condicionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare: nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae medimus Athenis appellatur.

3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei fuit carissimus.

4

5 tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opinor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem sic uni-

versa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua hereditate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici 3 Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obrectatio essetque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque geri e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publicam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit., iudicium nullum habuit. mulitorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut nemimen in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despicerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum practuram gerere noluisset, asseclam esse praeatoris. qua in re non solum dignitatis serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi-

taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui videbant.

13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non in primis bene habitavit omnibus que optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videoas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam non nullis leve visum iri putem, cum in primis laetus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuius.

14 Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anagnosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos vocabat, quorum mores a suis non abhorrerent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,

nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos 3 habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae redditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione meriti solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius 15 comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat 2 cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae pro-
curationem

Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, 16 quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt in- 3 dicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, muta- 4 tionibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt,

futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam extulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.

18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficilimum fuit, sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudi Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui alii quam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poëtiken quoque, credimus, ne eius expers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit, ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinise versibus descripserit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

19 *Haec* hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persecuemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos

cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic con-²
tentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit
imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset con-
secutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat
principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim ³
prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit for-
tuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo
adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico ⁴
neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat. hanc Caesar
vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusila nato, privigno suo
despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, fami-
liaritatem reddidit frequentiorem. quamquam ante haec spon-²⁰
salia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quem-
quam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, in primis
quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed
etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes ²
minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere
intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de anti-
quitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam
ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas.
ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo ³
constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut At-
tici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. ⁴
Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille
ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiorem fa-
cere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare ⁵
poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentia-
tiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio,
sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere]
necessa inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque prin-
cipem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

Tali modo cum septem et septuaginta annos complesset ²¹
atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gra-
tia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re
quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
valetudinis, ut annis triginta medicina non indigisset, nactus ²

est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponebantur. in hoc cum tres menses sine ulla doloribus, praeter quam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeum. hos ut venisse vidi, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini.'

22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret,

ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuisse, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit, itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula

32 4 ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν φ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἥδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἔνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες, ἐὰν ἀπεκαλύπτετο μέρος τοῦ σώματός των, παρουσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἢν οὗτοι ἥδυναντο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione datā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὐ γενομένου, οὐ ἔνεκα, δηλ τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαί ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ ὡχυρωμένοι ἔκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφάίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio...superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. e s s e . serviundum = servientium. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit, quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita...ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u t a t i v i t... ita ut...] εἰργάσθη ὑπέρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστερο-βουλίαν (ἐπιφύλαξιν ὥστε) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...—armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent...] ὑποκείμ. Romani. manus] ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα δείξωσιν ὅτι ἡτικήθησαν.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ἴδιατητος cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis δηλ. ille et sui). ut... (dixerit)] ὥστε... εἰπεν· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta.. ferocia, ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ipsum, διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se.—potius... quam rediret] = quam ut. cum tanto flagitio] δηλοῖ τρόπον. domum] οἴκαδε. non suae virtutis esse] ὑπον. τὸ δ. dixit. (εἰπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἵδιον τοῦ χαρακτῆρός του. pertinaciae] δοτική. cessit] ὑπεχώρησε παρασχών ὄρους ὀλιγώτερον σκληρούς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσύρθοιν ἔχοντες τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... venit] ὡς... ἥλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ «ἄσπονδος» οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (πρκμ. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε nisi cum]... εἰ μὴ δέ...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν "Ιβηρες, Γαλάται, Λίγυες, "Ελληνες, erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus (ἀφαιρ.)=his a u t e m. etiam] καὶ, ἔτι.. ut.. petie-rint] ὥστε ἐξήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατὸν, ἀλλὰ σῦτον καὶ τὸ δι-καίωμα νὰ στρατολογηθοῦν ἀνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπο-

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§2). cum... pervenissent] ἀφοῦ περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καὶ. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἡσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 80000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἔξαρτάται ἀκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = a n g u s t i s l o c i s clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δέν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multiç annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἵδ. κεφ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. 'Υπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. 'Η φράσις αὕτη ισοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = ut eo, ἵνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ἴδιοτητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ, παρ' αὐτῷ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Homilcaris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφονεύθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. Ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλούς 'Ισπανικούς λαούς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένη). princeps] (= primus) πρῶτος ἦτο ὁ ὄποιος... largitione] αἱ γενναιοδωρίαι αὗται προήρχοντο ἐξ 'Ισπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείρων (τὸ νῦν στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπόλ.

equis, armis, viris, pecunia] ἀφαιρετικαὶ ὄργανικαί. viris] ἔξαναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδόνιους ἀνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] 8 ἔτη μετὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς τὴν Ἰσπανίαν. occisus est] οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὃν λέγεται ὅτι συγνάκις τὰ ἀνέτρεψεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμ. concitasse] = concitavisse ἐνεκα τοῦ μίσους, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν νίδον κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ ὄρκου, τὸν ἴποιον παρ' αὐτοῦ ἀπήγησε. bellum] ἀντικείμ. assiduis] περὶ τούτου ἴδ. Ἀνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ obtestationibus.

ΑΝΝΙΒΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή. ἴδ. Ἀμίλχ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus.. superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου (= τὸ) ὅτι... quod] = de qua, de qua re. non est infitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις δρείλει νὰ ὀμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἡ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ. antecedat] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαῖα, διότι ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestitisse). Τὸ antecedat θὰ μεταφρασθῇ ὡς ἔὰν ἦτο ἐνεστῶς τῆς ὄριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑποκείμενον Hannibal. semper] κυρίως ferē semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμένει ὡς συνδετικὸν = ἔὰν δὲ δέν... domi] οἴκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ "Αννωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἀννίβαν ἀνευ βοηθείας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidia] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἥδύνατο νὰ καταβάλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3 hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρός· ίδ. Ἀμίλχ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὔτως... ὥστε.. παρέδωκε (κατέλιπε). quam] ἡ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε, πράγματι)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum... is. cum] σύνδ. ἐνδ. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἤδυνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίου (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν (animo διὰ τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων) ἔξεγειρων τοὺς ἔχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὑρίσκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μικρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διά τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε.. ἐπεχειρήσε

2. ad quem] = et ad eum. cum...] cum... venissent... fecissent comperisset... vidisset] ἀφοῦ... ἥλθον... ἐπραξαν... ἔμαθε.. παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). "Ηθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀγγίβαν ὑποπτὸν εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ως ἐάν, ωσεὶ συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ αἴτιον alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἀφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ὅῆμα τῆς ὄλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμ.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ εἰ diunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὅντος ἐμοῦ... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἄτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ. ως στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα = (profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἱκεσίας καὶ τὰς θυσίας) ίδ. Πίνακα ιστορικὸν καὶ γεωγραφ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... con-

ficiebatur. Συνήθως μετά τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώς, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ὥρματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἵδ. Λεξιλ. λ. quaero. vellemme] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne = ἐὰν ἤθελον. in castra] = ab bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καὶ... ἤρχισα. ab eo] ἵδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ., ὅστις μεταφράζεται δι' ἄπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare ὡς νῦν ὁρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = cooperat.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὡστε πᾶς τις δοφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) = ὅτι θὰ εἴμαι τῶν αὐτῶν ἐχθρικῶν διαθέσεων, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celaris = celaveris. cum...] (ἀλλ' ἐπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἔδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ. (= ducem, imperatorem στρατηγὸν [ἐπὶ κεφαλῆς]).

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἔγινεν ἐλξίς πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem. ἵδε Ἀμίλκ. 3, 3 imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαιρ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ τοῦ συνηθεστ. annos... natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἑτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους συνθήκην, ἥτις ἡσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροθέτως ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἐκτὸς τῆς γενικῆς διαιρετικῆς καὶ αἱ προθέσεις ex, de καὶ inter. tertium] τὸ μεγαλύτερον ὄλων τμῆμα. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ροδαγὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρότ. δηλοῦ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὁ γεγονός, οὗ ἐνεκα. is] καθ' ἐλξιν

πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). *hodie*] (ἀκόμη) σήμερον. *prohibere*] ἐνν. se. ut] ὥστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. quā] (ἀφ.) ἐνν. viā. *repes*] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. *copias*] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50.000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππους, πάντας παλαιμάχους. ‘Τπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35.000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῷα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ φημιτέραν μεγάλην εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἀν ἀληθεύη, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντική. *Scipione*] δ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν Ῥοδανὸν, ἀλλ’ ὑστέρησε, διότι ἥδη ὁ Ἀννίβας εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅχθης τοῦ ποταμοῦ. *pepulerat*] κατ’ ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἴππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. *Clastidii*] (κυρίως ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). apud Padum] ‘Η δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸ Τίκινον, μεθ’ ἣν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσε τὴν μνημονευομένην πόλιν. *decernit... dimittit*] ἴστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετά. *collegā*] ἀφαιρ. *manum*] id. Λεξ. ὁ. *consero. utrosque*] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πλη. θυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). *per Ligures*] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. *hoc in itinere*] διαρκούσσης τῆς πορείας διὰ τῆς κοιλάδος τῆς μεταξὺ ‘Αρηνού καὶ ‘Ανσερος (νῦν S e r c h i o). *ut*] ἐξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. *dextro*] ἐνν. *oculo. aequē*] ἐνν. atque *sinistro. usus sit*] ἐχρησιμοποίησε, id. ‘Αμ. 1,5. *quā*] = et eā. *lecticā*] ἀφαιρ.= διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. *post*] ἐπίρρ. *praetorem*] (ἐνν. o c c i d i t) κυρίως ἦτο legatus pro praetore. Οὗτος σταλεὶς μετὰ ἴππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβίλιον εἰς βοήθειὰν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὁμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὅχι κατέχων τὰς στενὰς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). *cum delecta manu*] πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου.

4. *hinc*] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἐπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. *utrius-*

que] ἐκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἱτ. πληθυντ. uno proelio [δηλ. apud Cannas ή Cannensi (216 π.Χ.). Paulum] = L. Paulum Aemilium. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnatā] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (= nemine) resistente] ἥνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae (δοτ.). in propinquis] πλησίον τοῦ Ἀνίωνος (νῦν T e v e r o n e). Οἱ Ἀννίβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαῖῶν σταδίων, ἡτοι δύο περίπου ὡρῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμ. Hannibal. locorum angustiis] id. Ἀμίλικ. 2,4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = fefellit ἐξηπάτησεν (ἔκφρ. τῶν λατίνων κωμικῶν). obducta] id. Λεξιλ. obdūco. incendit... immisit...) κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρυφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρυφ.) iussit.. eiusque generis] δηλ. iuvencorum ἔχόντων sarmenta in cornibus. vallum] δηλ. castrorum. ut...nemo sit ausus] ὕστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem imperio] μετὰ δικτατωρικῆς ἔξουσίας. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαίρεσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέρων ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἐπρεπε νὰ τεθῇ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὸν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἥνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinquiens] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἐπρεπε νὰ τεθῇ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὕπατον δόντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidiias intenduntur.

4. longum est] θὰ ἦτο μακρὸν (= longum esset αμακρὸν ἀν εἶη). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = ut ex e.o... possit. quantus ille fuerit] παρακείμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἔρωτησις = ὁπόσον μέγας... ὑπῆρξε. quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ύπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀπέν αντι αὐτοῦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] δηλ. in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. Hinc] (ἐντεῦθεν χρονικῶς). invictus] τοῦτο δὲν ἀληθεύει ὅλως, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἥττας καὶ ιδίᾳ παρὰ τὴν Νῷλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον α' πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲτελικὴν μετοχὴν τῆς ἐλλήνην γλώσσης). Συνάπτεται μὲτὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hoc] δηλ. Scipio n.e. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. quo] = ut eο ἵνα... congrederetur] συμπλήρ. cum Romanis. convenerunt] ἴδε Λεξιλ. convenio.

3. post id factum] (οὐσ.) = quo facto· ίδ. Ἀμίλχ. 1,2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὅχι μακρὰν τῆς Σίκκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἡτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ἱωμαῖκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἡ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὅριζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta] = 444000 μέτρα) ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου). 'Ο νησογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = sed eos ἀλλὰ τούτους. effūgit] περι. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδριανήῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit. reliquos] = τοὺς ὑπολοίπους (= reliquias τὰ λείψανα).

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ τοῦ copias (= in apparatu belli = εἰς τὴν... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν

τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Suplicii (et) C. Aurelii.

2. his...magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his c o n s u l i b u s . qui (ut i i) agerent... donarent... peterent = ἵνα οὗτοι... cum iis] δηλ. K a r t h a g i n i e n s i b u s : cum iis καὶ οὐχὶ se-cum, διότι οἱ πρέσβεις ὅμιλοιν ἔξ ὄνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἔδιον λογαριασμόν· πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eam-que rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. ὅργαν.). Τοῦτο ἦτο ἔνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλ. senatum populumque R o m a n u m. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως) = ἐν Φρεγέλλαις. essent] (ἵνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] = legati s Karthaginiensibus (δοτ. 1. ex] ἡ προθ. δηλοῖ συμφωνίαν ἰδὲ 'Αμ. 3.1. quo loco rogarunt, futuros] ἥτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarunt (ut essent). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἔξαγεται ἐκ τοῦ respon-sum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... habe-rent] διότι οἱ K... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτε-ρον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso... cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οὕκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocārunt] = revocaverunt. hoc] = domum. ut] σύνδ. χρον. (εὐθύνεις) ὁς. 'Η σύνταξις : anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est (δηλ. 221 π. X.-199 π. X. = 22 ἔτη). περὶ τοῦ rex ἴδ. Λεξιλόγιον. ut] ὥσπερ. Romae] ἐν 'Ρώμῃ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καὶ... (ἰδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύντα-ξις : effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= ut ea ἵνα...) penderetur (πρὸς πληρωμὴν) sed etiam su-peresset, quae... (= ut ea) reponeretur (πρὸς ἀποταμίευσιν). ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἔξ οὗ προέρχεται τι. esset] (ἵνα) ὑπάρχῃ. ex foedere] συμφώνως πρὸς τὴν συνθήκην. su-peresset] ὑποκείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὅντων). Roma] ἀφαιρ., ἐκ τῆς 'Ρώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (legati os) ὑποκείμ. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. πρκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratiā] ἡ γενικὴ τοῦ γερουνδίου

πρὸ τοῦ gratiā ἢ causā δηλοῖ τὸ τελικὸν αἴτιον. prius quam... daretur] πρὶν ἢ... δοθῆ. senatus daretur] ίδ. Λεξιλ. δ. do. ascen-dit] συνηθέστερον τίθεται τὸ condescendit.

7. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ἢ nuntiatā. Tὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehendenderent] = eius generis ut (ἴνα) eae comprehendenderent. si possent consequi] (ἔνν. εὐμ.), ἐὰν θὰ ἡδύνατο νὰ προφθάσουν (αὐτόν). publi-cārunt] (πρὸκμ.) = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ίδ. 'Αττ. 22, 3. Africam] ἀντὶ in Afr. si forte] εἰ ποτε (ἀν τυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα ἵσως ὅτι θά... Antiochi] γεν. ἀντι-κειμ. 'Ο 'Αννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν 'Αντίοχον ὅτι ἔχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζοῖ, 1000 ἵππεις καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum. spe fiduciaque] ἐξ ἐλπίδος καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τόν...

2. ubi] σύνδ. χρον. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· δθεν ἐρήμην. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ περισσε (δ. pereo). a servulis] ποιη-tικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ιδίων αὐτοῦ. imperfectum] ἔνν. esse. 'Εξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reli-querunt, ίδ. Λεξιλόγ. λ. relinquō.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἔνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πο-λέμου. consiliis eius] 'Ο 'Αννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ κατα-πολεμηθοῦν οἱ 'Ρωμαῖοι ἐντὸς τῆς 'Ιταλίας. eius] τοῦ 'Αννίβα. insti-tuerat] (συμπλήρ. παρετε consiliis). 'Ο 'Αντίοχος εἴτε ἀλλοθεν πεισθεὶς εἴτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ 'Αννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν 'Ελλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ 'Ακιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἡ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτ. δηλ. εἰς τὴν 'Ιταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. 'Ο ὑπερσυντέλε. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiōchum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εύρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. δργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἔνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὅποιου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ποδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀυτίοχος ἡττηθεὶς παρὰ τὸ ὅρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρῷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὅρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μὴ (πως), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis, quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παραδοσία. sui] ίδ. Λεξιλ. λ. potestas. Cretam.] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα· ἡ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret θὰ ἡδύνατο νὰ ζητήσῃ καταφύγιον.

2. nisi [= si non. quid] = aliquid. de qua] δηλαδὴ pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbō... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὑλῆς. summas] (ἐνν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, «τὸ ἄνω μέρος». praesentibus. principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφότερα ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτῶσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὐτῇ ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis δρθότ. τε=ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἥτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illusis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς οἱ Κρῆτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς πρᾶξιν τὴν παροւσίαν «πρὸς Κρήτα κρητίζειν». pervenit] παρκμ. exacuit] ἐντο-

νώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἔπραξε) δύνανται καὶ νὰ παραλειφθῇ πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἦ ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. ei ἢ illi (= Prusiae). παρατ. ἀποπείρας = προσεπάθει (= ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (= πιθετικῶς) φίλτατος. utrobīque] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = q u i a ἢ n a m eum (δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset θέλεν ἄρει, παραμερίσει.

4. ad...] ἢ πρόθεσις ad δηλοῦ σκοπόν. classe] ἵδε Ἀμίλχ. 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς δλίγων ἡμερῶν. erant decreturi) ἔμελλον νά... superabatur] ἥτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] (σύνδ. αἰτιολογ.). par] συμπλήρ. E u m e n i. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas = ὅς, ὅσον τὸ δυνατόν, πλείστους. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso, quo] καθ' ἢ ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habent. consecuturos] ἐνν. esse. 'Η σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. classia r i o s) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἢ λέξις αὕτη γάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἢ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse 'Η σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. 'Η σύνταξις : pollicetur (id) fore magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβὴ). iis (qui aut cepissent aut interfecissent).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἵδε 4,2 quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἵδε 7, 6. esset] ἥτο.

2. qui] = is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistulā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ δὲ solvo ἀρμόζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικαῖ, οὕσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἵς τὰ ἄκρα συνενούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. quae... pertinerent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις εἶναι ὀποτελεσματική = πράγματα τοιαῦτα, ὥστε... eum] τὸν Εὔμενην. cuius rei] ἡ ὄνομαστ. quae res. neque reperiebat] ἀλλὰ δὲν ἀνεύρισκε (χωρὶς ὅμως νά...).

4. Hannibalis] γεν. ὑποκειμενική. universi] ἵδε 10,5 : omnes. quorum] = horum auctem. fuga] ἀφαιρ. δργαν. praesidia] = castra nautica (ἵδε κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coepta sunt] (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα) νὰ δίπτωνται ἥρχισαν. 'Ο τύπος coeptus sum τίθεται, ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. ἔχῃ (ἐδῶ τὸ conici) παθητικὴν σημασίαν. iacta] = cum iacerentur, ἐνῷ ἐρρίποντο. neque... poterat] ἀλλὰ δέν... ἢ το δυνατόν. quare... fieret] διὰ τί... intelligi] (ἀπροσώπως). Πρέπει ἐκ τοῦ pugnantibus νὰ νοηθῇ τὸ a pugnantibus.

6. oppletas] ἔνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. Συνάπτεται μὲ τὸ oppletas. cum] σύνδ. αἰτιολ. vitarent] ἐπρεπεν, ὀψειλεν νά... ἵδε 9,1 : conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο τεργα.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἢ το κατώτερος ἵδε 10,4: superabatur. arma] = exercitum. 'Η λέξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἔχθροῦ ὅχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευὴν. alias] ἐπίρρ. pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classiarios· ἵδε 10,5. prudentiā] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον. 12.

1. dum geruntur] ἐνῷ χρόνῳ ἐπράττοντο. accidit] πρκμ. legati] ἀναμφιβόλως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου, ἀλλὰ οἱ πρέσβεις τοῦ Εὔμενους ἐλθόντες εἰς Ρώμην ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae] = ἐν Ρώμῃ. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ.. consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā] μετοχὴ ἀπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Prussiae regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] =cum ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ μὲν ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτιατ. πληθ.) ὑποκείμ. τοῦ futuros (esse). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτὸς) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ 'Ρωμαῖοι τὸν Ἀννιβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἔξοριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] ϕ u i p r e qui διότι οὗτοι. inimicissimum suum] τὸν ἔαυτῶν ἔχθιστον, τὸν μεγαλύτερον ἐχθρὸν τῶν 'Ρωμαίων. secum] παρ' ἔαυτῷ (τῷ Προυσίᾳ). 'Η se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον, ἥτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibiique] =sed Romanis. Τὸ que =ἀλλά. dederet] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοούμενου ut t, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne=utque sibi (=legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως =νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postularent. recusavit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἵκετευτικῶς παρεράλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (=ut fieret). a se] ποιητ. αἰτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἥτο. ipsi] =e g a t i. comprehendenderent] ὑποτ. προτρεπτικὴ ἴσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέος λόγου. 'Ο εὐθὺς λόγος : comprehendite, si potestis. inventuros] (es se). Τὸ ὑποκείμ. eos ἢ (illos). Τὸ locum... inventuros ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοούμενου dixit. 'Ο Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής, in castello] τοῦτο ὧνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον. iδὲ 10, 6 : praemio. exitus] αἰτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτὰ ὑπογείους ἔξόδους. haberet] ὑποκείμ. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui) · iδ. Λεξιλ. λ. usus.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μὲν τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἔκτάκτως. qui] =e t i s, t u n c i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. p u e r o. sibi] =Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρα γε, ἔαν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἵδει quid vidisset). occupatos] ἔνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἔνν. e s s e. s e] ὑποκ. τοῦ peti. 'Ετέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἥτο δυνατὸν αὐτὸς νά... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νά...). quam] =hanc a u t e m (ἔνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. 'Ο πληθυντ. ἔτεθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἔξεδηλώθη. secum] μεθ' ἔαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφε-

ρεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του. consuērat] = consueverat] = Id. consuesco

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquievit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ. ἀπέθανε). seputagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3 καὶ Hm 3,1) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἔτῶν. mortuum] ἐνν. εἰ μὲν esse... in annali suo] ἐνν. librō. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς Πώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (ἰδὲ β. Ἀττικοῦ 18,1. 2) scriptum] ἵδε 8,2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως, καὶ μάλιστα. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἥτο... καίπερ ὅν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετική litteris] (δοτ.) εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν συγγραφικήν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = scripiti. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. liber.

3. huius] = Hannibal. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ belli gesta (= res gestas). memoriae] δοτική. ex eis] ἐκ τούτων, duō] (κυρίως) δύο. simul] ἐνν. cum Hannibale. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγορ.

4.

ΚΑΤΩΝ

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἦ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adulescentulus] νεώτατος (ών). in Sabinis] = in fine inibus Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἵδε καὶ 11,4: in concursu. censuraque] = et in censorā. ut] ὥσπερ. in foro que] τὸ-que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro πρβλ. 'Ann. 3,4: Italianique. esse] = versari νὰ εἴναι, νὰ διατρίβῃ (ἀσκούμενος εἰς τὴν δικαινικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ἴδιότητος (ἵδε Ἀμίλκ. 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὕν). decem septemque] septendecim. 'H ἡλι-

κια αύτη ήτο νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... ut] σύνδ. χρον. (εὐθὺς) ὡς. magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη παρὰ τὴν Σήνην εἶναι γνώστοτέραν ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π.Χ.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἔξουσίας (204 π.Χ.). cum quo] = quiccum, cum e o t a m e n. pro] ἀναλόγως πρός. perpetua... vitā] ἀφαιρ. χρον. dissensit] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται δτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, δν ὁ Σκιπίων δὲν ἤγαπα, καὶ τοῦ ὅποιου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) ἀντὶ plebis (οὐ ἡ ὄνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles qurules καὶ δύο aediles plebei (γεν. ἡ (κατὰ συναίρεσιν τοῦ plebei] plebi).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ῶν). ex qua] σύνδεσμον μὲ τὸ deduxerat (ἐνν. R o m a m). quod] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἡ ἀφιξις τοῦ Ἐννιού εἰς τὴν Ῥώμην ὡφελεῖτο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἦν καὶ περιεφρόνει. Ο Ἐννιος ἔγινεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὥραῖον. quam] ἡ. amplissimum] ἡ λέξις αύτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardiniensem] Ἡ πλήρης καθυπόταξις τῆς Σαρδηνίας συνετελέσθη τῷ 238 π.Χ.

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἵδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. natus] = potsquam nactus est. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἵδε καὶ 2,2 : consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῦ τὴν αἰτίαν ἐξ ἣς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεψε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = s e d non (ἀλλὰ δέν). per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἡτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua

εχ re] δι' ὁ. *privatus*] κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ως ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. *potentia... iure*) ἀφαιρ. δργαν. in urbe] κατ' ἔξοχὴν διὰ τῆς λέξεως *urbs* ἐδηλοῦτο ἡ Πώμη.

3. *censor*] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεῖα, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐλευθέρας πολιτείας (τ.ἔ. τῆς προσαντοκρατορικῆς Πώμης). *severe praefuit*] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία *Censorius*. ἵδε 1, 1. in... *nobiles*] ἔξεδινωξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. *novas*] ἐνῷ ἡ ἀναντάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τούναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὡραίαν ἐπιγραφήν. in] ἐναντίον. *animadverit*] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο *animadversio* ἢ *nota censoria*. *quaā re*] ἵνα (ἀντὶ *quibus rebus*) = ut eā r.e. *luxuria*] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσρεύσαντα εἰς Πώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὔτυχῶν ἔξωτερικῶν πολέμων.

4. *circiter annos octoginta*] ὁ Κάτων ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 85 ἑτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον. λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἡθωώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμία... ἀλλὰ τούναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. *in omnibus rebus*] ἐν παντί, εἰς ὅλα. *singulari industriā*] ἀφαιρ. *iidiōtētos*. *et-et-et-et-et-*] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελευταῖον *et. agricola*] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἐλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν *de re rustica* ἢ *de agri cultura* (περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σώζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. *peritus iurisconsultus*] = *iuris peritissimus*. Διέπρεψεν ως δικαινικὸς ῥήτωρ. *imperator*] στρατηγός. 'Ο Κάτων ὑπατος ὧν ἐκυρίευσε μέγα μέρος τῆς Ισπανίας, ἔπειτα δὲ συνάδευσεν εἰς τὴν 'Ελλάδα πρὸς ἀπόκροσιν τοῦ 'Αντιόχου τὸν ὑπατον Γλαβρίωνα, φανεὶς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος (ἵδε καὶ *Hn 8,3* : *Thermopylis*). *probabilis orator*] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν του ἦτο ῥήτωρ δόκιμος, ἀξιος ἐκτιμή-

σεως. cupidissimus litterarum] (γενική ἀντικειμεν.) = ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων.

2. senior] ἀρχετὰ γέρων, γέρων πως. 'Ο Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν 'Ελληνικὴν μάρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἤθη. possit] ἀντὶ posset. 'Εδῶ ὁ ἐνεστῶς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. 'Ως ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀροίστου ἀντωνυμίας, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις quod... de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀροίστου ἀντωνυμίας (π.χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam) quod ei fuerit incognitum = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἔκεινος δὲν ἡρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τοὺς ἐκατὸν πεντήκοντα λόγους ὁγητορικούς, ἔνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἔξεφωνησε πολιτικούς καὶ δικανικούς λόγους, ὃν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σώζονται. historias] ἴστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἐνν. liber. unde orta sit] τὰς «Κτίσεις». omnes] δηλ. libros. Origines] «Ἀρχάς». 'Εκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἕδρασιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἴστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότερον λατινικὸν ἴστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιούργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σώζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. reliqua bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς (τῷ 150 π.Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἤθωσθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δή. non nominavit] ὁ Νέπως ἐμνημόνευσε τοὺς ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἀρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἄξιωματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit). ἀναφέρεται εἰς πᾶν

ὅπερι ἡτο ἀξιοθέατον (π.χ. τόποι, μνημεῖα, κτλ.) admiranda] ἀξια
θαυμασμοῦ. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶν παχέων χοίρων τῶν
Ινσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὅρους ἐξ ἀλατος ἐν Ἰσπανίᾳ
κ.τ.τ. in quibus] ἐνν. libris.

5.

Α ΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῦ τὴν ἀπωτέραν καταγωγήν. Ἰσχυρίζοντο
ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἱὸν τοῦ Νομᾶ. perpetuo] συνάπτεται
μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἥδυνατο νὰ γίνῃ συγ-
κλητικός, ἐὰν ἥθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἵδε 'Ann. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ
τὴν ἐποχήν του. filium eruditivit] δηλ. eruditum cura-
vit (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαίδευσεως του νιοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἡτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tra-
debatur] (ἀντικείμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ
παραδιδόμενον, διδασκόμενον. suavitatis oris (ὄνομαστ. os) atque
vocis] τῆς προφορᾶς καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἀμφότερα εἶχον
ἀποτέλεσμα τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν (excellenter pronuntiare). clari-
rius... quam... possent] = λαμπρότερον ἡ ὅσον (θὰ) ἥδυνατο νὰ
ὑποφέρωσι...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὄνομαστοῦ στρα-
τηγοῦ Γαῖου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi.
fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἡτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adulescentu-
lus] νεανίας (23 ἔτῶν). plebēi tribunus] (ὁν) δῆμαρχος. Περὶ
τοῦ plebei id. Κάτων. 1,3. namque] αἰτιολογεῖ τὸ affinitatem.

2. imperfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον. = μετὰ τὸν φόνον
τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = γωρὶς νά... dissocia-
tis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογική, ἐπειδή... cum] χρον. ἐν φ.
studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὗται εἶχον
ἥδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ρωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ

τοῦ 86 - 65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν 'Α τ τι κός. iuvit] ἡ ὑποστή-
φιξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς 'Αθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ.
adulescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν.
patriae. Παράθεσις μὲν ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] οὗ = διότι τούτου.
fugam] τὴν φυγὴν (ἔνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecunia] ἀφαιρ. τοῦ
δργάνου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod.
eodem] εἰς τὰς 'Αθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν "Ηπειρον").
hic] ἐνταῦθα. ita... ut... esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. adulescentulo] οὐσ. opibus... inopiam (λογοπαίγνιον)] διὰ
τῶν χρημάτων αὐτοῦ τὴν ἀχρηματίαν τῶν 'Αθηναίων. cum] = ὅσάκις,
έάν. eius] δηλ. versurae facienda. se interposuit] παρενεβλήθη.
atque ita] καὶ οὕτως. acceperit] (πρκμ. ὑποτ.) ἐδέχθη. quam
dictum esset] ὑποτακτ. καθ' ἔλξιν τῆς ἐγκλίσεως καὶ διότι δηλοῦ
ἀδριστόν τι = ἡ δσον (ἐκάστοτε) ὠρίζετο ἡ ἀπόδοσις τοῦ δανείου. pas-
sus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι.
Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ἴδιων χρημα-
τικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ δργάνου =
indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris]
= multiplicando (ἀφαιρ. ὄργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων.
'Ο κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1% τὸν μῆνα (ἤτοι 12% ἐτησίως)].

6. alia] σύναψον μὲν τὸ liberalitate. singulis] εἰς ἔκαστον. seni
ἀντὶ sex ἔξ. Athenis] (ἀφαιρ. τοπ.) ἐν 'Αθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1, hic] ἐν ταῖς 'Αθήναις. gerebat] ὑποκείμ. Atticus. communis...
par] ἐνν. esse. quo] = e o i g i t u r. honores quos possent] ἐτέθη
ὑποτακτική, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν 'Αθηναίων) =
πάσας τὰς δυνατὰς τιμάς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitut
(resisto). ne... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ἡθικῆ. absens] ἀφοῦ ἀνε-
χώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. e f f i g i e s, s t a-
t u a s. ipsi] = Attico. Phidiae] (δοτ.) ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγ-
γραφεὺς ἄγνωστον. "Ισως πρόκειται περὶ 'Αθηναίου τινός, ὅστις θὰ

—εῖχε καὶ οὗτος εὐεργετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. locis] ἀφαιρ. το πική. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοούμενου est ἢ fuit. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] ὅτι δῆλ. in ea... urbe] = in tali urbe (δῆλ. Romae ἐν τῇ Ρώμῃ). in qua esset] = tali ut in eā...esset = ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐν ᾧ ἥδρευεν ἡ παγκόσιος ἔξουσία. orbis terrarum] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium. eandem] δῆλ. urbem. Ἀγτικείμ. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή, διὰ τοῦτο ὁ Ἀγτικὸς παρέμεινε Ρωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc (ἐνν. est ἢ fuit) specimen prudentiae ὅτι δῆλ. contulisset] id. confero. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā idē 17, 3. omnes] ἢ omnibus (δοτ.) unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus idē καὶ 2,3: carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικείμ. εἰς τὸ dolorem) = τὴν λύπην τοῦ μέλλοντος πόθου των ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ.

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς idiotytoς. cuius] = sed eius ἀλλὰ τούτου. ut] Ἡ σύντ.: ut benvolentiam huius, quem nemo ferre posset (ἥδυνατο) ad summan senectutem (δῆλ. Caecilii) sine offensione (ἐνν. huius γεν. ἀντικ.) retinuerit (διετήρησε). quem (= etsi eum). posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἔξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. (retinuerit). quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὀργαν. adoptavit] ἔκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58 π.Χ.) ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. dodrante — sestertium] id. Δεξιλ. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δῆλ. τοῦ ὥρτορος. easque]

(= καὶ μάλιστα κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον τὸν γάμον. conciliarat] = conciliaverat. cum quo] ἀντὶ quo cum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως) = νὰ κρίνῃ (νὰ ἔδῃ) τις. possit] ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἵσχε καὶ ὅτε ἔγραφεν δ συγγραφεύει.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ... autem] δέ, (πρὸς τούτοις). iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ. intellegi] (ἀπροσ.) = νὰ κατανοήσῃ, νὰ κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos μεταξὺ ἐκείνων ἐν οἷς ὑπῆρχε τόσον μέγας ἀνταγωνισμὸς δόξῃς. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικός). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγχλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νά... quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus) Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestate] κύριοι ἔχουσιν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (= quamvis). capi... geri] = ἀπόκτησις... διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμιας (ὡς οἱ παλαιότεροι), ἀνευ δηλ. τεχνασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores). Ἡ ὑποτακτική, διότι δηλοῦ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἀνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum] = ἐν μέσῳ... ἀφειδῶν δεκασμῶν... tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς δρελοῖς τῆς πολιτείας... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῦ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογική).

3. praes - manceps] ὁ μισθωτὴς ἢ ἐργολάβιος (manceps) ὁ φειλε νὰ καταβάλῃ χρηματικήν τινα ἐγγύησιν ἢ τούλαχιστον νὰ παράσχῃ ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεγκθείσας παρ' ὑπάτων καὶ πραιτώρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη, ὡστε οὐδένα ἥκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. =ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὡστε οὐδέ... ἥθλησε. Cicerone]. 'Ο Κόιντος Κικέρων (ἰδὲ 5, 3) ἐχρηματίσεν ἐπὶ τριετίαν 61 - 59 π.Χ. διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἀν καὶ (ἥδυνατο). cum] ἀφοῦ (ἥρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. 'Αναφέρεται εἰς δλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). 'Ο Κόιντος Κικέρων π.χ. ἥπειλήθη κατ' ἀρχὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τούτου ἔνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἴσχυροτέρους του. spei] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] ὅτι ἀπεδίδετο, ἐγίνετο, ὠφείλετο.

Τὰ Κεφ. 7 - 12 παραλείπονται.

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δέν... δλιγώτερον... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαικὸς τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ. cum] ἀν καὶ (=quamvis). illo] β' ὅρος συγκρ.=quam ille. neque tamen non] καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῦ ἴσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατέψησε (εἰς χειρός σπίτι).

2. ab avunculo] ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τούτου δέ. aedificio—silva] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸ τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου = domus. salis—sumptūs] γεν. διαιρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον e o m m u t a r e.

3. usus est familia... optima] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀριστηγ. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὕβαίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἔθεωρεῖτο τότε ζήτημα πυλυτελείας. utilitate - forma] ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m est in eā] = in Attici familia. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non... posset] = talis ut non... posset

τοιοῦτος, ὡστε νὰ μή... utrumque horum] δῆλον. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφήν. artifices] ἐνν. in ea erant.

4. horum] γεν. διαιρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] γνωστὸν εἴναι δέ τι ὡς δοῦλοι ἔθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικείμετοῦ concup). a plurimis συμπληρ. fieri τ.έ. concupisci. videoas] ὑποτακτ. δυνητική. Ἐπὶ ἀροίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσωπον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (= ἴδιον) continentis (= ἔγχρατοῦς). iudiciā] ἀφαιρ. pretio] (ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. a l i q u i d non mediocris] = magnae. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἐλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντὶ est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans — magnificus — splendidus - sumptuosus] συμπλήρωσον erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὑρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = δέ τι συνήθως ἐδαπάνα. quamquam] μὲν ὑποτακτικὴν δὲν εἴναι κλαστικόν. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητική = putare possum. cum] μολονότι. laetus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terma milia] ἐνν. sestertium = 3000 σηστερτίων (ἰδ. Λεξιλόγ.). expensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος (ἰδ. Λεξιλόγ. λ. expendo). sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονός τοῦτο. audītum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] — ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως· (ἰδ. Λεξιλ. cognosco). praedicamus — interfuiimus] ἀντὶ α' ἐν. προσ. familiaritatem] δῆλον. cum eo (= Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δῆλοι τὸ ἐπόμενον quam anagnosten = p r a e t e r anagnosten. nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τούλαχιστον. aliquā] οὐχὶ ullā, διότι τὸ non umquam sine ἴσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι του). cenatum est] (ἀπρόσ.) = ἐδειπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος, πνευματικῶς.

2. eos... quorum] = tales ut eorum. abhorrent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ m o r i b u s. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit — vixerit — steterit] μετάφρασον δι' ἀρίστων=ἄστε...— in sestertio viciens] = in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens] = in centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat] = solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετική. iu utrāque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἔξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι 'Ρωμαῖοι. aut] (ἐνταῦθα =) καὶ, eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ redditus. urbanis] δηλ. τῆς 'Ρώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἀτινα οὔτος ἔξεμίσθουν. 'Ο Αττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν "Ηπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν 'Αττικόν· σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ᾽ ἀναλόγως τοῦ δρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). 'Εκ τῆς διεξοδικέτητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ 'Αττικοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ἴδιότης αὕτη εἰς τοὺς 'Ρωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pari] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω..difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἔννοησῃ τις. quidquid] αἴτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur=si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμ. τοῦ polliceri. Tίθεται ἡ ὑποτακτική, διότι quod =tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἔάν τι, ὀσάκις τι. adnuiisset] ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀρίστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ἴδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμ. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικει. sui = τὴν γνώ-

μην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δῆλ. τὴν ὑπόληψίν του. qua] δῆλ. existimatione (β' ὄρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ιδέ, 6,5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis· ιδὲ 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inentiā — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμ. ἐνν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος (ἄν.). 'Ο μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἔτῶν, ὁ δὲ Αττικὸς 27 ἔτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος, δμοίως. senex] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Αττικὸς ἥλικιαν 66 ἔτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἔτῶν. cui aetati] (δοτ. ἥθική) δῆλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὀμηλίκων. fuerit aptissimus] = προσηρμόσθη (συνεφώνησε) τὰ μάλιστα.

2. quamquam] ὅ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμένει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγηματικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Αττικόν. ei] τῷ M. Κικέρωνι. ut] = tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὥστε.. ὑπῆρξε.

3. ei rei] δῆλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Αττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἀπερ ἐπιγράφονται de amicitiā (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γήρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina]. 'Η «συναγωγὴ» τῶν πρὸς Αττικὸν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π.Χ. eius] = Ciceronis. ad extrellum tempus] ἐνν. vita e Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἦτοι διάγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν (ἥμεῖς θά ἐλέγομεν : γραφεισῶν). quae] δῆλ. volumina. qui legat] = si quis ea legat ἔάν τις ἥθελεν ἀναγνάσει. non desideret] δὲν ἥθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἥθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλειψιν συνεχοῦς ίστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δῆλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Αντωνίου, τοῦ Οκταβίου, vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ιδίᾳ τὰ πολιτικά καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ voluminib[us] nihil.. non] = πᾶν. appareat — possit] τίθεται ἐνεστώς, διότι ἡ ἐνέργεια

παρίσταται ὡς συμβαίνοντα καὶ καθ' ὄν χρόνον ἔγραψε ταῦτα ὁ Νέπως. prudentiam] δηλ. Ciceronis divinationem] τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. vivo se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.) Tò se ἀντὶ eo. futura] συμπλ. esse, ὅτι θὰ συμβοῦν. usu] (δοτ. ἢ ἀφαιρ.)• ίδε 'Ann. 12, 3 καὶ Λεξιλόγιον. cecinit] τὸ ῥῆμα cano κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ἃς οἱ μάντεις (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid] (= cur) τί, διατί ; plura] σύστοιχ. ἀντικείμ. commitem] ὑποτακτικὴ ἀπορηματική, cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχ. ἀντικείμ. τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam... redisse... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = rediisse. aequalem] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορηματικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari) πρὸς ἔξαρσιν τῆς πράξεως. extulit (ὅ. effero) = sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς ίδιότητος.

2. hunc] = Atticum. ea indulgentia] ἀφαιρ. ίδιότ. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut] ἢ σύνταξις : ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret..., καὶ δηλοῦ τὴν σκέψιν τοῦ 'Αττικοῦ). nefas] ὡς ἔξωτερίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... naturā — doctrinā] ἀφαιρ. αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. quamquam...] μολονότι (τοῦτο δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτὴν (τὴν φύσιν). ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostentationem] δηλς scientiae = πρὸς ἔπαρσιν, πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μεγιστὸν βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικείμ. 'Ο χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν ὁ 'Αττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὅλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ιδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ιδὲ καὶ 3,3 3. ἐν τέλει). in volumine] ίδε 'Ann. 13, 1 : in annali suo. exposuerit] ἔξεθηκε. magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.). ἐνν. curūles τοὺς τῆς περιπορφύρου

ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ.ε. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. 'Ο a n n a-l i s τοῦ 'Αττικοῦ ἔφθανεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π.Χ.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, libro. suo tempore] ἐν τῷ χρόνῳ καθ' ὃν συνέβαινεν (ἐν χρονολογικῇ τάξει). ex eo] δηλ. volume, libro. possimus] ίδιαν ταῦτα. 16, 4 possit.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς, τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς 'Ρώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὖτως) ὁστε. M. Brutus] Marci Iunii Bruti. rogātu] ίδι. 'Ann. 11,4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνήκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ ἀξία αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει. ίδε § 1: ordinavit. quis...] πλαγία ἐφώτησις. 'Ἐνοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. ('Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ δόνομα = τίς; πῶς ὀνομάζετο;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus. ίδε λεξιλόγ. λ. orior. ortus] ίδε Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατά τίνας χρέοντας, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλήρωμα. ὡς ἔξης: pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (familia). Scipionis Corn... et F. Max.] (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (familia). quibus (libris)] β' ὅρ. τῆς συγκρ. εἰς τὸ dulcius = iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθική. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καὶ. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπως (διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] (ὅλους) τοὺς ἄλλους: 'Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα. ίδι. Hn. 1,1. A. 3,3.

6. exposuit] ἐνν. eos ἡ e o r u m v i t a m. singulorum] ἐνάστου sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὗται, καθῶς καὶ οἱ στίχοι, εὑρίσκοντο εἰς τὸ 'Αμαλθειόν (= τὸ ιερὸν τῆς Νύμφης 'Αμαλθείας) εἰς τὸ τῆς 'Ηπείρου κτῆμα αὐτοῦ (ίδε 'Αττ. 14,3). facta magistratūsque] τὰ δημόσια ὑπουργήματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinise] quinise καὶ -ve) δι' ὅχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἡ πέντε (στίχων). descripsit] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθίου συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ὑποτακτική δυνητική). tantas res] τοσαύτην (ἡ τόσον) σπουδαίαν ὕλην.

declarari] τὸ ἀπρομφ. εἶναι ἐπεξήγησις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόλις δύναται νὰ γίνῃ πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confessus (=scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου-19ου κεφ.) vivo] ἀφαιρ. (ἰδὲ 16,4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ δλου ἔργου ἔγινεν δλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα δὴλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ. eī] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π.Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐνοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὅριστικῆς. potuerimus] (τετελ. μέλ. Οἱ Λατῖνοι ἥσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ὁήματος) = κατὰ τὸ δυνατόν, δσον δυνάμεθα. docehimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἥθη διαπλάττουν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plenumque) τὴν τύχην εἰς ἔκαστον ἀνθρώπουν.

2. equestri] ἰδ. ἀνωτ. 6,2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὁκταβιανοῦ Αὔγουστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi Caesaris filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἥδη πρότερον. quam] ἡ. elegantiā] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ.=οὗτινες ἥσαν ἵσης (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores] ἥττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καίσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἥσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τούτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὔγουστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίᾳ καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὁκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus, ἔκαλεῖτο Caesar Augustus. est con-

secuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅτι. ei] δηλ. Caesari. quod... detulerit] (ἡ ὑποτακτ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. 'Ομοίως τὸ conciliārit = conciliavit. quivit] ὁριστ. (θὰ ἡδύνατο νὰ τεθῇ non quierit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐνν. n i h i l e i n o n... quod... quod nemo... consequi. τ.ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἡθικὴ. neptis] ἡ 'Αγριππīνα (κατ' ἄλλους Βεφανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὄμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. 'Η λέξις virgo δηλοῖ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ 'Αττικοῦ ἥρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὄμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio.. frequentiorem. Τὸ ὑποκείμ. γενικῶς εἶναι ὁ 'Οκταβιανός. ante] (ἥδη) πρό. cum] (ἵδε 2,4) ὁσάκις, ἔτν. ab urbe] ἀπὸ τῆς 'Ρώμης. quin] χωρὶς νὰ ἵδε, 2,2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. litteras. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλαγ. ἐρώτ.) τί ἔπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)... πόσον ἔμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe] ἵδε § 1 = Romae. quam vellet] ἡ ὅσον ἥθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γραφῇ. cum] ὁσάκις. quaestionem ἴσοëticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἐλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἔξ οὖ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. 'Η σύντ.: accidit ut... curaret. cum prolaberetur, vetustate... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta (ἵδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ 'Ανατολῇ, ἐνῷ ὁ 'Οκταβιανὸς ἐν τῇ Δύσει. 'Ο 'Αντώνιος ἐπέζησε τοῦ 'Αττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ celebatur. absens] μακρὰν τοῦ 'Αντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ 'Αντωνίου' (ἵδε 3,2 καὶ 'Ανν. 5,3). 'Ο 'Αττικὸς διέτριβε τότε ἐν 'Ρώμῃ, ὁ δὲ 'Αντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accu-

rate] σύναψον πρὸς τὸ certiorem facere. sibi] πλεονάζον ἔξαίρει ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ὡσέντας adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiorem facere Atticum quid ageret (ό 'Αντ.)

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δῆλος, τί ἀξίζει, (τί θέλει νὰ 'πῃ). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ἰδὲ 13,4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητικὴ (τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ 'Αντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] δῆλ. aemulationem et obtrec-tationem). fuit necesse] ἐνν. in c i d e r e. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complesset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. Ὅτῳ συνήθεια ἐν 'Ρώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἄνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοήθειαν, ἔστω καὶ ἀν οὗτοι εὑρίσκοντο μακρὰν τῆς 'Ρώμης. ad] = usque ad. ut... non indiguis-set] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ. medicinā] ἀφαιρ. annis triginta] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἑτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν, αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἐλλην. καταλήξεως (-on = -ov). Ὡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξίᾳ πόνων φαίνεται δῆλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτικὴ ἡθικὴ μετὰ τῆς ἔννοιας τῆς ἀπαλλαγῆς) = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὁποίου νοσήματος. facilia] (εὔκολα), ἀνώδυνα. proponebantur] προετείνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἴατρῶν).

3. in hoc] δῆλ. m o r b o. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ίδ. Κάτ. 2,1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου (τοῦ δρθοῦ ἢ εὐθέος ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυώδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἔξεσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δῆλ. ἡ ἐμφάνισις συρίγγιων (=ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] Attico. priuspruam... accideret] πρίν... συμβῇ.

5. ut] (εὐθὺς) ὡς. innixus — inquit] στηριχθεὶς — εἴπεν : ἐστηρίχθη καὶ εἴπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐφώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον

κατιρόν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ως ἐλπίζω... satisfēci] ἵκανοποίησα, ἐποίησα, ὥστε νὰ πιστεύσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] =me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν ἔγδω παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret]= tale ut pertineret. ut mihi consulam] περὶ ἡμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δῆλ τῶν βασάνων, τὰ δόποια ὑπέστην μέχοι τοῦδε, ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἡθελησα νὰ ἀγνοήσῃ) = ἐπιθυμῶ νὰ μάθετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quidquid] = si quidquid. cibi] γενικὴ διαιρετική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ηὔξησα. deinde] ἐπειτα (ἐὰν δῆλ. δὲν ἔγκρινετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σύναψον πρὸς τὸ εονεμίν. dehortando] (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (μὲ τὸ νὰ προσπαθῇτε νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.)... depressit] δῆλ. Atticus. constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐννόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ως ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῷ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῷ. quod] ἀντικείμ. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = et (=ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δῆλ. εἰς ἣν κατάστασιν ἦτο... superesse] = superstitem (=ἐπιζώντα) esse. eius] δῆλ. Agrippae.. taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἴσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ῥ. ineo. pridie Kal(endas) Aprilis] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. Ἐγεννήθη τῷ 109 π.Χ. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖν δῆλοι ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς

ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὥσπερ, frequentiā] ἀφαιρ. Appiam] οἱ 'Ρωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν ὁδῶν τῆς 'Ρώμης, ὡς ἡ 'Αππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὔγουστου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς 'Ρώμης (forum), ἐνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

Αεγαῖτες, ὕαμ, θηλ. Αἴγουσαι. Ὅτισαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.

Αεμιλίος (L. Aem. Paulus), Λεύκιος Αἰμιλίος Παυλός. 1) ῥωμαῖος ὑπάτος, δόστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π.Χ., Hn 4,4. — 2) ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 182 π.Χ.) Hn 13,1. Αεμιλίος, σύρος, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18, 4. Afrīca, αε, θηλ., Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Hm 2,2.

Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιτιώνων ἴδιος Scipio.

Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἀριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνέζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ιουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.

Alpes. ὕαμ, θηλ., Ἀλπεις, ὅρη τῆς Β. Ἰταλίας.

Anicīa, αε, Ἀνικία, ἔξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπανίου Ἀττικοῦ ἴδε καὶ Sulpicius.

Antiochus, Ἀντίοχος δ Γ', δ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π.Χ.).

Antonīus (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὁκταβιανοῦ.

Appennīnus, i, ἀ., τὰ Ἀπέννινα ὅρη.

Appīa (via), Ἀππία ὁδός. Ὡς μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἡς τὴν κατασκευὴν ἤρχισε (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητὴς (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καῖκος. Ὅτος ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ρώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενδησίου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ἐφ' ἵκανον διάστημα ἀπὸ τῆς Ρώμης, ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, δύν σφύζονται ἔτι λείψανα.

Apulia, ae, θηλ., 'Απουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ιταλίας,
ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Arrētinus, 'Αρρητῖνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς
'Ετρουρίας (νῦν Arrezo).

Asia, ae, θηλ., ('Ασια). 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη
Μ. 'Ασια ('Ανατολὴ) Hn 8,4 - 2) ἡ ρωμ. ἐπαρχία (ἀπὸ
τοῦ 130 π.Χ.) 'Ασια, A 6,4.

Athēnae, ἄριν, θηλ., 'Αθῆναι.

Atticus, (T. Pomponius Atticus), ίδ. C. 3,5, Hn 13,1 καὶ βίον Ἀττικοῦ
Aurēlius Cotta (C.), Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ρωμαῖος ὑπατος μετὰ
τοῦ Σολιπικίου (200 π.Χ.) Hn 7,1.

Baebius, Βαΐβιος, ὄνομα ρωμ. οἰκογενείας ίδ. Tamphilus.

Balbus (L. Cornelius), Βάλβιος (ὑπατος τῷ 40 π.Χ.) ἀλλοτε φίλος
τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὁκταβίανοῦ.

Barca, ae, ἀ., Βάρκας (λ. Φοινικική, ίδ. λ. Hamilcar, ἐν τέλει). Προσ-
ωνυμία τοῦ Αμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithyni, ὄρυμ, ἀ., Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynia, ae, θηλ., Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς 'Ασιας.

Blitho, ίδ. Sulpicius.

Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ιούνιος Βροῦτος, υἱὸς τοῦ M.
Βρούτου καὶ τῆς Σεοβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας
ἐναντίον τοῦ Καίσαρος.

Caecilius (Quintus), πλούσιος ρωμαῖος ἴππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.

Caesar, ἄρις, Καῖσαρ. C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιω-
τικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ιουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδολο-
φονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη
αὐτῷ ὁ τίτλος *divus* (θεός), δστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους
ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.—2). Caesar
(C. Octavius) : 'Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ.
Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ *imperator* τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν
προσωνυμίαν Augustus. Ἡτο υἱὸς τῆς Ατίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαῖού
'Ιουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα
Γάιος Ιούλιος Καῖσαρ Ὁκταβίανός.

Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχης τῆς 'Απουλίας. pugna Cannen-
sis, ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, ῥι, οὐ., Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου, A 20,3.
Capūa, ae, θηλ., Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, ὄνις. 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius· ἵδι: βιογρ. Κάτωνος. — 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκης Uticensis ('Υτικῖος), διέτι ηύτοκιτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π.Χ.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15,3.

Catūlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὑπατος (242 π.Χ.).

Centenīus (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἡτο prætor (legatus pro prætore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4,3.

Cethēgus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορονήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὑπατος (181 π.Χ.) Hn 13,1.

Cicēro, ὄνις. 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ, καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ.) A1, 4,5, 4, 16,6,1,3.— 2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3, 6, 4, 16, 2.— Πληθ. Cicerones = M. καὶ G. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. 'Ο Λεύκιος Κορονήλιος Κίννας, ἐβληθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidīum, ῥι, οὐ., Κλαστίδιον (νῦν Casteggio)· πόλις τῆς ἐντὸς τῶν "Αλπεων Γαλατίας πρὸς B. τῆς Γενόνας (τῆς νῦν Genova).

Claudiūs. 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὑπατος (196 π.Χ.) Hn 7,6.— 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β' ὑπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1,2.— 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθείσης εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αύγουστου), ὁ μετέπειτα (14-37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19,4.

Cornēliūs (C.), Γάιος Κορονήλιος, ῥωμ. ὑπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1· ἵδε Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (G. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὑπατος τῷ 65 π.Χ. A 4,5

Crēta, ae, θηλ., Kρήτη· Cretenses, ȝum, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης,
οἱ Κρῆτες.

Cyrēnaei, ὅρυμ, ἀ., κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρη-
ναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.

Diāna, ae, θ., Ἀρτεμίς, θυγάτηρ τοῦ Διός καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμάτο
ώς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μὲ τὴν Ἀρτεμιν τῶν Ἐλλήνων.

Domitīus (Cn.=Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὕπατος (32 π.Χ.).
Drussilia, ae, θ., ἴδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennīus (Q.=Quintus), Κόιντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ρωμ.
λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν
Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφό-
μενον Annales (=Χρονικά), ἐν τῷ ὅποι φέρεται τὴν
ἱστορίαν τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.

Epirotīcus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.

Eryx, ὕεις, ἀ., Ἔρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικε-
λίας (νῦν] M o n t e] San Giuliano).

Etrurīa, ae, θ., Ἐτρουρία (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς
παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumēnes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π.Χ.).

Fabīus. 1) Quintus Fabius Maximus Verrucōsus (ὁ ἐπικληθεὶς
Cunctātor =Μελλητής), ὕπατος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρα-
τηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ
ἐξῆς. C 1,2. Πληθυντ. Fabīi, ὅρυμ, ἀ., τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας
τῶν Φαβίων, A 18, 4.-2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαζέων, ῥωμαῖος
ὕπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13,1.

Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς
Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Feretrius, Iuppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς
ὁ νικητής (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ
ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ρωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

Flaccus, ἴδ. Valerius.

Flaminīus (Titus Quintīus), Τίτος Κοΐντιος Φλαμινῖος, ῥωμαῖος
ὕπατος (τῷ 198 π.Χ.), νικητής τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς
Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτὴς
τῶν Ἐλλήνων.

Flaminīus (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὕπατος (217 π.Χ.).

Fregellae, ārum, θ., Φρεγέλλαι (νῦν Σερανό), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίω ΝΑ. τῆς Ρώμης.

Furīus (C.), Γάιος Φούριος, δρωμαῖος ὑπατος (196 π.Χ.).

Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, δρωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).

Gallīa, ae, θ., Γαλατία. Αὕτη ἡτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpīna (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3,4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpīna (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).

Gortynīi, ὄρυμ, ἀ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὀνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.

Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράχχος (Γράχχος), δρωμαῖος ὑπατος τῷ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφονεύθη τῷ 212 π.Χ. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀννίβα.

Graecus, ἔλληνικός, ἔλλην Hn 13, 2. C 3,2.

Grāius (προφ. Grajus) saltus, « Γραίγιαι "Αλπεις » (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαιδὸς βράχος), Γραϊκαὶ "Αλπεις. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἡ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ 'Αγίου Βερνάρδου (ψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὅρους Genèvre (ψ. 1860 μ.). "Οτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ.ξ. Γράιαι "Αλπεις ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἔλληνος 'Ηρακλέους εἶναι μῆθος.

Hadrumētum, i, οὐ., 'Αδρύμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας 'Αφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Susa).

Hamilcar, ἄρις, 'Αμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα, στρατηγὸς (ἀπὸ τοῦ 247 - +229 π.Χ.) κατὰ τὸν α' Καρχηδ. πόλεμον. "Ονομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. ('Η λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). 'Ο 'Αμίλκας ἐπεκαλεῖτο (Barag Barak ἢ Barca = ἀστραπή, τὸ ἀστράπτον ξίφος).

Hannibal, ἄλις, 'Αννίβας (περ. 247 - 183 π.Χ.), υἱὸς τοῦ 'Αμίλκα Βάρκα. "Ονομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. ('Η λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ Baal (Βάλ = Βῆλος) ίδ. Iuppiter.

Hasdrūbal, ἄλις, 'Ασδρούβας : 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ 'Αμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228 - 221 π.Χ.) Hm 3,2. Hn 3, 1. - 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ 'Αννίβα, φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3,3. C 1,2.

Helv̄ius (C.), Γάιος "Ελβιος, συνάδελφος του Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορα-
νομίᾳ (199 π.Χ.).

Hercules, is, 'Ηρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀχλυμήνης, ὀνομαστὸς
ἐθνικὸς ἥρως τῶν Ἑλλήνων. Hercules Graīus (= Graecus ?) ἡ
ἰστορία ἐνταῦθα τοῦ 'Ηρακλέους εἶναι καθαρὸς μῆθος.

Hippo, σηνις, ἀ., Ἰππὼν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρ-
χηδόνος (νῦν Βονα, γαλλ. Bône).

Hispaniā, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτο-
γαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3,4) αἱ δύο Ἰσπανίαι, τ.ε.
α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία,
ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ebro) καὶ
β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) Βορειοανατολικὴ
Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.

Hortensiūs (Quintus Hortensius Hortālus), Κόιντος Ὁρτή(ν)σιος
"Ορταλος (114 - 50 π.Χ.), ἦτο πρὸ τῆς ἀχμῆς τοῦ Κικέρωνος
ὁ μεγαλύτερος ῥήτωρ τῆς Ῥώμης (ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ.).

Italīa, ae, θηλ., Ἰταλία. Italicus, Ἰταλικός.

Iupp̄iter (καὶ Iūp̄iter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου
καὶ τῆς Ρέας, ὁ μέγιστος καὶ ἴσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυ-
τίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20,3. — Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ¹
τοῦ Baal (= Ἡλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν
Καρχηδονίων Hn 2,3. iδ. Feretrius.

Karthaginiensis, e, καὶ Carthaginienensis, Καρχηδόνιος Hn 6,2 (οὐσ.)
Hn 1,1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι Hm 1,3. 2,3. Hn 7,1 ἔξ.

Karthāgo (καὶ Carthāgo), ḡinis, θηλ., Καρχηδών. Ὄνομαστὴ καὶ
ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς
Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφέζονται ἐρείπια παρὰ
τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ
146 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.

Labēo, iδ. Fabius ἀρ. 2.

Lacedaemoniūs, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαιμονος (Σπάρτης).

Ligūres, um, ἀ., Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαδὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰτα-
λίας πρὸς N. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόν (νῦν G e n o v a).

Longus (Tiberiūs Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγυος
(ὑπατος τῷ 218 π.Χ. καὶ 194 π.Χ.).

Lucullus (Luciūs Licinīus), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, Ῥωμαῖος

ὕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π.Χ.), γνωστὸς διὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν Α 5,1.

Lusitāni, ὅριον, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Δυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιταῖοι ἴδ. Hispania.

Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάκιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 242 π.Χ.) Hn 1,3. 5.

Mago, ὄνις, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus)

1) ῥωμ. ὕπατος (τῷ 212 π.Χ.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3. C 1,2. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13,1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὁκταβιανοῦ, ὕπατος (τῷ 50 π.Χ.). Ἐπέθανεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π.Χ. — Πληρ. Marcelli, ὅριον, ἀ., ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18, 4.

Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 82 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἴδ. Sulla]), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π.Χ.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π.Χ.) A 1, 4. 2,2. 15,3.

Maximus, ἴδ. Fabius.

Minucius: 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ῥωμαῖος ὕπατος (193 π.Χ.) Hn 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, ἵππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.

Nero, ἴδ. Claudius ἀριθ. 2 καὶ 3.

Nōmentānus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν M e n t a n a), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ρώμης. — Nomen-tanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numīdae, ārum, ἀ., Νομάδες, λαός τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Octavīus, ἴδ. Caesar 2.

Padus, i. ἀ., Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphyliūm mare, οὐ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἴδ. Aemilius.

Peducaeus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασι- λείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10,2. 11,5. Pergamēni, ὅρυμ, ἀ., οἱ κά- τοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11,7.

Perpenna, αε, (Marcus), Μάρκος Περπέννας, ἐπιφανῆς ῥωμαῖος ὑπα- τος (τῷ 92 π.Χ.), τιμητής (τῷ 86 π.Χ.).

Phidas, αε, Φειδίας τις (ἵδ. βίον Ἀττικοῦ 3,2).

Philippus, Φίλιππος ὁ Ε', υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β', βασιλεὺς τῆς Μα- κεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2,1.

Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὅρυμ, ἀ., Φοίνικες = Καρχηδό- νιοι (ὡς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1,2. 2,3. Hn 1,1. Poenus (= Hannibal) Hn 10,1. Poenīcus, a, um, Καρχηδονί(α)κός.

Pontus, Πόντος, ὁ Εὔξεινος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβριῶν ἀκτῶν καὶ ἴδιᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βα- σιλείου τοῦ Προυσίου.

Prus̄ia (καὶ Prus̄ias), αε, Προυσίας ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε' (ἀποθκνῶν δλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀγνίβα).

Pyrenaeus saltus, ἀ., τὰ Πυρηναῖα : σειρὰ δρέων μεταξὺ τῆς σημερι- νῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.

Quirinālis collis, ἀ., ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότερος τῶν ἐπτὰ λόφων τῆς 'Ρώμης (νῦν M o n t e c a v a l l o). 'Επὶ τούτου ἔκειτο ὁ να- ὰς τοῦ Κυρίνου (δῆλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος 'Ρωμάλου).

Rhodānus, i, ἀ., 'Ροδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.

Rhod̄i, ὅρυμ, ἀ., οἱ 'Ρόδιοι. Οὗτοι ἡσαν σύμμαχοι τῶν 'Ρωμαίων.

Roma, αε, θ., 'Ρώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ῥω- μαϊκοῦ βασιλείου.

Romānus, 'Ρωμαῖος οὐσ. Romāni, ὅρυμ, ἀ., οἱ 'Ρωμαῖοι.

Romūlus, 'Ρωμύλος, πρῶτος ἰδρυτὴς καὶ βασιλεὺς τῆς 'Ρώμης.

rubrum mare, οὐ., ἡ 'Ερυθρὰ θάλασσα (νῦν 'Αραβικὸς καὶ Περσι- κός κόλπος).

Sabīni, ὅρυμ, ἀ., Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων, C 1,1

Saguntum, i, οὐ., Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Va-

lencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Μ u r i e d r o), κυριεύθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π.Χ.) Hn 3,2.

Sardinia, ae, θ., Σαρδώ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν.

Scipio, ὄνις : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π.Χ.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π.Χ.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητῆς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π.Χ.) Hn 6,1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαῖου Μετέλλου Πίου νιοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα- Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π.Χ.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.

Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὁμερικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1,2.

Servilīus (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilīus Gemīnus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π.Χ.).

Sicilia, ae, θ., Σικελία.

Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), "Ελλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν Hn 13,3.

Sosīus (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π.Χ.).

Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) δ' Ἰλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμονίους (Σπάρτης), ἔλλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα Hn 13,3.

Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π.Χ.), ἔχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.

Sulpicius : 1) Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π.Χ.) Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δῆμαρχος (τῷ 88 π.Χ.) προιγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. 'Ο ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus ἦτο ὄνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος (τῷ 51 π.Χ.), A 2,1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13,1.

Syria, ae, θ., Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξύ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus) θ., οἰκία φέρουσα τὸ ἄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου, στις ἀνήκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν δμωνύμων ὑπάτων.
- Tamphīlus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (ῥωμαῖοι ὑπατοί τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.) Hn 13,1.
- Terentīus (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 216 π.Χ.
- Thermopylæ, ἄρυνθα, θ., Θερμοπύλαι Hn 8,3.
- Tibēris, is (αἱτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi), ἀ., Τίβερις (νῦν Tevere). ποταμὸς πηγαζῶν ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ρώμης.
- Torquātus: 1) Manliūs Torquatus. Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος. ὄνομαστὸς ῥωμ. δήτωρ, ὑπατος (τῷ 65 π.Χ.) A 1,4. 4,5.—2) Aulus Manlius Torquatus Αὖλος Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15,3.
- Trasumēnnus, i, ἀ., (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἀρσ. = λίμνη), Τρασιμέννος (νῆσος, λίμνη τῆς Ἐτρουρίας (νῦν L a g o d i P e r u g i a).
- Trebīa, ae, ἀ., Τρεβίας (νῦν T r e b b i a), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαχρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν P i a c e n z a).
- Tullīus, Τύλλιος ἴδ. Cicero.
- Tuscūlum, i, οὐ., Τοῦσκλον (νῦν F r a s c a t i), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ρώμης.
- Utīca, ae, θ., Υτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος, ἀποικία τῶν Τυρίων.
- Valerīus (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 199 π.Χ.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π.Χ.) C 1,1. 2,1.
- Venusīa, ae, θ., Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς N. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὸς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ορατίου.
- Vettōnes, um, ἀ., οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ισπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).
- Vipsanīus, ἴδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἡ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 189 π.Χ.) νικητὴς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ασίας Hn 13,2.
- Zama, ae, Ζάμα, ἵσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος Hn 6,3.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

A

ἄ ἡ ἄb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἀπό, ἐξ, Hm 2,4. Hn 2,1. 2,2. 6,3. 7,7. A 20,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν: ἐνοντίον τινὸς) Hm 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς : ἀπό, ἐκ C 2,4. 3,2. A 5,3. 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγγῆς ἡ τοῦ γένους: ἀπό, ἐκ A1,1. 18,3 (a quodque ortus = et a quo ortus). 4) πρὸς δήλωσιν ἐκπρεψεώς ἐνεργείας: a patrīā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1,5. A 1,1. 14,2. 5) πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἵτιού : = ὑπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2,2.

C 2,4 κ.ἄ. A 13,2. 19,1. 20,4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγέίρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἔχθρὸν Hm 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2,4. ab-est, iδ. absum. ab - horrēo, үi, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὔρισκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω. ab-īcio (πρόφερε ab - jicio ἐκ τῆς ab καὶ iācio), iēci, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (ρίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὔτελοῦς δξίας [ἀποθέτω]). abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω. ab-sens, iδ. absum. ab-sum, afūi, abesse, εῖμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω A 20,1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὃν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον διέποις τοῦ ἀρσενικοῦ. — Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἔκκαστον ὅγμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ὥρημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. Τῶν ὥρη. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον διένεστὼς τῆς δριστ. — 'Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἀνὴρ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον ἡ χάριν τοῦ δρθοῦ τονισμοῦ.

Hm = Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

χω, εῖμαι μακρὰν Hn 6,2. absens ἀπώλη Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—2) ἀπώλη (ἀνευ συνδρομῆς, συμ-πράξεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως πέδη συμφ.) καί, καὶ δῆ. multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικά) ἢ πρότερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας οὗτος ἀνήρ Hn 13,2.

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι, ad hastam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν πρᾶξιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (iδ. hasta). 2) Africam (= ad Africam) προσορθίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικὴν Hn 8,1. 3) παρουσιάζομαι, ἐμφανίζομαι A 21,4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.

accēpi, iδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessiō, ūnis, (ἐπ)αῦξησις.

ac-cēdo (ad καὶ cēdo), accīdi,—, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμ-βαίνει νά... Hn 12,1.

ac-cēp̄io (ad καὶ cēp̄io), accēpi, acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2,4 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14,2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι. accurātē, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.

ac-cēso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ (ως ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος). in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκη iδ. suus.

acīes, ēi (τάξις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6,4. 2) ναυτικὴ παράταξις Hn 11,1. 3) in acie «κατὰ στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.

acquiēvi, iδ. asquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀναπαύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθήσκω, (ἀναπαύομαι).

acrīter, ἐπίρρ. (δέξεως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρ.

acrīus, ὑπερθ. ἐπίρρ. accerrime (acer, acris, acre δριμύς, δέξις).

acroāma, ἄτις, οὐ. (πληθ. ἄτα, δοτ. ἀφαρ. ἄτις), ἀκρόαμα (ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι) = πᾶν τὸ μετὰ τέρψεως ἀκουόμενον (εἴτε τοῦτο ἀναγνώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται καὶ ἔδεται), ώς π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνικὴ παράστασις, ἀπαγγελία, μέλος, ἄσμα.

3) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγνώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κλπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δείπνοις]), ὁ ἀναγνώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσικός, ὁ ἀοιδός.

actor, ūris, ἀ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτελεστής, ὁ ἔργῳ ὑποστηρικτής iδ. auetor.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ., πρός, εἰς Hn

2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ένν. scriptus γεγραμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς 'Ροδίους, ἀφιερωμένον τοῖς 'Ροδίοις Α 22,4. — 2) χρονικῶς μέχρι Α 5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4. — 3) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ Α 17,3.

addīdi, ἴδ. ad-do.

ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addīdi), addītum (ἐκ τοῦ ad-dātum), 3. προστίθημι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὁδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspicionem καθίστημι τινα εἰς ὑπόψιαν, καθιστῶ τινα ὕποπτον.

1. ad-éo, adīi, adītum, adīre, προσέρχομαι.

2. adéo, ἐπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὕτω, (τόσον).

ad-hībēo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi, hītum, 2. (προσέχω). curam χεῶμαι θεραπείᾳ (κάνω κούρα).

adīnē, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, ἴδε ἥημα ad-éo.

ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστίθημι, συνάπτω.

adiunxi, ἴδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὐ., τὸ θαυμάσιον (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημένων).

admōdum (ἐκ τοῦ ad mōdum = μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admonītus, ūs, ἡ. (admōnēo παραι-

νῶ) παραίνεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τινός), ad-opto, 1. οὐοθετῶ.

ad-orīor, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ἡ. (κυρίως μετριεντ). τοῦ ἡ. adolesco αἰξάνομαι), ὁ νέος ἀνήρ (ἀπὸ 17-42 ἔτῶν) Hm 3,2. A 16,1.—2) ἐπιθετικῶς, νέος ἐν νεανικῇ ἡλικίᾳ A 2,2.

adulescentia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

adulescentūlus, i, ἡ., μετραέ, νεανίας, (νέος ἀνήρ) A 2,1. 2,4 (ἐνθα πρόκειται περὶ νέου ἔχοντος) ἡλικίαν 23 περίπου ἔτῶν). 2) ἐπίθ. admodum adolescentūlus πολὺ νεαρὸς Hm 1,1.

adventus, ūs, ἡ., ἀφιξις.

adversariūs (ἐπιθ. ἀντίπαλος). 2) οὐσ. ἡ. ὁ πολέμιος, ὁ ἐχθρός.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρὸς τι), ἀπέναντι, ἀντικρύ. 2) τοπικῶς ἐχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς ἐναντίον, παρὰ + αἰτ.

aedēs (ἀρχαιότ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ūris, ἡ., (ὁ οἰκοδόμος). 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν νὰ οἰκοδομῇ ὠραίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς κατοικίας.

aedificiūm, ūi, οὐ., οἰκοδόμημα Hn 12,3.

aedifīco, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω
aedīlis, is, ἀ., ὁ ἀγορανόμος. ae-
dilis plebēi (plebei εἰναι γεν.
[= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς ple-
bes) ὁ δημοτικὸς ἡ ταπεινότερος
ἀγορανόμος.
aedis, ἴδ. aedes.
aemulatīo, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄ-
μιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrec-
tatio.
aēnēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλ-
κός), χαλκοῦς.
aequālis, e, (όμηλιξ). 2) οὐσ. ἀ.,
ὁ ὅμηλιξ.
aequē, ἐπίρο., ἐπίσης, ὥσαύτως.
aequus, ὅμαλός, ἵσος. 2) ἀπαθής.
ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio
παραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμ-
φέρων). ὅρος (ἐπὶ τόκου).
aerarīum, ūi, οὐ., ταμεῖον, ταμεῖον
(τοῦ κράτους).
aes, aeris, οὐ., χαλκός. 2) χρῆμα.
aes aliēnum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν
= χρῆμα ξένον).
aestīmo, 1. (τιμῶ). 2) magni aestīmo
μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris
aestimo διλγώτερον ἐκτιμῶ.
aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία,
ἔτος, βίος. puerīlis aetas παιδικὴ
ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη
ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas
οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος
Hm ,25.
affēci, ἴδ. afficō.
affectō, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.
af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,

afferre (προσφέρω) 2) testimoni-
nium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπέδει-
ξιν (τεκμήριον).
af-fīcio (ad καὶ fācio), fēci,
fectum, 3. οὕτω διατίθημι τινα
2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα.
afficior morbo (ἀφαιρ.). περιπί-
πτω νόσω, νοσῶ. afficior morbo
oculorum περιπίπτω νόσω τῶν
ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμίᾳ.
affinītas, ātis, κηδεστία, συγγέ-
νεια ἐκ γάμου.
affūit, ἴδ. adsum.
affluentīa, ae, καὶ affluentīa (ἀ-
φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πο-
λυτελείας, περιττή πολυτέλεια.
afluentīus, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήμα-
τος afluenter ἀφθόνως), πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσότερο λοῦσσο).
ager, agri, ἀ., ἀγρός, χώρα.
agīto, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ
νῷ κινῷ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.
ago, ēgi, āctum, 3. (ἄγω). 2) ἐπι-
τελῶ, κατορθῶ. Hn 10,1. 3) περά-
τω A 20,1. 20,4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλε-
μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. grati-
as χάριτας ὅμοιογῶ, εὐχαριστῶ.
ad vitam agendam πρὸς τὸ δια-
γαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν
μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio
agitur ἡ ὑπόληψις διακυβεύεται
(παιίζεται) A 15,2.
agricola, ae, ἀ., (ἀγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.

- alīas, ἐπίρρ., ἄλλοτε.
- aliēnus, ἄλλοτριος, ξένος.
- alīquis, alīqua, alīquod, ἀντων.
ἀόρ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2,3. 14,1.
18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἀντων.
ἀόρ. τιθεμένη ὡς οὐσ. aliquis,
aliquid τις, τι Hn 11,2. A 20,2
Συγκεκομμένος τύπος, quis, quid
Hn 2,6. 9,2.
- alīquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
alīter, ἐπίρρ., ἄλλως. aliter ac ἄλ-
λως ή.
- alīus, alīa, alīud, (γεν. alīus, δοτ.)
alīi) ἄλλος, διάφορος alīi - alīi
οι μὲν—οι δέ.
- alo, alīi, altum, 3. (τρέφω). 2)
morbūm τρέφω, παρατείνω. ὑ-
ποθάλπω τὴν νόσον.
- alter, altēra, altērum, (ὁ ἔτερος).
2) ὁ δεύτερος.
- alterūter, uestra, uestrum ὁ ἔτερος.
alterūtra pars τὸ ἐν ή τὸ ἄλλο
χόμιμα (μερίς).
- amātor, ὅris, ἀ. (ἐραστής). 2)
φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ἐραστής.
- ambītus, uestis, ἀ. (ἐκλογικὴ περιο-
δεία). 2) παράνομος σπουδαρ-
χία (ἐκλογικαὶ παραβάσεις).
- amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.
- amicitiā, ae, φιλία.
- amīcus, ἐπίθ. φίλος.
- amisissem, id. amitto.
- a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-
λυμι [χάνω], ἀποβάλλω.
- āmo, 1. ἀγαπῶ.
- amoenītas, tātis, (χάρις), 2) τερ-
πνότης (εὔμορφιά).
- amphōra, ae, ἀμφορεύς. (εἶδος ὑ-
δρίκης μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
λαβῶν ή ὠτίων).
- amplitūdo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμ-
πρότης, σπουδαιότης.
- amplīus, ἐπίρρ., πλέον (θετ. amplē
ἀφθάνως). amplīus centum mi-
lia ἀντὶ amplius q u a m centum
milia πλέον ή ἔκατον χιλιάδες.
non amplius novem annos οὐχὶ
πλέον ή ἐννέα ἔτη.
- amplus, (ἀφθονος). 2) μέγας κα-
τὰ τὴν ἔξωτερικὴν δψιν ή ἀξίαν,
μεγαλοπρεπής.
- ān, μόρ., ή (εἰσάγει τὸ β' μέρος
πλαγίας ἐρωτήσεως).
- anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagnos-
tem καὶ anagnosten), ἀ., ἀνα-
γνώστης. Πληθ. — ae. Οἱ ἀναγνῶ-
σται ησαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι,
“Ἐλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀ-
νεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως
τῶν Ρωμαίων ή διαφοροῦντος τοῦ
δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
εῖναι lector (= ἀναγνώστης).
angustiāe, īrum, πληθ. (τὰ στενὰ).
angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
στενὸν πέρασμα ή στενοχωρία, τὸ
στενόπορον, ή κλεισώρεια.
anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
2) ψυχή, ζωή.
- animadverto (animū adverto),
verti, versum, 3. (προσέχω τὸν
2νοῦν).) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in

aliquem ἐπιτιμῶ τινι. τιμωρῶ. anīmus, i., ἀ., (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἀνεύ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἔχθρικῷ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). animo... ventre πνευματικῶς... διὰ σωματικῶν ἀπολαύσεων ἵδ. bello. annālis, is, ἀ., (ἐνν. liber καὶ συνηθέστ. κατὰ πληθ.). βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἴστορία. annicūlus, ἔτειος, ἐνὸς ἔτους. an-nuo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κατάνεύω), ὑπισχνοῦμαι, συγκατανεύω. annus, i., ἀ., ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἔτῶν Hm 2,5. anno quarto (nono) postquam τρία (ὸκτὼ) ἔτη ἀφοῦ... Hn 8,1. Hm 4,2.

annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἢ δι') ἐν ἔτος.

ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3,3. 2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3,4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν, πρότερον A 19,2. 3.

antēā, (ante+eā), ἐπίρρ., πρότερον.

ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προέχω, ὑπερέχω (εἰμι καὶ ἀνώτερος). antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαῖαν ἴστορίαν, (ἴστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων), ἀρχαιολογία A 18,1. 20,2.

antiqūitus, ἐπίρρ., ἀρχαιόθεν.

ap-pārēo, үи, үтум, 2. ἀναφαίνομαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανερὸς καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι A 16,4.

ap-pārō (ad-pārō), 1. παρασκευάζω appellasse = appellavisse.

appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.

ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρ., μετ' ἐπιθετ. θετικοῦ βαθμοῦ, ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὅλως ἰδιαιτέρως).

aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.

apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρά τινα, παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10,1.

apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7,3.

ara, ae, θ. βωμός.

arbitrium, үи, оу. (διαιτησία). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βούλησις, αὐθαιρεσία (ἀπεριόριστος ἵσχυς) Hn 12,5.

arbītror, 1. ἀποθ. (ώτακουστῶ). 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω, φρονῶ A 15,1.

arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἵδ. arcesso.

arcesso, үви, үтум, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).

argentum, i., оу. (ἄργυρος). 2) νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρήματα = pecunia.

arma, үрүм, оу. πληθ. (ὄπλα). 2) ὅπλα, ἡ δύναμις τῶν ὅπλων, ἡ πολεμικὴ ἵσχυς Hn, 10,4. αἱ ναυτικαὶ μονάδες, ἔξοπλισμός Hn 11,7. πόλεμος.

armo, 1. (όπλίζω). 2) παρέχω ἔνοπλον δύναμιν Hn 10,1. — 2) ὡς

οὐσ. armāti, ὅρυμ, ἀ., οἱ ἔνοπλοι. ar-ripiō (ad-rāpio), ripūi, rep-tum, 3. (ἀναρπάζω). 2) aliquid μετὰ ζήλου ἐπιλαμβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι εἰς τι.

arripūi, iδ. arripiō.

artīfex, artifīcis, ἀ. (ό μετερχόμενος τέχνην τινά), τεχνίτης.

a-scendo (ad καὶ scando), ndi, nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) navem ἐπιβαίνω νεώς.

ascētus, iδ. asciso.

a-scisco (ad-scisco), īvi, ītum, 3. (δέχομαι). 1) civitatem δέχομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει). 2) avariciā, aetis, (τραχύτης). 2) τραχύτης, δυστροπία.

assēcla, ae, ἀ., (ἀντὶ assec[ঃ]lla ἐκ τοῦ assequor), ὁ ἀκολούθων τινα, ὁ ὑπὸ τὰς διαταγάς τινος ὥν (ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ ἀκολούθου τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ὡμαίου στρατηγοῦ).

assidūus, συνεχής.

at, σύνδ., ἀλλά, δέ.

atque, iδ. ac.

at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum 3. (ἐφάπτομαι). 2) ἀπτομαι, ἀσχολοῦμαι (έρασιτεχνιῶς) περὶ τι. auctor, ōris, ἀ. (ό αἴτιος]έπι καλοῦ], ὁ συμβουλῆς ὑποστηρικτής, ὁ σύμβουλος iδ. actor.

āudeo, ausus sum, 2. (ήμιαποθετικὸν) τολμῶ. negare ausus non sum δὲν τολμῶ νὰ εἴπω (τὸ) ὅχι.

áudio, īvi, ītum. 4. ἀκούω. 2) ἔξ ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γιγνώσκω A13,7. áugēo, áuxi, áuctum, 2. αὔξω, αὔξάνω. augeo officium αὔξάνω τὴν ἐξυπηρετικότητα, τὴν καλωσύνην. áurēus, χρυσοῦς.

áurum, i, οὐ., (χρυσός). 2) χρυσᾶ νομίσματα, χρυσίον.

áusus, iδ. áudeo.

aut, σύνδ., ἢ (ἐν A 14,3 = καὶ). autem, σύνδ., δέ.

auxiliūm, ii, οὐ. (ἐπικουρία). 2) πληθυντικός : auxilia, ὅρυμ, οὐ., βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα Hm 2,3.

avaritīa, ae, φιλαργυρία.

avuncūlus, i, ἀ., θεῖος (πρὸς μητρός), μητράδελφος (ἀδελφὸς τῆς μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1. πολεμῶ. animo bellare μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνεργείας τοῦ πνεύματος πολεμῶ.

bellum, i. οὐ., πόλεμος.

bene, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὐμαρῶς, μετ' ἀνέσεως (χόμμοδα).

beneficīum, ii, οὐ., (εὐεργεσία).

2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.

benevolentīa, ae, εὔνοια, εὐμένεια usus benevolentiaque οἱ καλαὶ φιλικαὶ σχέσεις, ἢ ἐκ τῆς φιλίας εύνοια.

bidūum, i, οὐ., (χρόνος δύο ἡμερῶν bis καὶ dies). 2 αἰτ. biduum

ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. bido με-
τὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν.
bini, ae, α, (ἀριθμ. διαινεμητ.).
ἀνὰ δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior ἀ-
μείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος)
καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δρα-
στήριος, ἐπιτήδειος A 13,3. Πληθ.
boni, ὅρυμ, ἀ., «οἱ ἀγαθοί, οἱ
ἄριστοι» οἱ optimātes (ἐν ἀν-
τιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἢ καλὴ
κοινωνία, (οἱ καὶ οἱ ὡς πρέπει
πολῖται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ
ἀρχῶν]) A 22,4.— Οὖσ. bonum,
i, οὐ. καὶ πληθ. bona, ὅρυμ, πε-
ριουσία (τὰ καλά).

brevīter, ἐπίρρ., βραχέως, διὰ βρα-
χέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ Caius ὅπερ
προφέρεται, Gaius) Γάιος.

cādo, cecidi, cāsum, 3. (πίπτω).
2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μά-
χης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.

caducēus, i, ἀ., κηρύκειον. Σύμ-
βολον τοῦ Ἐρμοῦ καὶ τῶν κηρύ-
κων εἰς ἔνδειξιν προτάσσεων καὶ
συμβιβασμοῦ. Ἡτο ὥρθιδος (ἐ-
λαῖας), εἰς τὸ ὄχρον τῆς ὁποίας
περιειλίσσοντο δύο ὅφεις (πρόβλ.
τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν
νεωτέρων στρατῶν).

calamitas, ātis, φθορά.

callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος Hn

5,2. 9,2.

campus, i, ἀ., τὸ πεδίον, πεδιάς
(καὶ μπροστικά).

cāno, cecīni, —, 3. (ἀδω). 2)
προφητεύω, προμαντεύω.

cāp̄io, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.
dolores αἰσθάνομαι πάνους, (ἀλγη-
δόνας ἔνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαί-
της). honores καθίσταμαι εἰς ἀρ-
χὴν τιμητικήν, καταλαμβάνω (ἐπι-
τυγχάνω ἀρχὰς (τιμάς)). 2) συλ-
λαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατακτῶ,
κεφδίζω, θέλγω, (τραυμᾶς) A
19,2.

capitulātim, ἐπίρρ., κεφαλαιωδῶς.
dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.
captīvus, i, ἀ., ὁ ἐν πολέμῳ ὀλούς,
οἱ αἰχμαλώτος (πολέμου).

carior, συγκρ. τοῦ carus.

carus, προσφιλής, ἀγαπητός.

castellum, i, οὐ., φρούριον.

castrum, i, οὐ. (δύχυρὰ θέσις, φρού-
ριον). 2) πληθ. castra, ὅρυμ, οὐ.,
στρατόπεδον Hn 5,4. C1,2. cas-
tra nautīca ναυτικὸν στρατόpe-
δον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς
προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν
ἀνειλκυσμένων νεῶν) Hn 11,6. 3)
πόλεμος, στρατεία Hn 2,4. 13,3.
casūs, ūs, ἀ., (πτῶσις) 2) σύμπτωμα
casu (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
causa, ae, αἴτια, λόγος Hn 11,3.
ἀφορμή Hn 3,1. causā (ἀφαιρ.
ἥς προτάσσεται πτῶσις γενικῇ) ἔ-
νεκα. rei publicae causā τῆς πο-
λιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι

τῆς πολιτείας.

cecīdi, ἰδ. cado.

cecīni, ἰδ. cano.

cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω. hosti ὑποχωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ.ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.). ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἴσχυρογνωμοσύνην.

celāris = celavēris, ἰδ. celo.

celer, celēris, celēre (ταχὺς).

2) (ἐπὶ φαρμάκου) ταχέως ἐνεργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα ἰδ. facilis. celerīter, ἐπίρρ., ταχέως.

cēlo, 1. (ἀπὸ)κεύπτω (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).

cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρά τινι. cenātum est (ἀποσώπωσις) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδείπνησαν.

censor, ὅris, ἀ., ὁ τιμητής.

censorīus, ῥi, ἀ., ὁ χρηματίσας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, ae, τιμητεία.

centīens, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἔκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἔκατόν. amplius centum milia = amplius quā centum milia πλέον ἢ ἔκατὸν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.

certus, (βέβαιος). 2) συγκριτ.

certior. certiore facio aliquem βεβαιότερον καθίστημι τινα, πληροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, ἰδ. cedo.

(cetērus ἔτερος), cetēra, cetērum. (Ἀντὶ τοῦ ceterus λέγεται relīquus). 2) ἐπίθ. : λοιπὸς Hn 1,1 A 13,3. 3) οὐσ. ceteri, ἀ., οἱ ἄλλοι Hn 9,4. 10,3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15,1.

cibus, i, ἀ., τροφή, τρόφιμα.

circ̄citer, ἐπίρρ., περὶ + αἴτ., περίπου.

circumdēdi, πρκμ. τοῦ circumdo.

circum - do, 1. περιβάλλω.

circum- eo, ῥi, ῥitum, circumīre, περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.

circumīrem, ἰδ. circumeo,

circum-vēnīo, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.

citerior, ἀ., καὶ θ., ῥi, οὐ. (γεν-ōris), ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν.

citerior Hispania ἰδ. Πίν. Ἰστορ. civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.

civis, is, ἀ., πολίτης.

civītas, ētis, πόλις (ἐν τῷ συνόλῳ) (κράτος C 3,3.. 2) πόλις Hn 3, 2. 3) πολιτεία, πόλις A 3,3. 4)

πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4,5. clam, ἐπίρρ., κρύφα.

clandenstīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.

clārīus, συγκριτ. τοῦ clarus.

clārus, ἔνδοξος.

classiarīus (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

ούσ. πληθ. classiarī, ἀ., οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται». classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.

cláudo, cláusi, clásum, 3. (περι)κλείω.

cláusus, ἴδ. claudio.

coactus, ἴδ. cogo.

coepi, coepisse, (ρ. ἐλλειπτικόν), ἡρξάμην. morbus levior esse coepit ἢ νόσος ἡρχεταις νὰ είναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἡρχεταις νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ. conjici) coepita sunt νὰ ἔρπτωνται (νὰ ἔρπτωσιν) ἡρχεταις.

cogito, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. amice cogito ἔχω φιλικάς διαθέσεις. cognitus. ἴδ. cognosco, cognōmen, ἴnis, οὐ., ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον, ἐπώνυμον.

cognosco, nōni, nītum, 3. γιγνώσκω. 2) γιγνώσκω ἐξ ιδίας ἀντιλήψεως, μανθάνω A 13,7. 18,1. 3) εὑρίσκω, βλέπω (διαπιστώνω) Hm 2,1.

cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen. cognovi, ἴδ. cognosco.

cogo, (ἐκ τοῦ eo [δὲ ἐν συνθέσει = cum πρόθ.] καὶ ἄgo), cōēgi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω. cohortatīo, ὄnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγία (= praecepta) Hn 11,1.

collēga, ae, ἀ., συνάρχων.

col-līgo (cum καὶ lēgo), lēgi, lec-

tum, 3 (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.

collis, is, ἀ., λόφος.

col-lēco, 1. (con ἀντὶ com [=cum] καὶ lēco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημαι, τοποθετῶ Hn 11,4. 3) δίδω τινὶ γυναικα (= in matrimonium do) A 19,4.

colloquīum, ἱi, οὐ., συνδιάλεξις.

colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζομαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.) τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω γραπτῶν τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).

comītas, ἄtiς, εὐπροσηγορία.

comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνοδείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας. com-memōro, 1. ἀναμιμνήσκω Hn 2,3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκθέτω, A 21,5.

com-mitto, 3. συνάπτω. (ἀφίζω) Hn 11,3. 2) me fluctibus cibilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι) ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνη, (ἀφίνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου). commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσήγορος, προσηγής, καταδεκτικός.

com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

com-pārēo, rūi,—, 2. (κατα)φίνομαι, (καταδεικνύομαι).

com-pāro, 1. παρασκευάζω.

com-pello, pūli, pulsum, 2. συν-

ωθῶ. 2) ἀθῶ, ἄγω, περιάγω.
com-pērīo, pēri, pertum, 4. μαν-
θάνω, πληροφοροῦμαι.

complēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ
Hn 9,3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-
πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21,1.

complessem, iδ. compleo.

complūres, οὐδ. complūra (γεν.
compluriūm, πλείονες). 2) ἀρκε-
τοὶ (ὄχι ὀλίγοι, κάμποσοι).

compōno, 3. (συντίθημι). bellum
τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
νω) Hm 1,5. Hn 6,2. bellum
εἰρήνην ποιοῦμαι Hn 7,1.

compositūrus, iδ. compōno.

comprehendo, prehendi, prehen-
sum, 3. συλλαμβάνω.

com-prōbo, 1. (συναινῶ), ἐγκρίνω
ἀποδέχομαι. publice camproba-
tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
τους) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
θη).

compūli, iδ. compello.

conātus, iδ. conor.

con-cido (con καὶ caedo), cīdi,
cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
σφάζω, φονεύω.

conciliātor, ὅρις, ἀ., ὁ πρωταίτιος
(γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.

concilīo, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
(ζητῶ νὰ κεφδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
συμμαχίαν) Hn 10,2. 2) pacem
εἰρήνην ποιῶ (ώς μεσίτης). nupti-
tias συνάπτω γάμον. fortunam
δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-

λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὔτυχίαν). 3)
ἐπιδαψιλεύω A 19,3.

concitasse = concitavisse, iδ. con-
cito.

concīto, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
διεγείρω, προκαλῶ.

con-cupisco, pīvi,—, 3. (ἐν αρκτ.
con- καὶ cupio) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ.
non intemperanter concupiscere
quod a plurimis (ενν. concu-
pisci) videas (= videat alīquis)
τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
δύνασαι νὰ ῃδης (δύναται τις νὰ
ῃδη).

con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
βάλλω, συμπλέκομαι.

concurrus, ūs, ἀ., συμπλοκή, προσ-
βολή.

condicīo, ūnis, (κατάστασις). 2)
ὅρος, ὅροι Hn 6,2. A 2,4. iδ. ae-
quus. 4

condiscipulātus, ūs, ἀ., συμμαθη-
τεία.

condiscipūlus, i, ἀ., συμμαθητής.
confectum, iδ. conficio.

con-fēro, contūli, collātum, con-
ferre, (συγκομίζω). 2) confero
me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
γω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,2.

conferrem, iδ. confero.

con-fīcio (con-fācio), fēci, fec-
tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
λῶ Hn 2,4. 3) librum (oratio-
nes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργά-
τη.

- ζομαι (συγγράφω).
 con-flīgo, flixi, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγχρούομαι.
 conflixi, ἵδ. configo.
 congrēdīor (con-grādīor), con-
 gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
 (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χει-
 ρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, ἵδ. congredior.
 con-īcīo (πρόφερε conjicio), iēci,
 iectum, 3. (con-καὶ iācio), φί-
 πτω (ἐντός).
 conjunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ.
 coniunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
 σμῷ.
 coniunctō, ūnis, (σύνδεσμος), δ
 διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
 μία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
 stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπι-
 χειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους ἀ-
 ποπείρας.
 con-scendo (con- καὶ scando),
 scendi, scensum, 3. navem εἰσ-
 βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.
 conscriptus (παθ. μτγ. τοῦ con-
 scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
 νος. patres conscripti =Senato-
 res (οἱ Συγκλητικοί).
 consecutūrus, ἵδ. consequor.
 con-sēquor, 3. ἀποθ. πάσακολου-
 θῶ, συνεδεύω A 19,3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι-)τυγχάνω
 Hn 10,5. A 19,2. 21,1.
 con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω).
 2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασφάω, φυλάττω.
 res meas τὰ ἐμχυτοῦ πράγματα
 (τὴν ἴδιωτικήν μου περιουσίαν).
 Hn 10,1. odium διατηρῶ τὸ μῆ-
 σος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
 βομαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνω
 τὸν ὄρκον.
 con-sidēro, 1. (μετ' ἀκοιβείας πα-
 ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.
 consilīum, ūi, oū., συμβούλιον. con-
 silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
 βούλια (τὰ ἴδιαίτερα καὶ ἐμπι-
 στευτικὰ [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
 βούλια). consilia clandestīna μυ-
 στικὰ συμβούλια, κρύφαι συνεγ-
 νοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
 1,5. 3) ἀπόφασις A 21,6. 22,3.
 4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης,
 (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.
 consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
 μητρός, (πρώτη) ἐξαδέλφη.
 conspexi, ἵδ. conspicio.
 con-spīcīo (con- καὶ τὸ ἄχρ. spe-
 cīo), spexi, spectum, 3. καθο-
 ρῶ. conspīci in neutram par-
 tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
 τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
 μνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
 τελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
 constantīa, ae, (εὐστάθεια). con-
 stantiā vocis atque vultūs (γεν.)
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ
 τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιά-
 σῃ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitūo (con- καὶ statūo), tūi,

tūtum, 2. καθίστημι, ἴδρυω, ἐγείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13,2.
 con-sto, stīti,—, 1. (συνέστηκα).
 2) συνίσταμαι, προέρχομαι.
 consuēram = consuevēram, id.
 consuesco.
 con-suesco, suēvi, suētum, 3. εἴωθα, συνήθιζω.
 consuetūdo, ὕnis, ἔθος, ἔξις τοῦ βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμιλητικότης, θέλγητρον τῆς συναστροφῆς (ώραῖοι τρόποι) A 1,4.
 consul, ὑllis, ἀ., ὑπάτος. consule ἢ consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν ἀπολύτῳ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης) ὑπάτου δῆτος ἢ ὑπάτων δῆτων, ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
 consulāris, is, ἀ., ὁ διατελέσας ὑπάτος, ὁ χρηματίσας ὑπάτος.
 consulātus, ūs, ἀ., ὑπατεία.
 consūlo, lūi, ltum. 3. (βουλεύομαι)
 2) mihi consūlo, φροντίζω λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21,5.
 consultum, i, οὐ., ἀπόφασις, δόγμα. senatūs consultum Συγκλήτου δόγμα (ἀπόφασις).
 consultus, (βεβούλευμένος). 2) iuris consultus, ἀ., ὁ νομομαθής.
 con-sūmo, 3. (κατ)αναίσκω, δαπανῶ. consūmor φθίω, ἐκτήκομαι.
 con-temno, mpsi, mptum, 3. (καταφρονῶ). 2) morbum καταφρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. contentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐχαριστημένος.
 contextus, (συνεχής ὡς τὸ ὑφασμα). 2) συνεχής, διλόκληρος (ἄνευ χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
 contīnens, ntis, (συνέχων). 2) συνέχων, συγκρατῶν ἔκαυτόν, μεμετρημένος, (οἰκονόμος).
 continentīa, ae, (ἐγκράτεια), τὸ μεμετρημένον, οἰκονομία.
 con-tīnēo (con- καὶ tenēo), tinūi, tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω περιλαμβάνω.
 contrā, ἐπίρρ., ἐναντίον, κατὰ + γεν.
 con-trāho, traxi, tractum, 3. (συπῶ). 2) συναθροίζω.
 contrarīus, (ἀντίος). 2) e contrario τούναντίον.
 contūli, id. confero.
 con-vēnīo, 4. συνέρχομαι. 2) non convēnit (ἐνν. in ter scrip- tores) δὲν ὑπάρχει δμοφωνία [μεταξὺ τῶν συγγραφέων], οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσι, (δὲν γνωρίζομεν ἐπάρχιβως). colloquīum convēnit (πρκμ.) συνέντευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν (ἄρισαν) συνέντευξιν. condiciones non convenērunt (ἐνν. in ter eos) οἱ δροὶ δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν δρῶν δὲν ἔμειναν σύμφωνοι, δὲν ἐπῆλθε συμφωνία μεταξύ των.
 convīna, ae, ἀ., (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ συμπότης, ὁ συνδατυμών, ὁ σύνδειπνος.

convivium, ῥι, οὐ., (ἡ συμβίωσις).
2) ἑστίασις, συμπόσιον.

con-vōco, 1. συγκαλῶ.

copia, ae, (ἀρθρονία). 2) copiae (πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύναμις).

copūla, ae, σύνδεσμος, ἐνωτικὸς κρίκος, δεσμὸς (φιλίας).

cornu, ūs, οὐ., κέρας, κέφατον (ζῷου) Hn 5,2. 2) κέρας (πτέρυξ στόλου) Hn 8,4.

corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.

cor-rumpo (con-καὶ rumpo), ūpi, ruptum, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χρήμασι), δεκάζω.

corruptus, iδ. corrumpo.

cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.

credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω Hn 8,3. 2) πιστεύω, quod vix credendum (=credibile) sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις ἥθελεν εἰναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς:

νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18,5.

crēo, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδίκωμι, ἔκλέγω.

cresco, crēvi, crētum, 3. αὔξάνω. 2) crēvit virtutum laude ηὔξησε (ηὔξηθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐπαίνου τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας.

crēvi, iδ. cresco.

crimen, ūnis, οὐ., (κρῖμα, ἔγκλημα). 2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ ἐνοχοποιήσεις.

cubitūs, i, ἀ., (καὶ cubitum, i, οὐ., κύβιτον), ἀγκάν.

cūius, γεν τοῦ qui.

cultus, ūs, ἀ., (περιποίησις τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἐξυπηρέτησις (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἰδὴ ἐνδυμασίας καὶ ὑποδήσεως). cultus cottidianus ὁ καθημερινὸς (συνήθης) βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινὸς τρόπος τοῦ ζῆν.

cum, I. πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σὺν. Τοπικῶς: 1) πρὸς δήλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1,5. 4,2. Hn 8,1 ὅθεν erat cum eo ηὗτο μετὰ τούτου (ἀγεστρέψετο αὐτὸν) Hm 3,2. 2) πρὸς δήλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως =ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7,5. 11,1. 12,5.

cum, II. σύνδ. 1) χρον.: (τότε) ὅτε, ὀφοῦ Hm 2,1. 2) (χρον. καὶ αἰτιολ. ἄμμα) A 20,2. 3) (χρον. καὶ ὑποθ. ἄμμα) ὅταν, ἐὰν Hn 2,6. 4) μετὰ πρτ. ἡ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν. φῷ ἢ ἀφοῦ (+ ἀρ. ὅριστ. =cum historicum). 5) αἰτιολογ. ἐπειδὴ Hn 10,4. 11,6. C 2,2 (cum mōraretur). A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3. 20,5. 21,2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἀν καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4 C 2,2. A 6,2. 13,1. 14,2 cum. quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22,2. 7) ἐπὶ ἀριστου ἐπαναλήψεως, ὁσά-

κις, (έάν) A 2,4. 20,1. 2.

cunctus, σύμπασις.

cupiditas, ἄτις, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas notitiae clarorum virorum ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἢ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendi γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωρίσαι). cupidus, (ἐπιθυμητικός), cupidissimus litterarum fuit ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν (ἥγάπα πολὺ νὰ ἀναγιγνώσκῃ καὶ νὰ μελετᾷ συγγραφεῖς).

cuprō, pīvi (ἢ ii), pītum, 3. ἐπιθυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn 9,4. A 21,5. 2) φροντίς, εὐσυνειδήσια A 15,2. ἡ (εξ ὑποχρεώσεως) φροντίς A 20,4.

curatio, ὅνις, (φροντίς). 2 (ἰατρική) θεραπεία (κοῦρα).

euro, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι. euro aedem reficiendam (γερουνδῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) περὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodio, īvi, ītum, 4. φυλάττω.

D

darem, iδ. do.

datuſ, iδ. do.

dē, πρόθ. μετ. ἀφαιρ., ἐκ ἀπό. 1)

τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2,2. 2) ἀντὶ γεν.

διαιρετικῆς C 3,1. A 14,2 (πολὺ λάχις). 3) περὶ + γεν. Hn 2,2. 2,6. A 6,3. 18,6.

dēbēo (ἐκ τοῦ de-hăbeo), băi, bătum, 2. διφέλω, καθῆκον ἔχω. nemini dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφίβολον νὰ εἶναι διφέλει (πρέπει). 2) ἀπολύτως: διφέλω, χρεωστῶ A 2,4.

debilīto, 1. (ἀσθενῶ]=όω] τινα, πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ δράσει. debilitor ἔξασθενῶ (=έω).

de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω τὴν ἐπαρχίαν ἀμα τῇ λήξει τοῦ στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους) C 1,4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1,5. 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀπομνήσκω A 2,1. 22,3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων, π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ, ἔλαττοῦμαι A 22,3.

decem, δέκα.

decō, decūi,—, 2. Ἀπροσώπως: decet πρέπει, ἀρμόζει, εἶναι πρέπον.

de-cerno, decrēvi, decrētum, 2. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) διαλύω διὰ τῶν ὅπλων τὴν διαφοράν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὅπλων. cum hoc (ἀφαιρετ. ἀρσεν.) decernit πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μάχην. classe erant decreturi διὰ τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. φανερὸν ποιῶ, δηλῶ, ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δῆλον καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, καθιστῶ σαφὲς A 18,6.

- decretūrus, iδ. decerno.
- dedērem, iδ. dedo.
- dedēris, iδ. do.
- dedi, iδ. do.
- de-do, dedīdi, dedītum, 3. παραδίδωμι, παραδίδω.
- de-dūco, 3. (κατάγω). 1) συμπαραλαμβάνω ώς συνοδὸν C 1,4. 2) ἄγω, φέρω Hn 11,1.
- deductus, iδ. deduco.
- deduxi, iδ. deduco.
- de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερασπίζω.
- de-fensum, (ὕπτιον τοῦ defendo) Hn 6,1.
- de-fero, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω, ἀπονέμω Hn 3,1. A 6,4. 19, 3. 3) (παρα)δίδω A 4,2. 4) γνωστοποιῶ Hn 3,1. 12,2.
- de-hortor, 1. ἀποθ., ἀποτρέπω. de-hortando impedio διὰ τῆς ἀποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.
- deinde (dein-de), ἐπίρ., ἔπειτα. primum... deinde πρῶτον... ἔπειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
- delātus, iδ. defero.
- de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delector non minus animo quam ventre εὐφραίνομαι ὅχι δλιγώτερον [=καὶ] διὰ τοῦ πνεύματος η [=καὶ] διὰ τῆς κοιλίας.
- delectus μτχ. παθ. τοῦ deligo, lēgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλεξεγμένος, ἐκλεκτὸς Hn 4,3.
- delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω. ἀφανίζω.
- de-līgo, 1, ἐπιδέω, προσδένω.
- de-mīgro, 1. μετοικῶ.
- de-pello, depūli, depulsum, 3. ἀποδιώκω.
- de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn 9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωήν), ἀποθηήσκω. ο ium καταθέτω, ἀποβάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ μῆσος.
- de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) triumphum κατάγω θρίαμβον.
- de-prīmo (de καὶ prēmo), de-pressi, depressum, 3. καταπιέζω. 2) καταστέλλω, διακόπτω A 22,2.
- descisco, scīvi (καὶ συνηθέστερον descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι, ἀποσκιρτῶ.
- descīvi, iδ. descisco.
- de-scrībo, 3. περιγράφω. versibus (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
- de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολείπω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφίνω' τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).
- desideriūm, ᾧ, οὐ., πόθος (λυπηρὰ ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
- desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16, 3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13,3.
- de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω, παύομαι.
- desisto, destīti,—, 3. παύω, παύομαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. destitūrūs).
- desperatīo, onis, ἀπελπισμός, ἀπελπισία, ἀπόγνωσις.

desperatus, (*παθητ.* μτχ. τοῦ desperō, 1. (*ἀπελπίζω*), *ἀπηλπισμένος*, *ἀπελπιστις*. desperatis rebus (*ἀφαιρ.*) ἐν *ἀπελπιστικῇ καταστάσει* τῶν πραγμάτων.

de-spēcio (de καὶ τὸ ἀχρηστὸν spēcio βλέψω), spexi, spectum, 3. καταθεώματι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί... A 6,4.

de-spondēc, spondi, sponsum, 2. ἔγγυῶ, *ὑπισχνοῦματι*, *ἀρραβωνίζω*. destitērim, iδ. desisto.

destīti, iδ. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 2. (*ἀποστεγάζω*, *ἀφαιρῶ* τὴν στέγην, *ἐρειπώνω*). detectus ἡρειπωμένος. detrimentum, i, οὐ., βλάβη, ζημία. A 2,3. 2) βλάβη, *ἀπώλεια* Hn 5,2. 3) *ἀπώλεια*, μείωσις C 2,4.

detūli, iδ. defero.

devīci, iδ. devinco

de-vincio, vinxī, vinctum, 4. (*δένω*). 2) προσελκύω, «*ἐπάγματι*».

de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω, *ἀποσυντίθημι*.

devinxit, iδ. devincio.

dexter, ἔρα, ἔρυμ, (*ἡ dexter, dextra, dextrum*), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, δρίζω, προσδιορίζω (*χρονικὸν δριόν ἀποδόσεως*] προσδιορίζω τὴν λῆξιν] τοῦ δανείου) A 24. dictātor, ὅρις, ἀ., δικτάτωρ (*γεν. δικτάωτρος*), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ (*τ.ε. μὲ ἀπόλυτον ἔξουσίαν*).

dictus, iδ. dīco.

diēs, diēi, ἀ., (*καὶ ἐνίστε θ. ἀλλ' ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.*), ἡμέρα: paucis diebus (=post paucos dies η̄ paucis diebus post) μετ' δλίγας ἡμέρας. die quinto postquam... τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀφοῦ... — in dies ὁσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (*καθημερινῶς*). Iδὲ λ. ita.

diffīcilis, e, δύσκολος, χαλεπός, difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχέριστος, παράξενος, iδιότροπος A 5,1.

dignītas, ātis, (*ἡ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα*) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις, τὸ ἀξιωματοῦ (τοῦ ἵππεως) A 1,1. 6,2. 5. 19,2. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἵππιοῦ) ἀξιώματος (*κατὰ τρόπον ἀξιον τῆς κοινωνικῆς θέσεώς του ὡς ἵππεως*) A 2,2. dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ. τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς θέσεώς μου

dilectus, ūs, ἀ., στρατολογία.

dilexi, iδ. diligo.

dilīgens, ntis, (*μτχ. τοῦ diligō*), ἐπιμελής τῶν συμφερόντων τῆς περιουσίας (*ἐπὶ διαχειρίσεως χρηστοῦ οἰκογενειάρχου*), οἰκονόμος. diligenter, ἐπίρρ., (*προσεκτικῶς*). 2) μετ' ἀκριβείας.

diligentīa, ae, προσεκτική (*ἐπιμελημένη*) καὶ ἀδιάλειπτος δραστηριότης, (*φιλοπονία*) Hn 7,5. C 3,4. A 13,4. 2) οἰκονομία.

(φειδώ, δίλιγάρκεια) A 13,5. 3)
ἴασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου)
A 21,5.

di-ligo (dis καὶ lēgo), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἔχει τιμήσεως), ἔκτιμος.

di-mico, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.

di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn 3,3. 4,1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παρατίθω) τὴν ζωὴν τῇ ἀλλοτρίᾳ αὐθαίρεσίᾳ Hn 12,5.

di-ripiō (dis καὶ rāpio), ripūi, reptum, 3. (διαρράξω). 2) πορθῶ, ἔξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.

dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ. ἐνικητής.

disiēci, iδ. disicio.

dis-īcio (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, προφ. jacio]έπιτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἰκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).

dispalātus (μετοχὴ τοῦ ἀχείστου ἀποθεματικοῦ ὅμιλος. dispālor, 1. διασκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρμένος.

dissensi, iδ. dissentio.

dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.

dis-sīdēo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. διίσταμαι, διέστηκα.

2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ητο πολέμιος αὐτοῦ.

dis-socīo, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνοιαν, διαιρῶ, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν (πολιτικῶς).

districtus (μηχ. παθ. πρκμ. τοῦ ὁ. distingo, strinxi, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.

dīti, δοτ. τοῦ dives.

dīū, ἐπίρρ., πολὺν χρόνον, συγκρ. diutīus πλείονα χρόνον, μακρότερον.

diuturnītas, ētis, μακροχρονιότης. dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀντὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2. divinatīo, ūnis, μαντική.

divīnus, θεῖος. divīna res (θεῖον πρᾶγμα, ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (= sacrificium).

dīvus, i, (τιμητικὴ προσωνυμία), ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius = divi C a e s a r i s filius A 19,2. do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν. v i n c u l i s) δīdω (προτείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), δύμολογῶ ὅτι ἡττήθην filiam δīdω τὴν θυγατέρα ὡς γυναικα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὔνοικὸν (χρονικὸν) σημεῖον

(= locum), λαβήν, εύκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικὰ) ἀξιώματα. tempore dato εύκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενάς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἔξαπατῶ (γεινόμενος προβλ. τὸ ἡμέτερον: αὐτά τοι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ίστια τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ίστια, ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (χυρίως: aditus ad senatum = ἡ εἰσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νὰ τύχῃ ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. me do alicui rei, id. committo 2. docéo, docui, doctum, 2. 1) διδάσκω. 2) διαφωτίζω.

docilitas, ātis, εύμαθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτικὴ ίκανότης, εύκολος ἀντίληψις.

doctor, ūris, ἀ., διδάσκαλος.

doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παίδευσις (γενεική), διαπραγμάτευσις μεθοδικὴ C 3,4. 3) γνώσεις A 1,2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλοσοφικὴ παίδευσις A 3,3. 4,1. 17,3. dodrants, ntis, ἀ., (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1)4 ἔλαττον, ἥτοι libra ἢ ἀs libralis μεῖον 1)4, ἥτοι 3)4 τῆς libra. Mīa libra = 327,45 γραμμ. 2)

heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5,2.

dolor, ūris, ἀ., ἀλγηδών, πόνος A 21,3. 4. 2) ἄλγος, λύπη, θλῖψις A 4,5.

dolus, i, ἀ., δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη.

domestīcus, οἶκιακός, τοῦ οἴκου A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).

domi, id. domus.

domicilium, ūi, οὖ., (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή.

domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7,7. A 22,1. μόνιμος κατοικία A 3,3. οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας: domi (πτώσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1,2. A 3,3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9,3. A 13,4.

domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13,6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8,1.

donūcum, σύνδ. (ἀρχαῖκὸς τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἦν, μέχρις οὗ.

dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliquā re δωροῦμαι τινα πράγματι τινι, δωροῦμαι τινί τι.

dubito, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo dubitat (ἀντὶ d e q u a r e nemo dubitat) περὶ οὖς οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι).

2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου

(χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά...
 δὲν διστάζω νά...
dubius, ἀμφίβολος. sine dubio
 ἀνεύ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.
dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn
 3,3. 8,4. 2) ἄγειν μεθ' ἔαυτοῦ,
 Hn 2,4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me)
 secum ἐμὲ μεθ' ἔαυτοῦ, ἀπάγω
 (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9,4. 3)
 νομίζω, θεωρῶ. continentis de-
 bet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημέ-
 νου ἀνδρὸς γνώρισμα δοφείλει) πρέ-
 πει νὰ θεωρῆται. nefas duco μετ'
 ἀπαρεμφ. = θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ
 (ώς) ἱεροσυλίαν νά...

dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. δριστικῆς.
 ἐνῷ, ἐν ὡ χρόνῳ Hn 12,1. Μετὰ
 παρατατικοῦ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn
 2,3.

duo, **duae**, **duo**, δύο.

duplex, ἕιcis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς,
 διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, **ducis**, ἀ., (όδηγός). 2) ἀρχη-
 γός, ἡγεμών.

duxī, iδ. **duco**.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήντος ἢ τοῦ
 h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.),
 πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἐκ,
 ἀπὸ Hn 6,4. A 21,1.2) πρὸς δή-
 λωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γέ-
 νους: ἀπό, ἐκ A 19,4. 3) ἀντὶ
 γεν. διαιρ. Hn 3,3. 12,1. 12,3,

A 5,2 (ex hereditate). 3) πρὸς
 δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος:
 ἔνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7,5. C 2,1.
 2,2. A 1,3. 20,3. 21,3. 5) πρὸς
 δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως
 πρὸς Hm 3,1. Hn 7,3. 7,5. A
 5,2 (ex dodrante). 6,2. (iδ. res
 publica). 13,6. 6) πρὸς δήλωσιν
 ἐπιρρηματικῆς σχέσεως: Hn 1,2.
 (e contrario). ex quo = ὅθεν Hn
 5,4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā)
 ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque = et eam, iδ. is.

eandem, αἰτ.τοῦ eādem, iδ. idem.

ēdictum, i, οὐ., διάγραμμα, διάτα-
 ξις (ἔδικτον, ἤδικτον). Ἀναλαμ-
 βάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ
 ἐδημοσίευον διάγραμμα εἴτε πα-
 ρολαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμε-
 τάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων
 (edictum tralaticium διάγραμ-
 μα παραδιδόμενον), εἴτε προσθέ-
 τοντες εἰς τοῦτο νέας ιδίας δια-
 τάξεις. 'Ο τιμητὴς Κάτων ἀνα-
 λαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολ-
 λὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς
 περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in
 vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον,
 δημοσιεύω.

ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-
 tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω.
 2) ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A
 17,1. 22,4.

ef-fīcio (ex καὶ fācio), fēci, fec-

tum, 3) (ἐξεργάζομαι), 2) κατορθῶ C 2,2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) ἀποτελῶ, συναθροίζω (= colligo) Hn 10,5.

ef-fūgīo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινὰ (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως: παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἔκχέω) = ἔκχυτος. 2) ἀμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, id. ago.

egō, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγώ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν - met) ἐγώ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, id. idem.

elātus, id. effero.

elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός. elegantīa, ae (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενής διαγωγή (συμπεισφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i. ἀ., ἐλέφας.

elīcio (e καὶ lācio), cūi, cītum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistles (= extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας, (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους) eloquentīa, ae, εὐγλωττία, δεινό-

της τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ἀνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγοραστῆς ἀντιθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι (= γάρ).

e-numčro, 1. ἀπαριθμῶ, διῃγοῦμαι, «καταλέγω».

1. eō, ἐπίρρ., ἐκεῖσε Hm 3,1. 2) eo-ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τό σον) — ὕστε Hm 2,3. 2) eo... ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὕστε.

2. ēo, iī (καὶ iīvī), ītum, īre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντίθ. repo ἔρπω) Hn 3,4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινὰ ὡς ἔνοχον ἴδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι τινὰ εἰς δίκην).

3. eō, ἀφαιρ. τοῦ is.

1. eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

2. eōdem, ἐπίρρ., εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸν μέρος Hn 11,2. A 2,3.

eōque = et eō, ἐπίρρ., Hm 3,1. ephēmēris, īdis, «ἔφημερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἔξόδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistolā), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equītis, ἀ., (ἱππεύς). 2) ἐν καὶ πληθ., ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππεων.

equester. tris, tre (ίππικός), 2) δ
τῆς ίππικῆς (ίππαδι) τάξει ἀνήκων.
equitātus, ūs, ἀ., τὸ ιππικόν, οἱ
ιππεῖς.
equus, i., ἀ., ιππος.
erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς,
πέρας), 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν.
error, ὄρις, ἀ., πλάνη, ἀπάτη.
erūdīo (ex καὶ rudis, τραχύς), īvi,
ītum, 4 (ἔξημερώνω). 2) ἐκπαι-
δεύω. erudīt filium ἐδίδαξε (διὰ
διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη
τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).
eruditus, (ἔξαισις) μορφωμένος.
e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρή-
γνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος):
αἴφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.
et, σύνδ., καὶ et-et καὶ - καὶ. 2)
καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἀρνη-
σις) A 22,2.
etīam, σύνδ., ἔτι, καί. 2) πρὸς
ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι
A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.
etiamnum, ἐπίρρ., ἔτι καὶ νῦν
(καὶ τώρα ἀκόμη).
etsi, σύνδ., εἰ καί, καίτοι.
ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ).
2) παροξύνω, παρορμῶ.
ex ardesco, exarsi, exarsum, 3.
(ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit
δό πόλεμος ἔξήφθη (ἄναψε).
exarsi, iδ. exardesco.
ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.
excellenter, ἐπίρρ., ἔξαιρέτως.
ex cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνα-
κινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως με-

τακαλῶ.
exemplum, i, oὐ., (ἐκ τοῦ eximo.
ex em - p - lum = τὸ ἐκλελεγμέ-
νον), παράδειγμα. exempla re-
rum παραδείγματα πραγμάτων,
πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.
ex-ēo, ii, ītum, īre, 4. ἔξέρχομαι,
2) fama exit φήμη διαδίδεται.
(θρυλεῖται).
exercītus, ūs, ἀ., στρατὸς. Πληθ.
-ūs=milites, copiae Hn 8,1.
ex-háurio, háusi, háustum, 4.
ἔξαντλῶ.
existimatio, ūnis, (γνώμη). 2)
ὑπόληψις, τιμῆ.
exisse, iδ. exeo.
existīmo, 1. νομίζω Hn 12,2.
A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aesti-
mo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1,2. 3)
σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A16,4
20,5. 4).-mor θεωροῦμαι A 6,1.
exitus, ūs, ἔξοδος Hn 12,3.
ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυ-
ρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλ-
λάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν
ποιοῦμαι. 2) expedīo me ἐκσφ-
ζω ἐμαυτόν, ἀπαλλάσσομαι (ξεμ-
πλέκω, γλυτώνω).
expendo, pendī, pensum, 3. (σταθ-
μῶ, ζυγίζω, [κυρίως χρήματα])
δόθεν πληρώνω, ἀποτίνω, ἔξο-
φλῶ. 2) aliquid expensum (μτχ.
παθ. πρκμ.) fero sumptui ώς
ἀποτετισμένον (ἔξωφλημένον) φέ-
ρω τι εἰς τὰ ἔξοδα, καταχωρί-
ζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἔξόδοις,

χρεώνω (έν τοῖς λογιστικοῖς βι-
βλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν
ἐξόδων, δαπανῶ.

expensum, ἴδ. expendo.

ex-perīor, pertus sum, perīri,
4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀνα-
μετροῦμαι πρός τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἀ-
μοιρος. expers periculi ἀμοιρος
(ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύ-
νου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνω-
στόν, περιγράφω.

exposcendus, ἴδ. exposco.

ex-posco, poposci, —, 3. (ἐξαιτῶ).
2) αἴτῶ τινα ἐκδοτον, ἐξαιτοῦμαι
(πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσίν
τινος.

exposūi, ἴδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμε-
νος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2)
vi expugno «κατὰ κράτος αἵρω»,
κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ -que δύο λέξεις)

exque eā ἀντὶ εκ eāque ἴδ. is.

ex-splendesco, [exsplendūi], —,
3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἐξωτερικός. externum
malum (=externum bellum ἐξω-
τερικὸν κακὸν) ἐξωτερικὸς πό-
λεμος, ἡ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ
πολέμου (ἀντιθ. intestīnum bel-
lum).

extra, πρόθ. μετ. αἴτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρ., τελευταῖον Hm

2,3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ
ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔ-
σχατος. Συγχρ. exterior.

extūli, ἴδ. effero.
exul, ὕλις, ἀ., ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facīle, ἐπίρρ., εὐκόλως.

facīlis, e, εὔκολος Hn 10,3. 2)
(ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους,
ἀνάδυνος A 21,2. ἴδ. celer.

facilītas, ἄτις, (εὔκολία τρόπων),
πραότης.

facīo, fēci, factum, 3. ποιῶ. ali-
quem imperatorem ἀναγορεύω
(ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. ci-
vem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πο-
λίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum
ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον.

finem facio belli térmα τοῦ πο-
λέμου θέτω. mentionem μνείαν
ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ
στρατιωτικῆς πορείας). progres-
sum προοδεύω. cohortationem
δίδω διαταγήν (δόδηγίας). proe-
lium navale ναυμαχῶ. detrimen-
tum existimationis ὑφίσταμαι
ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολή-
ψεως. facio pacem εἰρήνην ποι-
οῦμαι. facio alicui potestatem
mei δίδω λαβήν εἰς τινα εὐκόλου
συλλήψεώς μου (ἴδ. potestas).
nihil reliqui (γεν. διαιρ.) facio
οὐδὲν τοῦ λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν
παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω

τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμασίως [καλά] γνωρίζω τι. versu-
ram διαπειγματεύομαι (συνάπτω)
νέον δάνειον (πρὸς ἔξοφλῆσιν προ-
γενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτον
τι πράττοντες οἴονειν verte hant
(μετέβαλλον) creditorem (=ἡλ-
λασσον δανειστήν). palam ποιῶ
γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω,
μορφῶ. domi factus οἶκοι εἰθι-
σμένος, γεγυμνασμένος.

facto, id. fio. quo facto οὖ (=
τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὁ γε-
γονός, οὖ ἐνεκα, διὰ τοῦτο.

factum, i. οὐ., γεγονός, συμβάν,
Hn 6,3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A.
18,6.

factūrus, id. facio.

factus, id. facio καὶ fio.

facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9,1.
2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυ-
νατότης A2,2. 3) Πληθ. τὰ μέσα
πρὸς καταβολὴν τῶν ἔξεδων, πε-
ριουσία, τὰ οἰκονομικὰ Hn 6,2..
fāma, ae, (φήμη) 2) διάδοσις,
θεῦλος.

fames, is, πεῖνα.

familiā, ae, (ἐκ τοῦ famulus οἰκέ-
της, ὑπηρέτης) τὸ σύνολον τῶν
ὑπηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπηρέται,
οἱ οἰκέται A 13,3. 2) οἱ συγγενεῖς,
[τὸ συγγενολόγι] A 18,2. 18,3.
id. pater familiās.

familiāris, e, οἰκέτος, φίλος A 16,
2. res familiāris, τὰ πατρῶα, ἡ
περιουσία A 2,3. 4,3. 6,4. 2) οὖσ.

πιστός (ἔμπιστος) φίλος A 5,1.
familiaritas, ātis, (σχέσις οἰκο-
γενειακή) οἰκειότης (αἱ καλαὶ
σχέσεις).

familiariter, ἐπίρρ., οἰκείως, στε-
νῶς, συγκρ. familiarius.

familiās (γεν. =familiāe) id. pa-
ter familiās.

fastigium, īi, οὐ., (κορυφή) 2)
βαθμὸς (κοινωνικός).

favēo, fāvi, fāutum, 2. (μετὰ
δοτ.) εύνοῶ.

febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ.
= πυρετοῦ προσβολάι. .

fecero, id. facio.

fecī, id. facio.

ferē, ἐπίρρ., σχεδόν, περίου.

ferō, tūli, lātum, ferre, ὑποφέ-
ρω, ὑπομένω A 1,3. φέρω Hn 4,3.
calamitates belli (ὑποφέρω) τὰ
δεινὰ (τὰς συμφορὰς) τοῦ πολέ-
μου. fructum κομίζομαι τὸν καρ-
πὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι,
διά... (id. καὶ fructus). 2) ὑπο-
μένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ιδιο-
τροπίας τινὸς) A 5,1 id. nobilis
καὶ expendo.

ferocia, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγε-
ρωχία, εύψυχία.

ferrum, i, οὐ., (σίδηρος). 2) ἡ διὰ
τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.

fictīlis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ fingo
πλάττω). vas fictile (πληθυντ.
vasa fictilia) σκεῦος, πήλινον,
ἀγγεῖον κεράμειον.

fīdens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ fī-

do) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποίθησις ίδ. animus.

fides, ēi, (πίστις). 2) ἔνορκος δια-βεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2,3. 4. προστασία Hn 9,3.

fīducīa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidentis-sima) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος. filīus, ūi, ἀ., υἱός.

filīa, ae, θυγάτηρ.

finis, is, ἀ., (ὅριον, ὁρόσημον).

2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχή Hn 8,1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1,3.

fīo, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14,2. domi factus γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ οἴκῳ (οἰκοδίδακτος) A 13,4.

fistūla, ae, συριγξ. 2) συριγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστη-μα. fistulae puris συρίγγια πύ-ου, συριγγῶδη (πυορροοῦντα) ἀπο-στήματα.

flagitīum, ūi, οὐ., αἰσχύνη, ὄνειδος, ἀπιμία.

flagro, 1. φλέγομαι.

flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φι-λῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φι-λημάτων).

fluctus, ūs, ἀ., κῦμα A 6,1. 2) fluc-tus (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς σά-λος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολι-τικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν (καταιγίς) ίδ. committo.

foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata, πόλις ἔνσπονδος, πόλις σύμμαχος (τοῖς 'Ρωμαίοις). foedus, foedēris, οὐ., συνθήκη. fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.

foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es et, πληθ. -ent). foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ūum).

forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.

formōsus, ώραῖος (καλοκαμωμέ-νος).

fortē, ἐπίρρ., (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si forte (μεθ' ὑποτακτ.) ἀν τυχὸν (ἀντὶ e s p e c t a n s s i forte) Hn 8,1.

fortis, e (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.

fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.

fortuitō, ἐπίρρ., ἀπὸ τύχης, τυ-χαίως πως.

fortūna, ae, είμαρμένη A 19,1.

2) τύχη, εὐτυχία Hm 4,1. 3)

α) τύχη, μοῖρα A 3,3. 19,2.

β) (ίδιᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περι-ουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9,3.

A 2,3. 4,2. 21,1.

forum, i, οὐ., (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορά ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστι-κῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἡρχισεν, (ἡρχι-σε τὴν πολιτικὴν δρᾶσιν του).

frater, tris, ἀ., ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνὸς, πολυάριθμος). 2) συχνός.

frequentia, ae, (πυκνότης). 2)
frequentia, (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ
συρροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).

fructus, ūs, ἀ., καρπός. 2) fructus
rei familiaris αὐξησις τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis
καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας,
(ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν).

frumentum, i, οὐ., σῦτος.

frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν (συντροφίᾳ) τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως μέ τινα.

frustrā, ἐπίρρ., (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην. frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.

frustror (ἐκ τοῦ frustra),—,1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ ἐμὲ τὸν ἕδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ, βλάπτω.

fuēram, iδ. sum.

fuērim, iδ. sum.

fuga, ae, φυγή.

fugāram = fugavēram, iδ. fugo.

fūgio, fūgi, fugītum, 3. φεύγω.

2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν). fugisse, iδ. fugio.

fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν.

fūi, iδ. sum.

fundamentum, i, οὐ., θεμέλιον.
funus, funēris, οὐ., κηδεία, ἐκφορά, ταφή.
futūrus, iδ. sum.

G

gener, ēri, ἀ., γαμβρός, (ό ἀνήρ τῆς θυγατρὸς) A 21,4.

generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπό τινος = ortus.

generōsus, (εὐγενής τὴν καταγωγήν), γενναιόφρων, μεγαλόψυχος, ἵπποτικὸς A 3,1.

gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.

genus, genēris, οὐ., (γένος). 2) εἶδος.

gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω — φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτόν, συμπεριφέρομαι. me splendīde ζῶ μεγαλοπετῶς. rem πράττω τι (κατ' ἔξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου) διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (praeturam) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμᾶς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res genuntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι) κακῶς res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἔξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα. gestum, iδ. gero.

glorior, 1. ἀποθ. hoc (αἰτ.) καυχῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.

graecē, ἐπίρρ., ἐλληνιστή.

graecus, ἐλληνικός. res graecae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ιστορία τῆς (ἀρχαῖας) Ἐλλάδος.

Grāius, ἴδ. Πίνακα Ιστορ. καὶ Γεωγραφ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

gratia, ae, (χάρις). 2) δημοτικότης, εὔνοια (ἔξ ἐκτιμήσεως) A 2,4. 6,2, 21,1. 3) καλὴ (φιλική) συνενόησις, συμφιλίωσις A 17,1 ἴδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, ὀξύς.

gravitas, atis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habēo, ūi, ūtum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ώς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ώς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18,4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπών. iudicium nullum habere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαψιλέω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7,2. A 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cognitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γιγνώσκω κατὰ βάθος, percip-

tum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipiō) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω A 17,3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18,1. 8) satis habeo + ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae [δοτ.] + ἀπρμφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περνῶ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώνω A 13,2. 12) me habeo [=sum] (εἴμαι ἐν τινι καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2,1. 13) eius (τ. ἐν τεσσαρε) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) δόρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habīto, 1. κατοικῶ. bene habitō καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ (ἔχω ὥραῖο σπίτι).

hāc, ἐπίρρ., ταύτη, διὰ ταύτης τῆς δόδοι.

hactenus, ἐπίρρ., μέχρις ἐνταῦθα. hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς δόνομα καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, εἰς ἐνδειξιν ἐπηγύνετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τούτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἢτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρα-

σιῶν. Ἰδ. accedo.
hereditas, ātis, κληρονομία.
heredium, ūi, oū., κληρονομία. heredium a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.
heres, ēdis, ἀ., κληρονόμος.
hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.) οὗτος, ὅδε.
hic, ēpírō., ἐνταῦθα.
hinc, ēpírō., ἐντεῦθεν.
his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.
historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ιστορία. contexta συνεχὴς ιστορία, ιστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16,3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ιστορικὰ ἔργα C 3,3.
hodīē, ēpírō., σήμερον.
homo, hominis, ἀ., ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (άρσης) A 13,6.
honos, ὅris, ἀ., τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιωμάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18,5. 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξιωμα, αἱ τιμαὶ C 1,1. A 6,2.
hortatū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ (τινος).
hortus, i, ἀ., (χῆπος). 2) πληθ. « παράδεισος », περίβολος (πάρκο). hospitium, ūi, oū., φιλοξενία.

hostia, ae, ίερεῖον, σφάγιον, θῦμα. hostis, is, ἀ., (ὁ πολέμιος), ὁ ἔχθρος (τῆς πατρίδος). hūc, ēpírō., εἰς τοῦτο τὸ τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος. huic, δοτ. ἐνική τοῦ hic, haec, hoc. humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, «εὔμουσία», εὐγένεια τεόπων ἀπορέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευματικὴ καὶ ἡθικὴ ἀγωγή). 2) ἀνωτέρα, (ὑψηλή, λεπτή) μόρφωσις A 3,3. 3) λεπτότης τεόπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16,1. humiliis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iācio, (πρόφερε jacio), iēci, iacutum, 3. ῥίπτω, βάλλω. iacto, (θαυμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥιπτάζω). 2) ῥίπτω (ἔδω καὶ ἔκει). iam (πρόφ. jam), ēpírō. ἤδη. ianua, ae, (πρόφ. janua), θύρα. ibi, ēpírō., αὐτοῦ, ἔκει. 2) ibi=incēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12,1. idem, eādem, īdem, ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem αὐτὸς οὗτος. idēō, ēpírō. (τούτου ἔνεκα). 2) ideo ...quod τούτου ἔνεκα... (δι)ότι. idonēus, ēpitήδειος, κατάλληλος. igītur, σύνδ., λοιπόν. ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ. iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud, (γεν. *illīus*, δοτ. *illī κατλ.*) ἐκεῖνος.

il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illistris, e, (φαεινός). 2) ἐπιφανῆς (τὸ γένος) Hn 3,2. 3) *res illustris* ἔργον αἰγλῆν (ἔξοχον) A 18,2.

illūsus, iδ. *illudo*.

imāgō, ḡnis, (εἰκὼν). 2) πληθ. αἱ κήρυκαι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ūris, ἀ., μιμητής, ζηλωτής. *immīsi*, iδ. *immitto*.

im-mitto, 3. («ἐώ τρέχειν», «σεύ-ων»). 2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθε-ρον νὰ δράμῃ, ἐξαπολύω, ἐξαπο-στέλλω.

immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mo-la = κριθαὶ χονδροκοπανισμέναι, ἀς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), ivi, itum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.

imperātor, ūris, ἀ., ἀρχηγός, στρα-τηγός Hn 5, 2 C 3,1. 2) ὁ αὐτο-κράτωρ στρατηγός, δῆλος. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A 19,1.

imperīum, i, οὐ., (διαταγή). 2) ἀρ-χηγία, στρατηγία Hm 3,3. Hn 7, 3. 3) *summa imperii* (τὸ δόλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἀρ-χιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ δια-τάσσειν), δύναμις Hn 5,3. *or-bis* (γεν. *terrārum*, ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5)

χώρα, βασίλειον, κράτος Hm 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω. ...alicui ut, προστάσσω τινί, ἵνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, i vi, itum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 3) *doctrinis quibus puerīlis aetas impertiri debet, eruditivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἀς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὁ φείλει, ἐξεπαίδευσε, τ.ξ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἴτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδῶν.* *impetrārim* = *impetravērim*, iδ. *impetro*.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχά-νω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.

impraeſentiārum, (δημάδης ἐκ-φεασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in praesentiā harum (r e r u m).

imprudenter, ἐπίρρο., ἀφρόνως. *īmus* καὶ (infīmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. inferior, κατώτατος iδ.

intestinum.
in, πρόθ. I. 1) (μετ' αἰτιατ.) εἰς. 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3. 3) χρον.

in singulos menses καθ' ἔκα-στον μῆνα, μηνιαῖως. iδ. dies 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17,2 II. (μετ' ἀφαιρ.). 1) ἐπὶ τόπου· ἐν Hn 5,1. 2,3. 11,4. C 1,1. 3,5. A 18,1. 2. 3. 20,3. 2) ἐπὶ χεόνου κατὰ + αἰτ. Hn 4,3. C 1,2. 2,2. A 1,3. 17,1. 21, 5. 3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων : α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων, ὑφ' ἀς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι :

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similitate esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δῆλωσιν προσώπων, οἵς ἀνήκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adolescentulo...erat ἐν τῷ νεαρῷ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἰναι ἐφωδιασμένος, ή τῆς καταστάσεως, ἐν ᾧ τις εὑρίσκεται: in sestertio ὡς ἀνθρωπος μὲν περιουσίαν... [iδ. sestertius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in n u m e r o eorum) μεταξὺ τούτων Hm 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A 13,3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων, εἰς ὅν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι : [pacem conciliavit, in quo = in q u a r e) εἰςήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποίαν).

in-cendo (in καὶ cando), endi, nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5,2. 2) ἔξαπτω Hn 2,1.

in- cido (in καὶ cado), cīdi,—, 3. (εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.

in-cīp̄io (in καὶ cāp̄io), cēpi, cēptum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἀρχομαι.

in-cīto, 1. (έλαυνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἀμιλλαν).

incognītus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ἀ., κάτοικος.

incredibīlis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὕπτιον τοῦ ρ. dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου

κρεῖττον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία. inde, ἐπίρ., (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα indicium, ii, οὐ., (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.

indīco, 1. δηλῶ, φανερώνω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-dīḡeo (indu [= in] καὶ egeo), ii,—, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ζένης βοηθείας· medicīna (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρείαν) φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5,3.3) προτρέπω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, iδ. induco.

indulgentīa, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dulsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἰμαι (ὑπεροβολικῶς) ἐπιεικής, δὲν πιέζω τούς ὀφειλέτας (νὰ καταβάλωσι τὸ χρέος των εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industrīa, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3,4. 3) ἔθελοπονία A 13 , 4.

in-ēo, ii (σπανιώτ. īvi), ītum, īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e, (in καὶ arma), ἀσπλος.

inertīa, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] ἀτεχνος). 2)

ἡ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥάθυ-
μία, δικνησία.

in-féro, intuli, illatum, inferre,
(εἰσφέρω). 2) bellum in Italia-
liam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ
Θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰτα-
λίαν. ἐπιφέρω arma Italiae (δοτ.)
πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infes-
to ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἔχθρι-
κῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infími, στρογγύλοις (ἰδ. imus), οὐσ., οἱ
ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).

infinítus, (ἀπειρος). 2) ὑπέρμετρος.
in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fiti-
tias ire αἰτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.

ingeniūm, ἵι, οὐ., (ψυή). 2) φυσι-
κὸν δῶρον, εὑφυτόν, πνεῦμα.

injicío [πρόφ. injicío] (in καὶ
iācio), iēci. iectum, 3. ἐμβάλλω,
προξενῶ.

inīři, iniēram, iδ. ineo.

inimicitia, ae, ἔχθρα. Συνήθως
ἐν τῷ πληθ.: ἔχθρικαὶ διαθέσεις.
inimīcus (in καὶ amīcus), ἔχθρι-
κός. inimicissimus, (ἔχθιστος).

2) οὐσ. ὁ θανάσιμος ἔχθρος.
inīqūs (in καὶ aequus) ἄνισος.
2) ἀδικος.

initiūm, ἵι, οὐ., ἀρχή. initio (ἀ-
φαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nītor, innixus sum, innīti,
3. ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, iδ. innitor.

inopía, ae, ἔνδεια, inopia pu-
blica, ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαὶ

τοῦ κράτους δυσχέρειαι.

inprīmis (in καὶ prīmus), ἐπίρρ.,
ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ'
ἔξοχήν, iδια.

iniquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτι-
κὸν δῆμα), λέγω, —εις, -ει..

in-sciēns, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ.
inscientibus iis ἀγνοούντων τού-
των, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidīae, ārum (πληθ.) ἐνέδρα Hn
4,3. 5,3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn
12,2.

insidīor, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐν-
εδρεύω.

in-stitūo(in καὶ statūo), tūi, tū-
tum, 3. (ἰδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀνα-
λαμβάνω Hn 2,4. C 3,3. A 14,2.
3) ἀποφασίζω Hn 8,3.

insūla, ae, νῆσος.

intel-lēgo (inter-lego), exi, ec-
tum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθή-
σεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2)
συμπεραίνω Hn 5,4.

intemperanter, ἐπίρρ., ἀκράτως,
ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ.
ipter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2)
intercedit obtrectatio ἀναφύε-
ται [ὑπάρχει 'ς τὸ μέσον] ἀντα-
γωνισμὸς (ζηλότυπος). querimo-
nia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμ-
πίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι
(περνῶ) A 20,2.

intercessise, iδ. intercedo.

interdum, ἐπίρρ., ἐντοτε.

inter-ěo, iре, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

- λυματι Hn 4,3. Hn 2,4. 2) ἀποθνήσκω (χάνω τὴν ζωήν μου) Hn 13,1.
- interfēci, ἵδ. interficio.
- inter-ficīo (inter καὶ facīo), fēci, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτεῖνω. interficiōr ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
- interficiundus (= interficiendus ἵδ. interficio), φόνευτέος. ad hunc interficiundum πεὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
- interiērim, ἵδ. intereo.
- interim, ἐπίρρ., ἐν τῷ μεταξύ (χρόνῳ).
- interiōr, ἀ. καὶ θ., interius, οὐ., (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, ἵδ. consilium.
- interiōrem, ἵδ. intereo.
- interiōtus, ūs, ἀ., ἀπώλεια, θάνατος.
- inter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσω). 2) me παρεμβαίνω, ἐπεμβαίνω, (δυνείζω χρήματα).
- interpretor, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.
- inter-sum, (ἐν τῷ μέσω εἰμί, παρευρίσκομαι), συμερίζομαι, συμμετέχω, λαμβάνω ἐνεγρὸν μέρος (ἀναμειγνύομαι).
- intestīnum, i, οὐ., ἔντερον. imum intestīnum τὸ δρὸν ἢ ἀπευθυνμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἔντέρου.
- intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἔντος πρβλ. ἔντοσθια ἐκ τοῦ ἔντοσθεν, ἔντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος,
- (ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός). intīme, ἐπίρρ., οἰκειότατα.
- intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἔδον). 2) ἐν τῇ σφαίρᾳ+γεν. Hn 11,4.
- in-věnīo, 4. (εύρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξευρίσκω.
- inventūrus, ἵδ. invenio.
- in-veterasco (ἐν αρχικὸν τοῦ inventero), rāvī,—, . ἐγγησάσκω.
- 2) (ἐπὶ χρέους) διαιωνίζω, διαιωνίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A 2,5.
- invictus (in καὶ vinco), ἀήτητος, ἀνίκητος.
- invidīa, ae, φθόνος.
- invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
- iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι. iocans παίζων, χάριν παιδίζει.
- Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
- ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος (ό ἵδιος). 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς : ἀκριβῶς Hn 10,5.
- irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. δργίζομαι.
- irātus, παρωργισμένος ἵδ. irascor.
- ire, ἀπαρμφ. τοῦ ὅρμ. eo.
- ir-rīdēo (in καὶ rideo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώπτω.
- is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.
- itā, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον, non ita multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας նտεրον, δλίγας ἡμέρας ἔπειτα.

iotaque, καὶ εὕτω (= et ita) A 15,
1. 2) σύνδ. ὅθεν.
itemque = et item ἐπίρρ.) ὥσαύ-
τως, ὡς καί.

iter (ἐκ τοῦ it[īn]er), γεν. itinēris
οὐ., πορεία, πορεία (τοῦ στρατοῦ).
itērum, ἐπίρρ., τὸ δεύτερον Hn 5,3.
C 2,2. 2) δεύτερον Hn 6,1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.
iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ-
πνός, τερψθυμος A 14,1. 2) εὔ-
χαριστος, προσφιλής A 16, 1.
iūdicium (πρόφ. judicium), οὐ, οὐ.
κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6,3.
ἰδ. habeo. 3) (κρίσις) iudicio
(ἀφαιρ.) ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμ-
μένως A 15,3.

iūdico (πρόφ. judico), 1. δικάζω,
καταδικάζω. 2) exulem iudico
aliquem (κρίνω τινὰ ἔξοριστον),
καταδικάζω τινὰ εἰς ἔξορίαν, ἔξο-
ριζω. hostem iudicatum καὶ περ
κριθέντα (κηρυχθέντα) ἔχθρὸν (τῆς
πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω
Hn 13,2 A 13,3. 16,1. 20,5.
4) συνάγω, συμπεραίνω A 15,3.

Iuppīter (πρόφερε Juppīter), γεν.
Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-
φαιρ. Iove, ἀ., Ζεύς, Iuppīter
optimus maximus Ζεύς ἄριστος
μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμήνω, ὁρ-
κίζομαι.
iūs (πρόφ. jus), iuris, οὐ. δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6,3.
3) iuris consultus, ἀ., ὁ νομο-
μαθής, (δεινός νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure
iurando), οὐ., ὅρκος (τῶν πολι-
τῶν). Ὁ ὅρκος τῶν στρατιωτῶν
ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ίδ. iubeo.

iuvencus, i., ἀ., (πρόφ. juvencus),
νέος ταῦρος, μάσχος.

iūvit, ίδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.
iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ'
αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.
πλησίον.

K

kālendae, ērum ἐκ τοῦ (calo =
καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι), τ.ἔ.
ἡ πρώτη ήμέρα ἐκάστου μηνός.
prīdie kal. (=kalendas) Aprīles
τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ
Απριλίου (ἥτοι τῇ 31 Μαρτίου).

Υ

labor, ὅρις, ἀ., μόχθος, ταλαιπωρία.
lacesto, īvi, ītum, 3. «καταπε-
ράζω», προκαλῶ.

lacrima, ae, (δάκρυμα), δάκρυ,
lapis, īdis, ἀ., (λίθος). 2) «δρος»,
«στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
ἐπιθ. miliarīus (= ἔχων 1000), δ
μιλιοδεκτῆς λίθος, τὸ μιλιάριον
(=1000 ρωμαϊκὰ βήματα) ίδε
καὶ passus.

- largitio, ōnis, (φιλωδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἔκλιγάς).
- laus, laudis, ἐπαινος, ἐπαινετικὴ ἀναγνώρισις.
- lautus, (χυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω ὅθεν λελουμένος, λούον σμένος).
- 2) μεγαλοπρεπής, sum imprimis lautus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῆν ἐν πᾶσι λαγῳδίαις»), εἴμαι πολὺ γενναιόδωρος (ἐν τῇ ζωῇ).
- lectīca, ae, (ἐκ τοῦ lectus [ἀκτρον], κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον).
- lecticīla, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectīca), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.
- lectīo, ōnis, ἀναγνώσις.
- lector, ōris; ἀ., ἀναγνώστης.
- legātus, i, ἀ., πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7,2. 12,2. 12,4. 2) δι μετὰ τὸν Ἀρωματῶν ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.
- lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.
- lēvis, e (κοῦφος). 2) δι μὴ ἔχων βασύτητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτὸς A 22,3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἀστατος A 15,1.
- lēvo, 1. ἀνακουφίζω.
- lex, legis, νόμος.
- libenter, ἐπίρρ., ἀσμένως.
- liber, bri, ἀ., βιβλίον.
- liberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἀλευθέριος, εὔγενής, ὑποχρεωτικός.
- leberalītas, atis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.
- liberalīter, ἐπίρρ., φιλοξένως, ἐλευθερίως.
- librarīus, iij, ἀ., (ἀντι)γραφεύς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς δλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.
- littēra, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή.
- 3) Graecae litterae, τὰ ἐλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἐλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχναι (σπουδαὶ) C 3,1, A 1,2.
- 5) ἡ συγγραφική, τὸ συγγράφειν Hn 13,2.
- litterātus (διεδιδαγμένος). 2) κατηρισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).
- lītus, ōris, oύ., ἀκτή, παραλία.
- locuplēto, 1. πλουτίζω (τι διά τινος).
- locus, i, ἀ., (πληθ. loca, ōrum, oύ.) τόπος, μέρος Hm 1,2. Hn 11,1. A 20,1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12,3. τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2,4. Hn 3, 4. εύνοικὸν σημεῖον, εύκαιρια Hm 1,2.
- longē, ἐπίρρ., (μακράν). 2) πολὺ καιρόν. Συγκρ. longīus (=diutius).
- longus, μακρός, σχοινοτενής.
- lumbus, i, ἀ., ἴσχιον (ἐξ οὗ lumbāgo ἴσχιάς, δσφυαλγία).
- luxurīa, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρρ., μᾶλλον.

magister, tri, ἀ., (ἀρχων). 2) magister equitum ἵππαρχος.

magistratus, ūs, ἀ., ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἀρχοντες), οἱ δύο ὑπατοι Hm 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἀρχων A 18,1. 4) τὸ δημόσιον ὥποιόργημα A 18,6.

magnificus, μεγαλοπρεπῆς, (μεγαλοπρεπῶς. ζῶν).

magnitudo, ūs, (μέγεθος). 2) μέγα ποσὸν A 14,3. magnitudo animali μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἔκτεταμένος A. 12,3. 2) πολυάριθμος Hn 3,2.

magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4,1. C 1,2. 3,1. A 2,4. 16,1. 20,5. Συγχριτ. maior ἀ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiores, um, ἀ., οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ. maximus μέγιστος.

mālē, ἐπίρρ., κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς. mallem, πρτ. ὑποτ. τοῦ δ. malo. malo, malī, malle (mage [= magis] + volo), μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.

mālum, i, οὐ., τὸ κακόν, τὸ δεινόν.

malum externum δ (πλήξης δεινῶν) ἔξωτερικός πόλεμος Hm 2,1.

Πληθ. mala, ūrum, οὐ., ἡ δεινὴ Θέσις Hm 2,3.

manceps, cípis, ἀ., (δ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullus rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do), 1. παραγγέλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός. mānēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.

mansi, ἰδ. maneo.

manus, ūs, χείρ ἰδ. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4,3.

mare, is, οὐ., θάλασσα. et terrā et marī καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4,1.

maritīmus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6,1.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonium, ūi, οὐ., γάμος, συνοικέσιον.

matūrē, ἐπίρρ., προώρως.

maximus, ἰδ. magnus.

medicīna, ae, φάρμακον, ιατρικόν. medicus, i, ἀ., ιατρός.

medimnus, i, ἀ., μέδιμνος (μέτρον ἀττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. 'Ο ἀττικὸς μέδιμνος ἦτο (= modii) περίπου λίτραι 52, 53.

mediōcris, e, μέτριος, μέσος A 13,3. 2) μηδέ. μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13,4.

medītor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω).

- měmor, ὅρις, μάνημαν.
memoría, ae, (μάνημη). 2) φήμη,
διήγησις, διάδοσις Hn 8,2,3) μνή-
μη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13,3.
mendacium, γῆ, οὐ., ψεῦδος.
mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρό-
νημα.
mensis, is, ἀ., μῆν. in singulos
menses καθ' ἔκαστον μῆνα, μηνι-
αίως.
mensura, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
mentio, δηνις, μνεία. mentione
factā μνείας γενομένης.
mercennariūs, μισθοφοριකός.
merēo, γῆ, ītum, 2. (ἀξιός εἰμι).
2) primum stipendum mereo
τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μι-
σθιοῦ εἴμαι ἀξιος, τελῶ (κάμνω)
τὴν πρώτην στρατείαν.
meritō, ἐπίρρ. δικαίως.
-met, μόρ. ἐγκλιτ. γε id. egomet.
metior, mensus sum, 4. ἀποθ.
μετρῶ.
meus, ἐμός.
mihi, δοτ. τοῦ ego.
mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā
μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάξτω
τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
miles, lītis, ἀ., στρατιώτης.
mille, ἄκλ., χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ.
milia passuum trecenta χιλιάδες
βημάτων τριακόσιαι.
mīnor, ἀ., καὶ θ., mīnus οὐ. (γεν.
minōris συγκρ. τοῦ parvus),
μικρότερος. minor quinque et
viginti annis natus (id. nascor)
- ἥσσων τῶν πέντε καὶ εἷκοσιν ἐτῶν
γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν,
μόλις εἰκοσιπενταετής.
mīnus, συγκρ. ἐπίρρ., ἥττον, ὀλι-
γώτερον. minus robustus=non
robustus ὅχι τόσον ἴσχυρός, ὀλι-
γον ἴσχυρός.
mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήτ-
τομι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
mīsi, id. mitto.
mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω,
στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπι-
στέλλω A 16,3. 20,1.
moderatīo, δηnis, μετριασμός, ἡ
(ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) με-
τριότης, περιορισμός.
modīcus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
modīus, īi, ἀ., μόδιος (μέτρον σι-
τηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας=1/6
τοῦ ἀττικοῦ μεδίμνου). Γεν. πληθ.
(ώς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
mōdō, ἐπίρρ., μόνον. modo-mo-
do ὁτὲ μὲν-ὁτὲ δέ. non modo...
sed etiam οὖ μόνον ἀλλὰ καὶ.
mōdus, i, ἀ., τρόπος 2) modus
mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ
μετρεῖν (ἥτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2,6.
mons, montis, ἀ., ὄρος.
monumentum, i, οὐ., (μνημεῖον).
2) τάφος (=sepulcrum).
morbus, i., ἀ., νόσος. morbus ocu-
lorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλ-
μῶν, ὀφθαλμία.
mōdior, mortuus sum, mōri, 3.
ἀποθ. ἀποθνήσκω.
mōror, 1. ἀποθ., διατρίβω. cum diu

tius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἡ ὁ σὸν ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, κατελαμβάνω θέσιν) ἐπὶ στρατηγῶν Hn 5,1. 3) διατείβω (ἐπὶ τόπου) A 20,1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἀ., ἔθος A 6,2. 2) πληθ. (ἡθικῶς) ὁ γαραγήρ, τὸ ξθος C 3,5. A 5,3. 14,2. 19,1. 3) τὰ ἥθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3,3. τὰ ἥθη (τῶν προγόνων) A 18,1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω) 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ῶστε οὗτοι νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος).

multitūdo, ἵnis, πληθύς, πλῆθος, συμῆνος (κοπάδι).

multō, ἐπίρρ., πολλῷ, πολὺ.

multus, πολὺς Hn 1,2. 5,3. 2) πολύς, ὑπερβολικὸς A 13,5. 3) οὖσ. multa, ὅρυμ, οὖ., πολλὰ Hn 2,3. 4) πολύς, μέγας C 3,4.

munditía, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας).

municipiūm, ἱ, οὖ., ισοτελῆς πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς 'Ρώμης κειμένη, ίδια ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ίδίους νόμους καὶ ὑπὸ ίδίους ἀρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ ἑωμαίου πολίτου.

munīo, īvi, ītum, 4. (ὄχυρω). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος)= κατασκευάζω (ἀνοίγω), γαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, īris, οὖ., λειτουργία, (καθῆκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7,3. 12,3. 3) munus fortunae εὔνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, i, ἀ., (τοῖχος). 2) muri (πληθ.). τὰ τείχη τῆς πόλης τείχισμα. mutatio, ὅνις, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάτωσις (ταραχή). mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, īd. nanciscor.

nam, σύνδ., διότι.

namque, σύνδ., διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci 3. ἀποθ. λαγγάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρῳ (ώς) ἐπαρχίαν λαχῶν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπτίτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον: ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγοῦμαι.

nāscor, nātus sum, nāsci, 2. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ.= Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natīo, ὅνις, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22,2. 2) χαρακτήρ, φύσις, φυσική κλίσις, τὸ φυσικὸν A 5,1. 17,3.

natus, ἴδ. nascor.

naufragium, ᾧ, οὐ., ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός, castra nautica, τὸ ὄρμητήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, δστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὁχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).

navalis, e, ναυτικός proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

νῆ, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ., ἵνα μή, δπως μή.

-πέ, μόρ. ἐγκλιτ., εἰ, ἀν...

νέος ἡ πέque, σύνδ., οὔτε, μήτε, καὶ οὕ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή. necesse, ἀκλ., necesse est δεῖ, ἀνάγκη εἶναι.

necessitudo, ἕνις, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακός). C 1,3.

Οἱ ταμίαι ἡσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὓς ὁ κλῆρος (=sors, τ.ἔ. ἡ τοῦ θείου κρίσις) εἶχεν αὐτοὺς ὑπηργμένους δι' ἀρρήκτου ἡθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἔκεινου, ὁ δόποις συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitudo. 3) οἰκειότης, στενὸς δεσμὸς ἡ σχέσις μεταξὺ συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενίας A 19,4.

nefās (νέ καὶ fās), (μόνον κατ' ὅνομ. καὶ αἰτ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅ, τι ἀπαγορεύει ὁ θεῖος καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ιεροσυλία ἴδ. duco ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀξιοῦμαι Hn 12,3. λέγω ὅτι δέν... Hm 1,5.

negōtium, ᾧ)nec καὶ otium), ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullius, δοτ. nemīni, αἰτ. nemīnem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ νέ καὶ hēmo [=homo]), οὐδεὶς A 6,3. 2) ἐπιθετικῶς = nullus A 19,3.

neptis, is, ἐγγόνη.

neque, ἴδ. nec. 2) neque multo post οὐ πολλῷ ὕστερον, μετ' οὐ πολύ.

néuter(νέ-ύter),néutra, néutrum οὐδέτερος. in néutram partem, εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε πάρα πολύ, οὔτε πολὺ ὀλίγον) ἴδ. conspicio.

nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nullī rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ., κατ' οὐδέν A 21,5.

nihilo, ἐπίρρ., (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ nihilum, i, οὐ., οὐδέν). nihilo setiūs οὐδὲν ἥττον.

ni-si, σύνδ. εἰμή, ἐὰν μή (=si non).

nego nisi (=dico non..nisi) λέγω ὅτι δέν... ἐὰν μή, λέγω ὅτι τότε μόνον..., ἐὰν.

nob̄ilis, e, (γνωστός [ἐκ τοῦ no-b̄o]). 2) οὐσ. πληθ. nobiles, ūm ἀ., οἱ εὐγενεῖς. Οὔτως ἐκαλοῦντο ἐν

‘Ρώμη ἔκεινοι, ὅν οἱ πρόγονοι
ἥρξαν ἀνωτέρας ἀρχὰς C 2,3. 3)
ὸνομαστός. nobilis feror φέρομαι,
θεωροῦμαι (ὅν νέος) διακεκριμέ-
νος A 3,2.

nocendus, iδ. noceo.

nocēo, εἴπι,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλά-
πτω.

noctū, ἐπίρρ., νύκτωρ, (ἐν καιρῷ)
νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ne-vōlo), nolūi, nol-
le (ἀνώμ.), δὲν θέλω.

nomen, īnis, οὐ., ὄνομα. sine no-
minibus ἄνευ ὄνομάτων, (ἄνευ
δῆλωσεως ἐκάστοτε τοῦ ὄνόμα-
τος). suo nomine iδ. suus.

nomīno, 1. ὄνομάζω.

nōn, οὐ., οὐκ, δχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ., ἐνενήκοντα.

nonnihil, ἔστιν ὅ τι, τί . nonnihil
tempōris τὶ χρόνου, χρόνον τινά.
οὐσ. nonnulli, ὅrum, ἀ., τινές.

nōpus, ἔνατος.

notit̄ia, ae, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3,4.
A 18,2. ἀναφέρω, μνημονεύω A 18,3.
novem, ἐννέα.

nōvus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nūbo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ
πέπλου), 2) ἐπὶ γυναικός alicui
λαμβάνω τινὰ σύζυγον (ὑπαγρεύ-
ομαι).

nullus, (γεν. nullius, δοτ. nullī,
κλπ.) οὐδεὶς C 2,4. A 6,3. 14,3.
18,2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5,1.

num, (μάρ. ἐρωτημ.), εἰ, ᾧ...
numerus, i, ἀ., ἀριθμὸς A 12,4.

2) δύναμις Hn 2,1.

numquam, ἐπίρρ., οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ., νῦν, τώρα.

nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptiae, ārum, μόνον κατὰ πληθ.

(ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

nūpta, μτχ. iδ. nubo.

O

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔ-
νεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) ob-
ductā nocte (ἐνν. c a e l o) ἐξα-
πλωθείσης τῆς νυκτὸς (ἐπὶ τοῦ
οὐρανοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑ-
πὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός, (ἐν νυ-
κτὶ σκοτεινῇ).

obductus, iδ. obduco.

obiēci, iδ. obicio.

običio (πρόφ. objicío), ob καὶ
jacio), iēci, iectum, 3. (προβάλ-
λω). 2) me ἀντεπέξέρχομαι, ἀντι-
τάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσο-
μαι: quo repentinō visu obiecto
οὗ (= τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδο-
κήτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ
τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τού-
του φαινομένου.

obītus, ūs, ἀ., (ob+eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob καὶ sacro), 1. ἐξορ-
κίζω, īkēteúω iδ. orō.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἐπομαι).

2) studiis (δοτ.) = εῖμαι (ψυχῇ
καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς

- τὰς μιλέτας, ἐπιδίδομαι.
observantia, ae, (λεπτή εὐλάβεια).
μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπι-
φυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης
πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως).
obses, obſidēs, ἀ., δύμηρος.
ob-sidēo (ob καὶ s̄deo), s̄di,
sessum, 2. πολιορκῶ.
obstinatīo, ūnis, ἴσχυρογνωμοσύνη
taciturnā obstinatione διὰ τῆς
σιωπῆς ἃς ἴσχυρογνωμοσύνης, διὰ
τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.
obtestatīo, ūnis (ἐπιμαχτυρία).
obtestationes patris oī τοῦ· πα-
τέδος ἔξορκισμοί, (αἱ θερμαὶ) i-
κεσίαι (παρακλήσεις) τοῦ πατέδος.
obtīgi, id. obtingo.
ob-tēnēo (ob καὶ tēnēo), tinēi,
tentum 2. κατέχω, καταλαμβάνω
A 6,4. 2) διατηρῶ A 1,1.
ob-tingo (ob καὶ tango), tīgi,—,3.
(ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,
κλήψω δίδομαι.
obtrectatīo, ūnis, (κακοήθης) ἀ-
μιλλα, κακεντρεχής ἀνταγωνισμός.
obvīam, (ἐπέρρ. εἰς ὑπάντησιν). 2)
obvīam venio ἀντεπέξερχομαι, ἀν-
τιτάσσομαι id. καὶ venio.
occasio, ūnis, εύκαιρία.
oc-cēdo (ob καὶ caedo κόπτω), cī-
di, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ
πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre
occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος,
μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.
occupatīo, onis, ἀσχολία, ἐνασχό-
λησις.
- oc-cōpo (ob-cōpīo), 1. κατέχω.
sum occupatus in apparando
(ἔνν. b e l l u m ἡ c o p i a s) εῖ-
μαι ἀπησχολημένος περὶ τὸ παρα-
σκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πο-
λεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολε-
μικὴν πασασκευὴν. occupo saltūs,
exītūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω, κα-
ταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς
ἔξοδους.
octoginta, διγοήκοντα.
ocūlus, i, ἀ., δρθαλμός.
odīum, ūi, ū., μῖσος. odium pa-
ternum τὸ (παρά) τοῦ πατρὸς
κληρονομικὸν μῖσος.
of-fendo, ndi, nsum, 3. προσ-
κρούω, (πειράζω).
offensio, ūnis, σύγκρουσις, δυσα-
ρέσκεια, δυσαρέστησις.
officīum, ūi, ū., 1) (προθυμία εἰς
τὸ ἔξυπηρετεῖν), ἔξυπηρετικότης,
καλωσύνη A 2,6. 2) ἔφεσις τοῦ
ποιῆσαι τὸ καθῆκον, συναίσθησις ἢ
ἐπίγνωσις τοῦ καθήκοντος, κα-
θῆκον A 6,5.
o-mitto (ob καὶ mitto), 3. πα-α-
λείπω (ἐν τῇ διηγήσει).
omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος,
ὅλοκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3,2.
14,3.
opēra, ae (ἐγχασία, προσπάθεια).
2) cuius operā (ἀφαῖρ.) οὖς τῇ ἐν-
εργείᾳ (παροτρύνσει, ὑπαιτιότητι)
Hn 7,3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1,1.
operīo, rūi, rtum, 4. καλύπτω,
σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.

oppīdum, i., οὐ., πόλις.

op-plēo, ἔvi, ētum, 2. πληρῶ. (γεμίζω).

oppīlētus, iδ. oppleo.

op-prīmo (ob καὶ prēmo), pressi, pressum, 3 (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.

op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obstdēo), 1. πολιορκῶ.

ops (ἐν τῷ ἐνικῶ ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ. ope) πληθ. opes (γεν. opum), δύναμις, ἰσχὺς Hn 10,2. 2) βοήθεια Hn 1,3. 3) χειρατικὰ μέσα, πειρουσία A 2,3.4.

optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus), ἀξιστος, ἔξαιρετος, ἔξαισιος, ἐπιτηδιότατος, ἐπιδεξιώτατος.

oratīo, ὅnis, λόγος, δμιλία (σύντομος) A 22,1. 2) λόγος γραπτὸς C 3,3.

orātor, ὅris, ἀ., δήτωρ.

orbis, is, ἀ., (κύκλος). 2) orbis terrārum ἡ οἰκουμένη.

ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne enumēro) ἐν (χρονολογικῇ) διαδοχῇ καταγράφω.

ordo, ordīnis, ἀ., τάξις A 18,3. 2) τάξις θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13, 6. ordo equester ἡ ἵππας τάξις, ἡ τάξις τῶν ἵππων, ἡ ἵππικὴ τάξις.

origīno, gīnis, (γένεσις). Πληθ. Origīnes «Ἄρχαι» C 3,3. 3) γένος, οἰκογένεια A 1,1. 3) familia-

rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18,2.

orīor, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) orior a+ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἔνει τῆς α προθέσ.) κατάγομαι ἀπό... — notans quis a quōque (=et a quo) ortus (ἔνν. e s s e t) quos honores (cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ῆτο] (πᾶς ὁνομάζετο) [καὶ] ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχὰς (τιμητικὰ ἀξιώματα) κατέλαβε καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18,3.

oris, iδ. os.

ornātus, (κεκοσμημένος). 2) ἔξωπλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργίσκον), μεθ' ὅλης τῆς σκευῆς του. Hn 3,4.

orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεῖζω, λαμπρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsēcro θερμῶς ἴκετεύω, (ἐξορκίζω) iδ. obsecro.

ortus, iδ. orior.

ōs, ὅris, οὐ., (στόμα). 2) (φωνητικὸν ὄργανον), προφορά.

oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.

os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δεικνύω Hn 11,2. 2) δηλῶ Hn 12,5.

ostentatiō, ὅnis, μεγαλαυχία, κακὴ σησις, ἐπιδειξις (ματαία).

otīum, ii, οὐ., (ἀπραγμοσύνη). 2) (ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡσυχία) «ἀσφάλεια καὶ γαλήνη» εἰς ἡνη (ἀντίθ. bellum).

P

paci, δοτ. τοῦ pax.
 paene, ἐπίρρ., σχεδόν.
 palam, ἐπίρρ., (φανερῶς), ἵδ. facio.
 par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ὕστος.
 pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,
 δηλ. (χρονολογικῶς) C 3,4. par
 non sum ὕστος δὲν εἴμαι, (ἀριθμη-
 τικῶς εἴμαι κατώτερος). par prin-
 cipibus (δοτ.) ὅμοιος τοῖς μεγά-
 λοις (τ.ξ. ἔγιώριζε νὰ τηξῇ τὴν
 ἐμπέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-
 σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).
 par... ας ὅμοιος... ἥ, ὅμοιος...
 καί, ὅμοιός τινι... ...in pari peri-
 culo sum εἴμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-
 στάσει) ὅμοιος κι δύνου Hm 2,1.
 pārō, γύι,—, 2. (φαίνεμαι). 2)
 ὑπακούω, πείθομαι.
 pārō, 1. bellum παρασκευάζω πό-
 λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-
 λεμον.
 pars, partis, μέρος, τμῆμα A 2,3.
 2) πλευρὰ Hn 12,3. 3) κόμμα A
 2,2 partes Sullānae (Cinnānae)
 ἥ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ
 Κίννα). partes optīmae τὸ ἀρι-
 στοκατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγληγι-
 κὸν) κόμμα, ἦτοι οἱ optimātes,
 (γεν.) -ium.

parum, ἐπίρρ., δλίγον. non parum
 ὅχι μικρόν, ἴκανῶς, ἀρκούντως.
 passus, Hn 13,3. A 2,4. ἵδ. patior.
 passus, ὄν, ἀ., βῆμα (ρώμ. βῆμα
 =5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρου. 'Ε-
 πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ

mille) passūnum decem = χιλιάδες
 βημάτων δέκα (=10 ρώμ. μίλια),
 δηλ. 14.800 μ., ἤτοι 15 περίπου
 χιλιόμετρα.

patefācio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ
 facio ἀνεῳχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.
 loca τὰ δύσβατα μέρη κάμνω βα-
 τά, προσιτά, ἀνοίγω δρόμους, ὁ-
 δοποιῶ τὰ ἀβατά.

patefēci, ἵδ. patefacio.

patēo, tūi,—, 2. ἀναπέπταμαι. ho-
 nores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-
 ναπέπτανται (εἰναι προσιτά), ἡ
 πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουστα εἰναι ἐ-
 λευθέρα (ἀνοικτή).

pater, tris, ἀ., πατήρ. 2) πληθ. ὡς
 τιμητική προσωνυμία τῶν συγ-
 κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους).
 patres conscripti (=senatores)
 [ἵδ. conscriptus]. pater familias
 (familias εἰναι ἀρχαῖδος τύπος
 τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἀ.,
 ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
 paternus, πατρικός, τοῦ πατέρος.
 pātior, passus sum, pāti, 3. ἀποθ.
 ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15,1. 2) ἐ-
 πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,
 3. A 2,4. 5.

patrīa, ae, πατρίς

pāucus, (πεβλ. παῦ-ρος, σχεδὸν
 μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), δλίγοι
 (τὸν ἀριθμόν).

pāulum, ἐπίρρ., μικρόν, δλίγον. pau-
 lum modo δλίγον μόνον.

pāx, pācis, (εἰςήνη). 2) σύναψις εἰςή-
 νης, συνομολόγησις εἰςήνης A18,2.

pecunia, ae, χρήματα, περιουσία.
pecuniōsus, πολυχρήματος, εύκα-
τάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς
ξηφᾶς.

pedisēquus, i, ἀ., (pes καὶ sequor)
δ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ή
συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμε-
νον).

pello, pepūli, pulsum, 3. ὡθῶ,
ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀπο-
κρούω, νικῶ.

pendo, pependi, pensum, 3. (στα-
θμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.

pepūli, id. pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.):
α) τοπικῶς. Hn 4,2. per lumbos
κατὰ τὰ ἴσχια. β) πρὸς δήλωσιν
τῆς αἰτίας: per senatum ἔνεκα
τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ
ἐπιτεπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρ., πάνυ ἐξ ἵσου,
(πάιν όμοίως), κατὰ κανόνα, κα-
νονικῶς.

per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέ-
ρας. rebus peractis τῶν πραγμά-
των εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν
διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).
propositum φέρω εἰς πέρας τὸν
σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consu-
latu peracto τῆς ὑπατείας περα-
τωθείσης (μετὰ τὴν ληξὶν τῆς ὑ-
πατείας).

perceptus, id. habeo.

per-cīp̄io (per-cāp̄io), cēpi, cēp-
tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνω-

ρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn
4,3.

peregrinat̄io, ōnis, ἀποδημία, δια-
τριβὴ ἐν ξένῃ χώρᾳ.

per-ēo, ūi, ūtum, ūre, ἀπόλλυμα,
ἀποθνήσκω.

per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω.
perfunctus, id. perfungor.

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ-
(ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.)
ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνάω)
μόχθους.

pericūlum, i, οὐ., κίνδυνος.

peritūrus, id. pereo.

perītus, ἐμπειρος.

per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ ηὰ δι-
έλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) κα-
ταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός),
ἔξαρτω τι ἀπό τινος (προσάρπου),
perpetūo, ἐπίρρ., διηνεκῶς, ἀδια-
λείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.

perpetūus, (διηνεκής), ὅλος C 1,3.

2) odium perpetuum μῆσος διαρ-
κές, ἀδιάλειπτον, ἀσβεστον Hm
4,3.

per-scrībo, 3. γράφω, ἰστορῶ (λε-
πτομερῶς, διεξιδικῶς, ἀκριβῶς).

perseccūtus, id. persēquor.

per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκα-
ταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς
Hm 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γρα-
φῆ) ἐκθέτω, ἐγγράφως (κατὰ χρο-
νολογικὴν σειρὰν) περιγράφω, πρα-
γματεύομαι C 3,4.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
persuasēram, iδ. persuadeo.

(pertaedet), pertaesum est, 2. ἀπέρσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) negotii suscepti κόρος, ἀηδία, ἀνία (βαρεμός) ἔλασθε με τοῦ ἀναληφθέντος (ὑπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἔγκαταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν ἔργον.

per-terrēo, rūi, rītum, 2. καταπλήττω.

perterrītus, iδ. perterreo.

pertinaciā, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπιμονή.

pertīnēo (per-tēneō), tinūi, (tentum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ. per-tūrbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.

per-vēnio, 4. ἀφικνοῦμαι, pervenio ad desperationem περιέρχομαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-ἀπελπίζω (ἀπελπίζομαι).

per-verto, 3. (ἀναστρέφω). 2) perverto mores διαστρέφω, διαφεύρω τὰ ζῆθη.

petiērim=petiverim, iδ. peto. pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (δρυμῶ, πέβλ. πέτομαι), ἐπιφέρομαι 2) peto ut παρακαλῶ νά... 3) Etruriam διευθύνομαι εἰς Ἐ. Hn 4,2. 4) honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα salutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζητοῦμαι.

piētas, ātis, (εὐσέβεια, αἰσθημα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-

τας εἰς οὓς τοῦτο διφέύλεται, ήτοι: πρὸς θεούς, πατρίδα, γονεῖς καὶ στενοὺς συγγενεῖς.). 2) σεβασμός, εὐσέβεια, ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἀγάπη A 5,1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπη A 17,1. plebes, ēi, ὁ λαός (ώς τάξις; ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους καὶ τὴν σύγκλητον) iδ. tribunus-plerīque, pleraequē, plerāque, οἱ πολλοί, ἡ πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ., ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὐ., μόλυβδος.

plurīmus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖστος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus) πλείων, πλέον. plures (ἀριθμὸς μέγας ἀριθμὸς ὥπλισμάνων. 2) plus ώς οὖσ. οὐδέτ. (μετὰ γεν.): plus salis πλέον κομψότητος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ώς ἐπίρρ., πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνήθ. πληθ. Poeni, ȕrum, καὶ ἐπίθετον Poenicus, (iδὲ Πίνακα ίστορ. καὶ γεωγραφ.) ἀντὶ Punīcus = Karthaginiensis (πέβλ. poena [ποινή] — pūnio, moenia—mūnio).

poēta, ae, ἀ., ποιητής.

poētīcē, ēs, (αἰτ.-en), (έλληνική καὶ ρωμαϊκή) ποίησις.

poētīcus, ποιητικός, ἀφορῶν (εἰς..).

pol-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ. ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή. pompa ƒunēris πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπής κηδεία (ἀκολουθία ταφῆς).

pōno, posūi, posītum 3. (τίθημι). 2) principem (τάττω τινὰ) ἀρχηγὸν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπεδεύω. pono statuam ἴδρυω, ἀνεγείρω ἀδιάντα.

popūlus, i, ἀ., λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ɔnis, κτῆσις (ἰδίᾳ κτῆσις ἀκινήτου), κτῆμα.

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possūm.

possum, potūi, posse, δύναμι. ut omnes honores quos possent (ἐνν. h a b e r e) haberent ὥστε νὰ ἐπιδιψψιλέύσωσι πάσας τὰς τιμάς, ἄς ήδύναντο νὰ (ἐπιδιψψιλέύσωσιν).

post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ. 2) ἐπίρρ., ἔπειτα. multo post πολλῷ (πολὺ) υστερον.

postēā, ἐπίρρ., υστερον, μετὰ ταῦτα. posteāquam, σύνδ. ἀφοῦ = postquam.

postērus, υστερος, υστερος.

postquam, σύνδ. μετὰ πρκμ. ὁριστ.

ώς, ἀφοῦ. 2) μετὰ υπερσυντ. ὁριστ. υστερον ἥ, ἔξ οὗ, ἀφ' οὗ. postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ ἀπέμφ.). Hn 12,3.

posuero, lđ. pono.

potens, ntis (δυνάμενος). 2) υ-

περθ. potentissimus μέγα δυνάμενος, μεγίστην ἐπιφροὴν ἔχων (ἀσκῶν).

potentia, ae, ίσχυς (προσωπικὴ ἐπιφροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ίσχυν τῶν νόμων), αὐθαίρεσία.

potēram, πρτ. ὁριστ. τοῦ possūm potestas, ἀτις, δύναμις, ίσχυς A 4,1. 2) ἔξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C 2,3. 3) sum in potestate meā εἴμαι αὐτεξουσιος, δὲν ἔξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatē sui facere πάρεχω λαβήν. τοῦ ἔαυτοῦ μου πρός τινα, ἀφίνω τὸν ἔαυτόν μου ἐκτεθειμένον, ὥστε νὰ συλληφθῇ ὑπό τινος (ώς αἰχμάλωτος).

potiūs, ἐπίρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπερθ. potissimum μάλιστα, κατὰ ποτίμησιν, κατὰ πρώτων Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ' ἔξοχὴν A 3,3.

potuero, id. possūm. potuisse, πρκμ. ἀπέμφ. τοῦ ḥ. possūm.

praekeō (prae καὶ hæbeo), būi, bītum, 2. (παρέχω). 2) me εᾶdem diligentia (ἀφαιρ.) διεκινύω δμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν : παρέχω ἐμαυτὸν δμοίας περισκέψως).

praeceptum, i, οὐ., διδασκαλία. δόγμα A 17,3. 2) διαταγὴ, ἐ. τολή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γν.: κατὰ διαταγὴν (τινος) Hn 11,4.

prae-c̄p̄io (prae καὶ c̄p̄io) προλαμβάνω. 2) ut διατάσσω... νά.

praecriue, ἐπίρ., ὅλως ίδιαιτέρως,

έξαιρέτως.

prae-dico, 3. προλέγω A 16,4.
prae-dico, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω
A 13,7.

praedictum, ᾧ, οὐ., κτῆμα, γαιοκτη-
σία.

praeesse, id. praesum.

praefectūra, ae, ἀξίωμα ἐν τῷ στρα-
τῷ προερχόμενον ἐν τῇ διοικήσει
ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπά-
του ἢ στρατηγοῦ εἰς ῥώμη. ἵππεῖς,
διοίκησις, ὑπαγχία.

praefectus, i, ἀ., ἐπιτηρητής, ἐπό-
πτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοι-
χεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ἄρωμῃ.
praefui, id. praesum.

praemium, ᾧ, οὐ., βραβεῖον, ἀντα-
μοιβή.

praes, praedis, ἀ., (ἡ ὑπὲρ ἐργο-
λήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδο-
μένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.

prae-scrībo, 3. (προγράφω). 2)
ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλω, προ-
διαγράφω, διατάσσω.

praesens, ntis, παρών id. praesum.

praesidium, ᾧ, οὐ., (φρουρά, στρα-
τός). 2) πληθ.= castra nautica.

praestitisse, id. praesto.

prae-sto, stīti, stītum, 1. ὑπερ-
βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn
1,2. A 3,3. 18,5. 2) ἐκτελῶ, πα-
γματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15,1.

prae-sum, fūi, esse (προτεσταμαι).
2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ

praesse coepit (praefuit ἤρξε).
3) potestati προτεσταμαι: ἔχουσίας.
διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξίωμα.
praeter, πρόθ. μετ' αἰτ., πλὴν, ἔκτος
Hn 3,4. A 14,3. 2) παρά+αἰτ.
Hn 12,5. 3) κατ' ἔξαρεσιν, ἔκτὸς
A 1,3. 2,4.

praeter-ēā, ἐπίρρ., ἔκτὸς τούτων,
πρὸς τούτοις, πλὴν τούτου.

praeter-ēo, ᾧ, ἴτυ, ἕτερος, παρέ-
χομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
praeterībo, id. praetereo.

praeterquam, ἐπίρρ., ἔκτος, πλὴν.

praeterquam quod ἔκτὸς διτι.
praetor, ὄρις, ἀ., (πραίτωρ), στρα-
τηγὸς (τὸ ὕπατον πολιτικὸν ἀξίω-
μα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).

praetūra, ae, στρατηγία.

prēces, γεν. precum (κατὰ πληθ.)
δέησις, παράκλησις.

prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
ζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς),
πρόσκειμαι. 2) premor valetu-
dīne κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθε-
νείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια)-
pretium, ᾧ, οὐ., (τιμὴ). 2) ἀργύ-
ριον, χρήματα.

(prefix), id. preces.

priidīē, ἐπίρρ., τῇ προτεραιά. pri-
die Kal(endas) Aprīles τῇ προ-
τεραιά τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπρι-
λίου (τῇ 31ῃ Μαρτίου).

prīmo, ἐπίρρ., πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
prīnum= primo, ὁ idē.

prīmus, πρῶτος.

prīnceps, cīpis, ἀ., (ἄρχων), πρῶ-

τος Hm 3,3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2,6. ἡγεμῶν A 20,5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17,3.) πληθ. *principes* οἱ πρόκριτοι (πολῖται), οἱ μεγάλοι Hn 9,3. A 3,1. 4) *principes* οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοί ἄνδρες A 16,4. 19,2.

principatūs, ūs, ἀ., ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4. (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2,2.

prior, ἀ., καὶ θ., *prius*, οὐ. (γεν. *priōris*) συγκρ. πρότερος.

pristīnus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ., πρότερον.

priusquam, σύνδ., πρὸν ἦ, πρὸν. *privātus*, i, ἀ., ὁ ἴδιωτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i, ἀ., ὁ περόγονος, (ὅ προγόνος).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ. πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρός...

probabilis, e, (εὔλογος, πιθανός). 2) δόκιμος.

prōbō, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratīo, ūnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοίκησις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-eūtro, 1. *negotia* φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

prodītus, iδ. *prodo*.

pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέρω) 2. *memoriae* (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). *memoria* pro-

dita est εἰδῆσις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) *dolo* (ἀφαιρ.) in *proelium* προάγω διὰ δόλου, δελεάζω πρὸς μάχην. 3) *vitam* μηκύνω (παρατείνω) τὴν ζωὴν.

productus, iδ. *prodūco*.

proelīum, ūi, οὐ., (συμπλοκή). 2) μάχη. *navale proelium* (ναυτικὴ μάχη), *ναυμαχία*.

profectus, iδ. *proficiscor*.

professus, iδ. *profiteor*.

proficiscens (ἀντὶ *profectūrus* = μέλλων νὰ πορευθῇ) Hn 2,3. iδ. *proficiscor*.

pro-ficiscor, *fectus sum*, *proficiisci*, 3. ἀποθ. πορεύομαι. Hn 2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1. *in castra* εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor (*pro-fāteor*), *fessus sum*. 2. ἀποθ. ὅμοιογῶ, λέγω.

pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.

pro-fūgīo, 3. (προφεύγω). 2) δομοφεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7,6.

progressus, ūs, ἀ., πρόοδος, προκοπή.

pro-hībēo (*pro-hābeo*), *būi*, *bītum*, 2. ἀπείργω. *transitū* (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

prolābor, *lapsus sum*, *lābi*, 3.

ἀποθ. (πρόσω διλισθαίνω). 2) ἐπικτηρίου : εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρευσιν).

pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπι-
σχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀ-
παγγέλλω, ἀπομνημονεύω.

1. propago, 1. διαδίδω, (μεταφυ-
τεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω
τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.

2. prapago, ḡnis, (βλάστημα ἀμ-
πέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰ-
κογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον,
(στέμμα οἰκογενειακόν),

propat̄lum, i, οὐ. (κυρ. μέρος
ἐκτειθέμενον εἰς τὰ ὅμματα πάν-
των), προαύλιον, αὐλή.

prop̄erē, ἐπίρρ., ταχέως, ἐν σπουδῇ.

propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησιόχω-
ρος.

proprius, ἐπίρρ. (συγχρ. τοῦ prope
ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.

pro-pōno, 3. (προτίθημι). 2) quaes-
tionem προβάλλω, (προτείνω) ζή-
τημι. remedia προτείνω (δρίζω)
φάρμακα.

propositum, i, οὐ,. (τὸ προκείμε-
νον), σκοπός.

propter, πρόθ. (μετ. αἰτ.) , ἔνεκα,
διὰ + αἰτ.

pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3..
(ἔξοφμῶ).

2) tanta vis morbi
prorūpit τοσαύτη ὁρμὴ τῆς νῆσου
ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς
ἐνέπεσεν (ἔξεδηλώθη) ἡ νόσος.

pre-s̄equor, 3. ἀπόθ. προπέμπω.

prosperitas, ἄτις, εὐτυχία A 19,3.
prosperitas valetudinis ἀκμὴ εὐ-

ρωστίας, καλὴ (ἄκρα) ὑγεία.

pro-sp̄c̄io (pro-sp̄c̄io), spexi,
spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω
μακράν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπίρρ., «καθ' ὅ», ὡς, καθά-
περ.

provīdēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμ-
βάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέ-
τρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.

provincia, ae, ἐπαρχία.

prox̄imus, ὑπερθ. (τοῦ prop̄ior), ἐγ-
γύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4.

2) προσεχῆς Hn 3,2.

prudentia, ae, εὐφυΐα, πρόνοια,
περίσκεψις, ψυχραιμία. 2) τέχνα-
σμα Hn 11,7.

publīco, 1. (δημοσίω). 2) bona δη-
μεύω τὴν περιουσίαν.

publīcē, ἐπίρρ., (δημοσία). 2) ἐν
δύναματι τῆς πολιτείας A 3,1. δη-
μοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn
3,1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δη-
μοσίου. A 2,4. 3,1.

publīcus, δημόσιος, τοῦ κατάτους.

puer, ēri, ἀ., παις, νεανίας. 2) δοῦλος
(ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παις»,
γκαρσὸν) Hn 12,4. 12,5. A 13,5.

puerīlis, e, παιδικός.

pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerīlus, i, ἀ., μικρὸν παιδίον.

pugna, ae, μάχη, πόλεμος.

pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam
πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pug-
natā ταύτης τῆς μάχης πολεμη-
θείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομέ-
νης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).

pulchrē, ἐπίρρ., καλῶς, ἐπιδεξίως.

pullūlo, 1. (βλαστάνω] φούντω ὁ-
νω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων
καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδί-
δομαι.

pulsus, id. pello.

puppis, is, πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ., πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quaā, ἐπίρρ., (ἐννοεῖται via ἡ
parte δι' ἣς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ., δύοδήποτε.
quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo
έρωτῷ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρά
τινος.

quaesīvi, id. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιό-
τητος ἡ σημασίας) εἰναι....

quaestio, ὅnis, ζήτημα.

quaestor, ὄris, ἀ., ταμίας.

quam, ἐπίρρ., ἡ (μετὰ τὰ συγχριτι-
κὰ καὶ τὸ alius) clarius quam
possent λαμπρότερον ἡ ὅσον θὰ
ἡδύναντο A 1,3. 2) aliud acroā-
ma quam (ἀντὶ τοῦ praeter=έ-
κτὸς) anagnosten ἀλλο ἀκρόαμα
έκτὸς τοῦ ἀναγγώστου). 3) μετὰ
ὑπερθετικῶν: quam plurimas...

serpentes ὡς πλείστους... φεις,
ὅσον τὸ δύνατὸν περισσοτέρους
Hn 10,4.

quandū, ἐπίρρ., ἐφ' ὅσον (χερόνον)
Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ό)πό-
σον χερόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ., εἰ καί. 2) ἀλλ'
ὄμως, ἐν τούτοις, ἀλλως τε A
16,2. 20,1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2)
καὶ ἔτι.

quanto, δσφ. tanto-quanto το-
σούτῳ—δσφ, τοσοῦτον—δσον.

quantum, οὐσ., οὐ. καὶ (αἵτ. ἐνι-
κοῦ) ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1.

quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἥλι-
κος) πόσον μέγας Hn 5,4.

quā-re, ἐπίρρ., δι' δ, ἐνεκα, δθεν.

'Αλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κε-
χωρισμένως, διότι εἰναι δύο λέξεις
quā re=ut eā re ἵνα διὰ τούτου
τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quater-
num), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.
-que, ἐγχλιτ. τε, καὶ. 2) ἀλλὰ Hm
1,2.

quemlibet, αἵτ., τοῦ quilibet, διδέ.

quēo, quīvi, —, (quīre), (μετ'
ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύναμαι.
querimonia, ae, παράπονον (μεμ-
ψιμοιρία), ἀφορμὴ παραπόνων.

qui, quae, quod, ἀντων. ἀναφ.
δι, ἡ, δ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4.
7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4.

2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3.
16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.
2) ἀντὶ συνδ. qui = et is ἡ sed
is ἡ is autem ἡ is enim ἡ is

igitur, cuius=huius enim διότι τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2. quibus=iis igitur A 18,4.— Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut is ὡστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. β) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ: qui=ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. C 2,3. γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui=cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 1,3. 12,2. A 6,4.

quicquam, iδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ., γε, τῇ ἀληθείᾳ, μάλιστα. 2) τούλαχιστον A 14,1.

quillobet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἡ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς τις, δι τυχών. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγάλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὡστε δέν, ὅστις (ώστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ A 2,2. 20,1.

quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinquiens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid τίς; τί; Hn 12,5. A 17,1. 18,3.

quisquam, quidquam (ἡ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετικῶς), ἔκαστος, πᾶς (τις). quisquis, quidquid, (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīni, iδ. queo.

quōd ἐπίρρ., ὅπου, εἰς ὅποιν μέρος Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγχριτικοῦ: quo magis Hn 10,2.

quod, σύνδ., ἔως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι 2) quod nisi ἐὰν δὲ μή.

quodam - μόδο ἐπίρρ., τρόπον τινά.

quoniām, σύνδ., ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quodque, ἐπίρρ., ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotannis, (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot anni=ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ., κατ' ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ., ὁσάκις καὶ ὄποσάκις καὶ ὄποτεδήποτε.

R

ratío, ὅnis (λογαριασμός) 2). σχέδιον, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.

ratus, iδ. reor.

recēpi, iδ. recipio.

re-cīp̄o (re καὶ cīp̄o), cēpi,

ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me ἐπανέρχομαι Hn 11,2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11,4.

re-cūso (re καὶ causa =δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postularent ἡρόνθη (δὲν ἥθελησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἔκεινην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεσεν ἦτο νὰ μή... .

reddīdi, id. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5.

3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.

red-ēo, īi, ītum, īre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνενόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, id. redeo.

redītus, ūs, ā., (ἐπάνοδος). 2) πρόσοδος, ἕσοδον, εἰσόδημα.

re-fēro, rettīli, relātum, referre, me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.

re-fīcīo (re καὶ fācīo), fēci, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (οἱ συνθῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20,3.

regnum, i, οὐ., βασίλειον.

relictum, id. relinquō.

religiōse, ἐπίρρ., (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς

περισκέψεως (σταθμήσεως), relinquō, līqui, lictum, 3. καταλείπω scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ιστορῶ (=memoriae prodo [id. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.

relīqui, δīrum, ā., οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. relīqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil relīqui facio, id. facio .

relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. id. facio A 21,5.

remedīum, ii, οὐ., φάρμακον, (γιατρικό).

re-mīgro, 1. ἐπανέρχομαι.

re-mitto, 3. (ἀποτέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.

remōtus, id. removeo.

re-mōvō, mōvi, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδών ποιοῦμαι (παραμεῖζω) Hn 10,3.

re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.

re-nuntīo, 1. ἀναγγέλλω.

rēor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. πρχμ. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐνῷ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ idéa ὅτι.

repentē, ἐπίρρ., ἐξαίφνης, ἀπροσδοκήτως.

repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.

re-pērio, reppēri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) εὑρίσκω C 3,2. causam bellandi εὑρίσκω

αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
repo, psi, ptum, 3. (ἔρπω). 2) βαδίζω ἔρπων (ἀντίθετον eo).
re-pōno, 3. καταθέτω (ώς περίσσευμα).

repp̄eri, iδ. reperio.

re-pr̄imo, pressi, pressum, 3. ἐπέχω, (σταματῶ τι).

requīro (re-quāero), quisīvi, qui-situm, 3. ζητῶ πληροφορίας (περὶ τινος πράγματος).

rēs, rēi, I. πράγμα, in omnibus rebus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν προηγουμένης ἐννοίας ἡ προτάσεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3. 2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχείρησις (ἐφερούσα) A 6,5. 5) πλῆθ. res τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10,1.

res familiaris, iδ. familiaris. 6) τὰ ἀριστα (πράγματα) A 13,1. iδ. utor. 7) res domestīcae οἰκιακαὶ ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζητηθέν, ὑπόθεσις δ' ἢν παρακαλεῖται τις. II. πρᾶξις, ἔργον Hn 11,6. C 3,4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολεμικὰ ἔργα C 3,3 res gestae πράξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res maximaes κυριαρχικὴ ἔξουσία, ύψιστη δύναμις. III. res Graecae, res Italicae ἐλληνική, ῥωμαϊκὴ ἢ τῶν ἴταλικῶν πόλεων ιστορία. res-publīca (γεν. δοτ. rei publicae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.

re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολιτεία, τὸ κράτος C 2,2. 2,4. A 3,2. 6,2. e re publica (συμφώνως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2. 2) ἡ πολιτική, ὁ πολιτικὸς βίος A 6,1. iδ. versor.

res-scisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3. πληροφοροῦμαι, μανθάνω.

re-servo, 1. me (διατηρῶ, διαφυλάττω) ἔμαυτὸν (ἐν ζωῇ).

re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθίσταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ' ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μὴ...

re-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἀνταποκρίνομαι. mihi respondeatur εἰς ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάντησιν.

responsum, i, oὐ., ἀπόκρισις, ἀπάντησις.

restīti, iδ. resisto.

re-stītuo (re-stātuo), tūi, tūtum, 3. (πάλιν ἀνοεθῶ). 2) ἀνακτῶμαι (κεφδίζω ἐκ νέου).

re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ ἔω ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sensit... neque sibi diutius vitam esse retinendam ἐνόησεν (ἀντελήφθη)... δτι δὲν ἔπρεπε (δὲν ὠφειλεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὸν βίον ἔσυτῷ νὰ παρατείνῃ. 3) (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5. rettūli, iδ. refero.

revertor, reversus sum καὶ (reverti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπι-

στρέφω.

revōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (α' ὅπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἀ., βασιλεύς. 2) reges (βασιλεῖς) (ὕπατον ἀξίωμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σωφέται (καρχηδονιστή schofet).

rīsus, ūs, ἀ., γέλως, καγχασμός.

robustus (δρύινος). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἐβλεπεν ὅτι ἦτο) δχι τόσον ίσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἐβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἰτησις) μετὰ γεν.=τῇ παρακλήσει (τινὸς) rogo, 1. (ἐρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἐρωτῶ» = παρακαλῶ) Hn 7,3. παθ. quidquid rogabatur ὅτι παρεκάλει τις αὐτὸν A 15,1.

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.

rustīcus, ἀγροτικός.

S

sacrifīco, 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπίρρ., πολλάκις.

sāl, sālis, ἀ., (ἄλας). 1) καλαισθήσια (γοῦστο), κομψότης.

saltus, ūs, ἀ., δρος δασῶδες, δρυμὸς Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια, στενὸν πέρασμα), πέρασμα,

στενοὶ διαβάσεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία, 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A A 21,6.

salutāris, e, σωτήριος.

sanciō, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθιερῶ) συνδέω, συνάπτω (ἔτι στενώτερον) τοὺς δεσμούς τῆς συγγενείας.

sanctus, ἱερός, ὑπερθ. sanctissimus λίαν ιερός θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientīa, ae, φρόνησις, σύνεσις. sarmētum, i, οὖ., (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων, δέσμη, φρύγανα.

satis, ἐπίρρ., ὡς ἐπίθ. ἢ οὖσ. 1) ἔξαρκῶν, ίκανός. hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ίκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρομφ.=ἀρκοῦμαι (εἴμαι εὐχαριστημένος) νά...

satis-faciō, 3. (ικανὸν ποιῶ τινα).

2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρομφ.=πείθω τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἔξήγησιν ὅτι....

sāucīus, τετρωμένος, τραυματισθείς.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.

scilicēt, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ scī[re] licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή. scīo, scīvi καὶ scīi, scītum, 4. γιγνώσκω, γνωρίζω.

scrībo, psi, ptum, 3. γράφω. aliquid de pace scriptum est περὶ

τῆς εἰρήνης ἐγράφη τι (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo alicui ἢ ad aliquem γράφω τινί, ἢ πρός τινα.

scriptum, ἵδ. scribo καὶ relinquō. sē ἢ sēsē, ἔσυτόν, ἔσυτήν, ἔσυτούς, ἔσυτάς κ.λ.π.

secum = cum se, μεθ' ἔσυτοῦ, μεθ' ἔσυτῶν κλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι), δεύτερος. 2) εὔνους. secunda fortūnā ἀγαθῆ τύχη, ὑπὸ εὔτυχεῖς συνθήκας, εὔτυχως.

secūtus, ἵδ. sequor.

sed, σύνδ., ἀλλά.

se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ. se—grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀποκλείω.

se-iungo (πρόφ. seq Jungo), nxi, nctum, 3. διαχωρίζω, δρίζω. semel, ἐπίρρ., ἀριθμ., ἅπαξ (μιὰ φορά).

semper, ἐπίρρ., ἀεί, πάντοτε.

senātus, ūs, ἀ., σύγκλητος. 2) ἡ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn 7,6. senatus populusque Romanus ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις, τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλεύτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἔξουσία τῆς ‘Ρώμης

senectus, ūtis, γῆρας. extrema ἢ summa senectus βαθύτατον γῆρας.

senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is), γέρων, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι

C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior γέρων πως C 3,2.

sēni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1. sēni, sēnae, sēna, ἀνὰ ἕξ, ἕξ A 2,6. sensi, ἵδ. sentio.

sententia, ae, γνώμη. 2) ex sententiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχήν, ἐπιτυχῶς).

sentīo, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι A 21,4. 2) ἀντιλαμβάνομαι, ἔννοω Hn 2,2.

separātim, ἐπίρρ., ἵδια (χωριστά). sepēlio, pelīvi, pultum, 4. θάπτω, ἐνταφιάζω.

septem, ἐπτά.

septuagesimus, ἑβδομηκοστός.

septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.

sepultus, ἵδ. sepelio.

sēque (se καὶ -que = et se) Hn 11,7.

seq̄uor, secūtus sum, s̄equi, 3. ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος, συνεκστρατεύω μετά τινος. aliquem in provinciam (ώς βοηθός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας.

sermo, ūnis, ἀ., (όμιλία, λόγος).

2) γλῶσσα. Graeco sermone ἐλληνικῷ λόγῳ, ἐλληνιστί.

serpens, ntis (ἐνν. bestia), ὄφις, (γεν. πληθ. serpentium).

servīo, īvi, ītum, 4. (εἴμαι ἢ ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν

- τὴν προσοχήν μου εἰς..., ἐργάζομαι ύπερ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὅλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ύπέρ... Α 6,5.
- serviendum, ἀντὶ serviendum, id. servio.
- serviūlus, i., ἀ., (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶ), δοῦλος.
- sestertīus, ii., ἀ., (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμιασσάριον] καὶ tertius ἐνν. n u m m u s τρίτον ἡμιασσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ=τρίτον ἡμιασσάριον, πέντε ἡμιασσάρια, τ.ε. τρία ἡμίσεος δέοντα=2 1)2 ἀσσάρια). Σηστέρτιος, ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἀσσαρίων ἀξίαν περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertiūm, ii., οὐ, (χυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertiūs ἀντὶ centēna milia sestertiūm (=sestertiōrum) μετὰ ἀριθμ., πολλαπλασιαστικοῦ ἐπιφέρματος = 100.000 σηστέρτιοι, περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centiens=(ἀφοῦ sestertiūm = 10.000.000 σηστέρτιοι) 2.500.000 περίπου δρχ. In sestertio vi-ciens=περίπου 500.000 δρχ. 'Ιδε in.
- setiūs (καὶ seciūs συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ., ἡττον. neque eo setiūs οὐδὲν ἡττον ὅμως.
- sneērē, ἐπίρρ., αὐστηρῶς.
- severītas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.
- sex, ἕξ.
- sexaginta, ἕξήκοντα.
- si, σύνδ., εἰ, ἐάν. ἀν.
- sīc, ἐπίρρ., οὔτως, οὔτως ἔχόντων τῶν πραγμάτων, ὡδε. 2) οὔτω, τόσον Α 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὅρῳ... Α 6,4.
- signifīco, 1. δηλῶ.
- signum, i., οὐ., σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης.
- silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάρκο).
- similitūdo, dīnis, διμοιότης.
- simul, ἐπίρρ., δύο Hn 6,4. 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.
- simūlo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι, [καμώνομαι].
- simultas, ātis, (ἀμιλλα). 2) ἔλλειψις δύμονίας, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγγησις,
- sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἀνευ.
- singulāris, e., (μόνος). 2) ἔξαιρετος, διαφέρων πάντων.
- singūli, ae, a, ἔκαστος, in singulos menses καθ' ἔκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἔκαστω, κατὰ κεφαλήν.
- socer, ēri, ἀ., πενθερός.
- sociētas, ātis, (χοινωνία). 2) συμμαχία.
- solēo, solītus sum, 2. (βῆμα ἡμιαποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.
- solitūs, id. soleo.
- soll-ers, rtis, (sollus [= totus]

καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
solum, ἐπίρρ., μόνον.
solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves
τὰς ναῦς, (τὰ πρεμνήσια τῶν
νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω
(ἀνοίγω) τὴν ἐπιστολὴν.
soror, ὄρις, ἀδελφὴ.
sors, sortis, κλῆρος C 2,1. non
pro sortis necessitudine οὐχὶ^ν
συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
σμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν),
τὸν δόπονόν ὁ κλῆρος εἶχεν ὄρισει
(μεταξύ των).
sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.
specimen, mīnis, οὐ., (δεῖγμα).
2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
sperārat =speravērat, iδ. spero.
spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes,), ἐλπίζω.
spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἴδιοτελεῖς
σκοποὶ A 6,5.
splendīdē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
splendīdus, λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς
ζῶν, ἀξιοπρεπῆ παράστασιν ἔχων.
sponsalīa, ūum, οὐ., πληθ. μνηστεία,
ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβώνες.
statim, ἐπίρρ., εὐθύς.
statūa, ae, ἀνδριάς.
statūo, ūi, ūtum, 3. (ἴστημι). 2)
ἀποφασίζω.
stipendīum, ūi, οὐ., (φόρος) ἐκ τοῦ
stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔ-
ρανος] καὶ pendo] =τίνω, πληρώ-
νω]. 3) (ἡμερήσιος) στρατ. μισθός.
stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώ-
τη γενεαλογικὴ καταγγῆ, γέ-
νος, γενεά.

sto, stēti, stātum, 1. ἔστηκα. pa-
ri fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ
τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-
νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
stat + ἀπρμφ. =ἔχω στερρὰν ἀπό-
φασιν νά... (εἰμαι ἀποφασισμένος).
studēo, dūi,—, 2. (σπουδάζω). 2)
προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προσ-
παθῶ (κοιτάζω νά...).
studīsus, (ἐπιμελής). 2) studiō-
sus litterārum σπουδάζων περὶ
τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμά-
των, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
studīum, ūi, οὐ., σπουδὴ, ζῆλος A
1,4. 2) studia principum αἱ τά-
σεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη
τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16,4. 3)
(πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως
διαρκής πρός τι ἐνασχόλησις τοῦ
νοῦ. studia litterārum ἡ περὶ^ν
τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
σπουδὴ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις
(ἀτόμου τινὸς) A 2,2.
stultē, ἐπίρρ., μωρῶς, ἀνοήτως.
suavītas, ātis (ἡδύτης). 2) sua-
vitas oris atque vocis χάρις
γλώσσης καὶ φωνῆς (μεστὸν χά-
ριτος λεκτικὸν καὶ τόνος φωνῆς
εὐχάριστος) πρβλ. τὸ γαλλ. dic-
tion.
sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ., ὑπὸ + αἰτ.
subēgi, iδ. subigo.
sub-īgo (sub καὶ āgo), ēgi, ac-
tum, 3. ὑποτάσσω.
subītō, ἐπίζρ., αἴφνης, ἀπροσδοκήτως

sub-lēνo, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.

sub-scribō, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ χυρίου κατηγόρου, «κλητήρ ἐπιγράφομαι».

sub-texo, xūi, xtum, 3. (συνυφάνω). 2) παρενείρω, παρεμβάλλω.

sub-urhānus, προάσπειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ρώμης) κείμενος.

suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι) 2) alicui διαδέχομαι (τινα) ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

suc-eumbo, cubūi, cubitum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπείκω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω, succumbente patriā=si succumbēret patria ἐὰν ἡ πατρὶς ἥθελεν ἐδώσει (ἥθελεν ὑποκύψει).

suffectus (μηχ. τοῦ sufficiar), ἐπικατασταθεῖς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἔκλεγεις.

sui, sibi, se ἡ sese, ἔκυτοῦ, ἔκτῆς, ἔκυτῶν κλπ.

sum, fui, esse, εἴμαι. sum alicui aptissimus προσαρμόζομαι τινι, (προσκολλώμαι τινι). sum alicui iucundissimus (εἴμαι τινι εὐχρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo (εἴμαι ἐν μέσῳ [ἐν καταστάσει] δμοίου κινδύνου), δμοίως κινδυνεύω. numerus erat

viginti milium ὁ ἀριθμὸς ητο εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς . . .). sum adversus aliquem εἴμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιῶ) πρὸς τινα. sum eādem mente εἴμαι (ἔμφοροῦμαι) τῶν αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαθέσεις. sunt in suā potestate είναι ἐν τῇ ἔκυτῶν ἔξουσίᾳ (είναι αὐτεξόυσιοι). sum optimarum partium εἴμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόμματος. continentis est είναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae είναι σημεῖον οἰκονομίας (προδίδει οἰκονομίαν). est signum diligentiae είναι σημεῖον ἐπιμεμελημένης φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) είναι τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπόδεξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον είναι (ὑπολείπεται) νά...

summa -ae, (τὸ ὅλον). 2. summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1. 3) κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8,3. summus καὶ supremus (ὑπερθ.), ἀνώτατος, ὑπατος. summas (amphoras) op̄erit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφορέων.

sumo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω. sumpsi, id. sumo.

sumptuōsus, δαπανηρός, φιλοδάπανος, πολυέξοδος, σπάταλος A 13, 5. πολυδάπανος, πολυτελῆς A 14,3.

sumptus, ὅς, ἀ., δαπάνη, ἔξοδος. 2)
δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατα-
σκευὰς) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ
(ἐπιπλα κλπ.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, ἵδ. supersum.

superior, ἀ. καὶ θ., ὁς οὐ. (γεν.
ιῆρις συγχρ. τοῦ supērus) πρότε-
ρος, παρελθών C 1,4. Hn 4,4. 2)
ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4.
3) ὑπέρτερος, νικητὴς Hm 1,2.
Hn 1,2.

supēro, 1. (εἴμαι ὑπεράνω). 2) ὑ-
περτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3)
νικῶ, καταβάλλω, classe «ναυσι-
κρατῶ», ναυμαχίᾳ νικῶ Hn 11,7.
4) superor ὑπερτεροῦμαι, εἴμαι
(ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, st̄tis, ἐπιζῶν. sum su-
perstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι,
ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπο-
μαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπι-
βιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς
κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte),
ἐπίρρ., ἀνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus-cīp̄io (sub[su(b)s] καὶ cā-
pio), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστη-
ρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω,
ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐ-
πισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ

(ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspicio, ὅνις, ὑποψία.

sus-t̄neo (sub]=su(b)s] καὶ te-
nēo), tinūi, tentum, 2. (βαστά-
ζω). 2) vim hostium ὑπομένω
(ἀποκρούω) τὴν ὁρμὴν τῶν πολε-
μίων.

sustūli, ἵδ. tollo.

suus, ἔαυτοῦ. 2) suaē res ἡ ἴδια
αὐτοῦ περιουσία. suo nomine ac-
cusare ἴδιῳ αὐτοῦ δνόματι κα-
τηγορεῖν (εἴμαι ὁ μόνος, ὁ κύριος
κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3)
οὐσ., sui, ὅρυμ ἀ., οἱ οἰκεῖοι, οἱ
συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellarīus, ᾧ, ἀ., κήρυξ γραμμα-
τοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός.
talīs, e, τοιοῦτος. 2) οὗτω μέγας
A 5,4.

tam, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον πολύ.
tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ., (ώσπερ, ώσει).
2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2,2.
(μὲν ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ
antecēdo), τοσούτῳ, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ., (τόσον πολύ). 2)
τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2.

A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω
πολύς, οὕτω μέγας A 14,2. hic
tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνήρ.

- tectum, i, οὐ., (στέγη). 2) οἶκος, οἰκημα.
- temērē, ἐπίρρ., (τυχόντως, ἀλογίστως), nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρα εὐκόλως... A 20,2. (ιδ. intercedo).
- templum, i, οὐ., ναός.
- temporibus, iδ. tempus.
- tempus, ὅρις, οὐ., χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 28,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22,2.
- tenēō, ηὔι, ntum, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ώς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ιεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hn 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκηνῆτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἴμαι ὁ πρῶτος ὥρτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἔμμενω, πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 1,2.
- tenesmos (ἀντὶ tenesmus), i ἀ., κωλική νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, «τεινεσμός».
- tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.
- terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. terrena milia ἐνν. (sestertium) = 3.000 σηστέρτιοι.
- terra, ae, γῆ, ἥπειρος, ξηρά.
- terror, ὄρις, ἀ., τρόμος.
- tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον (τρίτην φοράν).
- tertius, τρίτος
- testamentum, i, οὐ., διαθήκη.
- testimonium, ᾧ, οὐ., τεκμήριον, ἀπόδειξις.
- testis, is, ἀ., μάρτυς.
- timor, ὄρις, ἀ., φόβος.
- tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.
- totus (γεν. totius, δοτ. totī), ὅλος, ὅλοκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.
- trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3.
- παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere (εἰπεν δὲ) δὲν εἶναι Ἰδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἑαυτοῦ ἀξιοπρεπείας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.
- trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω
- traduxi, iδ. traduco.
- traiēci, iδ. traicio.
- trā-īcio (πρόφερε traijīcio), iēci, iectum, 3. διαβιβάζω.
- tranquillitas, ēatis, ψυχική γαλήνη, ψυχική ήρεμία.
- tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) καθησύχασαν (ήρεμησαν, κατηνάσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ήσυχία.

trans-ēo, īre, διαβαίνω, διαπερῶ.
 transī, iδ. transeo.
 transitus, ūs, ἀ., δίοδος.
 trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
 tribūnus, i, ἀ., (φύλαρχος). tribūnus militum χιλίαρχος. Ἐκάστη λεγεών εῖχεν ὁ ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tribūnus plebēi (γεν. τοῦ plebes) δήμαρχος.
 tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2)
 litteris (δοτ.) nonnihil temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρόνον τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4) cum tribūi (ἀπαρυφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι ἀπεδίδετο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῇ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προήρχετο ἐξ... A 6,5.
 tridūum, i, οὐ., τριήμερον.
 triennium, ūi, οὐ., τριετία.
 triginta, τριάκοντα.
 tritīcum, i, οὐ., σιτος.
 triumphus, i, ἀ., θρίαμβος. Ὁ θρίαμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λεγεώνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ἀράβην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.
 tuēor, tuitus ἢ tūtus sum, 2. ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω.
 valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν

μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).
 tuli, iδ. fero.
 tum, ἐπίρρ., τότε tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη).
 tumultus, ūs, ἀ., (ταραχή). 2) (αἰφνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ., ὅπου, ἔνθα Hm 1,2. Hn 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον., ὥς, εὐθὺς ὅς Hn 8,2. 11,2.
 ullus, (γεν. ullīus, δοτ. ullī), (προηγουμένης ἀρνήσεως) τίς, οὐδείς.
 ultīmus (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον ἀπομεμακρυσμένος A 1,1.
 umquam, (προηγουμένης ἀρνήσεως) ποτέ, οὐδέποτε.
 undē, ἐπίρρ., ὅθεν, ὅπόθεν.
 undīque, ἐπίρρ., πανταχόθεν.
 universus (ἐκ τοῦ unus + μτχ. versus), ὄμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες, σύμπαντες.
 unpus (γεν. unīus, δοτ. unī), εἰς Hn 12,1. 2) εἰς, μόνος Hn 1,2 (ἀντίθετον multi), 3,4. 3) ὁ εἰς, ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἰς καὶ ὁ αὐτὸς Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα: ἄλλον.
 urbānus, ἀστικὸς (τῆς Ἀράβης). urbs, urbīs, πόλις. 2) = Ἀράβη Hn 5,1. C 2,2. A 20,1. (πρβλ. ἀστυ = Αθῆναι. Πόλις = Κων) νούπολις. Πόντος = Εὔξεινος πόντος). usque, ἐπίρρ., (διηγεκῶς). 2) μετ'

ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3. usūra, ae, (χρῆσις).2) (ώφελεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος. usūs, ūs, ἀ.. χρῆσις, χρησιμοποίησις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) ussus benivolentiaque (ἰδ. benevolentia) A 20,5. 3) ūsū (ἀφαιρ.) vēnit διὰ τῆς χρῆσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς) πράγματι συμβαίνει, ἦ (ἐάν τὸ usū ληφθῇ ὡς δοτ. πτώσεως =usui) ἔρχεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ =fieri solet (εἴωθε γίγνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. quae nunc usū veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουσι) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16,4. usus (sum), iδ. utor.

ūt, I. ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ. 1) ἐν παρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1,1: ut tum erant tempora καθὼς τότε ἤσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἀφθονον), παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς — δμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθὺς ὡς (συνήθ. μετὰ πρκμ. δριστ.) Hm 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.—II. σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δήλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας κλπ. ἦ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε (νά)...

Hm 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2.4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6. 15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2.21,3. 5. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ = ἵνα Hn 2,1.
ūter, utra, utrum, πότερος (γεν. utrīus).

uterque, utrāque, utrumque (ἐν. γεν. utriusque, δοτ. utrīque) ἐκάτερος, ἀμφότεροι. Καθ' ἔνικὸν ἀριθμόν: Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικόν quod utrumque ὅπερ ἐκάτερον (τούτων δὲ τῶν δύο ἔκαστον). Πληθ. utrīque (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκωνται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1. (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

ūti, ἀπρωφ. τοῦ utor. utilītas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια. utor, ūsus sum, ūti, 2. ἀποθ. χρῶματ. aliquo doctōre χρῶμαξ τινὶ διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον. beneficīo (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύσω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύσω ἀκραζ (ἔξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τηρῶ A 14,2. utpōte. (ὡς δυνατὸν [ἐστιν]). 2) ἀτε+μετοχῆ. utrīus, iδ. uter. utrobīque, ἐπίρρ., ἐκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (εἰσάγει τὸ πρῶτον. μέλος πλαγίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum—an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο) — ή.

V

valens, ntis, (ρώματέος). 2) ισχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

vālēo, lūi,—, 2. (ὑγιαίνω). 2) εἴμαι δυνατός, ισχυρὸς Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιφρόην) A 5,3. valetūdo, dīnis, κατάστασις ὑγείας, (εὐρωστία), ὑγεία A 2,1. 5. 2) νόσος τῶν (δρθαλμῶν), δρθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὐ., (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

varīus, ποικίλος.

vas, vasis, οὐ., (ἀρχαιότ. vasum, δθεν), δ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσ. vasa, ōrum, σκεῦος, ἀγγεῖον. vates, tis, ἀ., μάντις, προφήτης. -ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ή, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὐ., πρόσοδος, nova vestigalia νέαι πρόσοδοι Hn 7,5.

vehor, vectus sum, 3. δροῦμαι. 2) in nave δροῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.

vel (κυρίως προστακτ. τοῦ volo = λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ., ή. vel—vel ή—ή, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo. vellemne (εἶναι δύο λέξεις : vellem πρὶν ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὐ., ίστίον (τῶν πλοίων). velut, ἐπίρρ., ώς, ὥσπερ, καθάπερ. venenātus, δηλητηριώδης, ιοβόλος.

venēpum, i, οὐ., δηλητήριον, ίός. venīo, vēni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐγθρικῶς). 3) venit usu, ίδ. usus. venter, tris, ἀ., γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία).

ventus, i, ἀ., ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.

verbum, i, οὐ., λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων λέξεων, ἐν ἔκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.

verē, ἐπίρρ., ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, verītus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2,1.

3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ή εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) aliquem σέβομαι τινα A 15,1.

verō, σύνδ., δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διά-

γω, διατρίβω, in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. έ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ ως πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον.

versūram facere νέον δάνειον

δανείζομαι ίδ. καὶ facio.
 versus, ūs, ἀ., (αὖλαξ). 2) στίχος,
 ποίησις.

verto, rti, rsum, 3. στρέφω, ver-
 to puppes ἀνακρούω πρύμναν,
 στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
 ρος τῶν πολεμίων, ἵνα φύγω, τρέ-
 πομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.

verus, ἀληθής. si verum est ut,
 ἐάν ἀληθῆς εἶναι δτι..., ἐάν ἀλη-
 θεύῃ δτι..., ἐάν εἶναι γεγονός δτι..

veto, tūi, tītum, 1. (καλύβω). 2)
 vētor + ἀπρμφ. = κωλύομαι νά...,
 ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...

vetustas, ētis, παλαιότης, πολυε-
 τία, πολυκαΐρια, πολυχρονιότης.

vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.

via, ae, ὁδός.

vicesimus, εἰκοστός.

vicēns, ἐπίρρ., εἰκοσάκις.

vicisem, iδ. vinco.

victus, iδ. vinco.

vidēo, vidi, vīsum, 2. βλέπω,
 παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13,
 5. 2) μετ' ἀρνήσεως=δὲν γνωρίζω
 Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. vi-
 detur potuisse φαίνεται δτι ή-
 θελε δυνηθῆ, φαίνεται δτι ή-
 δύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι,
 (περνῶ γιὰ...) Hm 1,2. 2,5.
 C 3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἔξοχική οἰκία, ἔπαυλις.

vinco, vici, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἀ., ἀνήρ. 2) πληθ. στρα-
 τιῶται, ἀνδρες.

virgo, ḡnis, παρθένος, virgo fi-
 lia νεαρὰ παρθένος.

virtus, ūtis (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ'
 ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ
 εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ
 σῶμα αὐτοῦ). 2) virtus bel-
 līca ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία Hm
 1,4. Hn 1,1. 3) δραστηριότης,
 ικανότης Hn 1,2. 4) ἀρετή, χα-
 ρακτήρ, ἀξιοπρέπεια Hm 1,5.—
 Πληθ. 1) αἱ ἑκάστοτε γενναῖαι
 πράξεις, τὰ ἡρωικὰ ἔργα, τὸ ἔν-
 δοξον παρελθὸν Hn 12,5. 2) ἀτο-
 μικὴ ἀξία C 2,4.

vis, alit. vim, ἀφ. vi. Πληθ. vires
 viriūm, viribus, κλπ. (βία). 2)
 ὁρμὴ Hn 11,4. 3) φορά, σφοδρό-
 της A 21,3. 4) ἔφοδος, προσβολὴ
 Hn 3,2.

visum iiri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (iδ.
 videor).

visus, ūs, ἀ., θέαμα.

vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τὴ)
 βίος, ζωὴ.

vitīum, ii, οὐ., (κακία). 2) σφάλ-
 μα, λάθος, ἀμάρτημα.

vīto, 1. (ἀπο)φύγω.

vīvo, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo
 affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
 στερον (εὔμαρέστερον, ἐν ἀφθο-
 νοις). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ
 τινος. σχετίζομαι πρός τινα.

vīvus, ζωός, ζωντανός. 2) =vi-
 vens. Hannibale vivo = Hanni-
 bale vivente τοῦ Ἀννίβεα ζῶντος.
 ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπίρρ., μόγις, μόλις. quod vix
credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦ-
το) μόλις δύναται νὰ εἶναι πι-
στευτόν, ὅπερ μετὰ δυσκολίας ἥ-
θελέ τις πιστεύσει.

vixi, ἵδ. vivo.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκα-
λῶ (εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ βίζ. Φελ.—ὅθεν ἔλδομαι),
vol-ύi, velle (ἀνάμ.), θέλω, ἐπι-
θυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmen, mīnis, οὐ., (έλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1.
3) τόμος, βιβλίον (ώς τμῆμα ὅ-
λου) A 16,3.

voluntas, ἄτις, (βούλησις), «προ-
αίρεσις», πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis (λέξις, φωνὴ), τόνος
τῆς φωνῆς.

vulgarus, i, οὐ., (ὄχλος). 2) πλῆθος
τὸ κοινόν, (ό κόσμος) ἵδ. edo.
vultus, ūs, ἀ., (σχῆμα προσώπου).
2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώ-
που.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εἰσαγωγὴ	Σελ.	5
2. Κείμενον	»	9 - 26
α) Hamilcar	»	9 - '10
β) Hannibal	»	11 - 17
γ) Cato	»	18 - 19
δ) Atticus	»	19 - 26
3. Ἐρμηνευτικὰ σημειώσεις	»	27 - 60
α) Ἀμίλκας	»	27 - 30
β) Ἀννίβας	»	30 - 42
γ) Κάτων	»	42 - 45
δ) Ἀττικὸς	»	46 - 59
4. Πίναξ ἴστορικὸς καὶ γεωγραφικὸς	»	61 - 70
5. Λεξιλόγιον	»	71-134

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Αντίτυπον, στεφούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου, θεωρεῖται ακεψίτυπον. Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15)21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

"Έκδοσις ΙΙ", 1963 (XI) - Αντίτυπα 25.000 - Απ. Υπουρ. Παιδ. 123737 /4-11-63.

Έκτυπωσις καὶ Βιβλιοδεσία : ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο.Ε. Φιλαδελφείας 4 — Αθήναι

024000018119

